

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő:
VÉSZI JÓZSEF.

Felelős szerkesztő:
BRAUN SÁNDOR.

Kiadja:
A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/3 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Szerb alkotmányválság.

Budapest, április 19.

(s.) Csehül van bizony Szerbia. A fiatal uralkodó családi zavarai zavarokba taszították az országot is. És Sándor király csehül állván országával együtt, szerbül próbál segíteni magát és országán. Ez a tősgyökeres szerb metódus abból áll, hogy új alkotmányt ad Szerbiának.

Hogy hányadik alkotmányválság ez a mostani a legujabb szerb történetében, ezt hirtelenében még sem igen tudnók mondani. Szerbia a radikális orvosszerek hazája. Ott az alkotmányváltozás még nem is tartozik a leg-radikálisabbak közé. Fiatal állam, fiatal alkotmány (s ráadásul most még fiatal uralkodó is); nem kell sok ahhoz, hogy félretegyék azt a konstitúciót, amelynek még nem volt ideje izmosabb gyökereket eresztetni az államélet és a néplelek talajába. Az alkotmányváltozást ott legtöbbször a pillanatnyi szükség idezi föl, nem valamely mélyenjáró processzus, a közakaratnak lassan érlelődő elhatározása. Nem az alkotmányos tényezők igazodnak az alkotmány szelleme szerint, hanem az alkotmányt alkalmazó valamelyik tényezőnek az aktuális igényeihez, amelyek hol kényszerűségből, hol csak kényelemből kerekednek föléje az alkotmánynak. Akiknek kedvük van egy jobb sorsra méltó szomszéd nemzet dolgán élcelődni, könnyen elcsúszhat itt azt az olcsó ötletet, hogy Szerbia gyakrabban változtatja az alkotmányát, mint olyik cincár az ugynevezett fehéreneműjét.

De nekünk egyáltalán nincs kedvünk a tréfára. Sőt egyenesen bajnak és hibának tartjuk, hogy nálunk még mindig kelletténél tréfásabban fogják fel a szerb dolgokat. Ha nem volna olyan makacs minálunk ez a

tréfára való hajlandóság, akkor talán jobban megszilárdult volna odalenn az a magyarbarát áramlat, amely egy ideig örvendetes módon gyarapodott, örvendetes eredményekkel is kecsgetett, de azután megakadt, most pedig már erős hanyatlásnak indult, hála a mi humorizáló széles jókedvűnknek. Ez a jókedvűnk voltaképpen könnyelműségnek is beillik, mert komoly megfontolás mindig rávezet bennünket arra, hogy Szerbia ügyébajára nekünk komoly jóakarattal kell figyelmeznünk, amint hogy alapján véve monárkiánk, de különösen Magyarországnak tényleg mindenkor barátja volt Szerbiának.

Ezzel a komoly jóakarattal kell tekintenünk a mostani alkotmányváltozást is, amely megegyezik az eddigi szerb alkotmányváltozásokkal abban, hogy az új alkotmány nem alkotmányos uton jött létre, hanem az uralkodó egyeduralmú diktálta rá népére. Ez a legujabb alkotmány is — minek kerüljessük a szót? — államcsíny szülötte éppen úgy, mint az elődje és annak az elődje. Ez a fő jellemvonása, amelyet azonban nem kell nagyon tragikusan felfogni, épp oly kevésbé, mint azt a rendelkezését, hogy az alkotmány csak a megszabott alkotmányos uton változtatható meg. Lehet, hogy ez is csak irott malasztlesz, ámbátor nem szeretnők. Igazán ideje volna, hogy a fiatal szerb állam viszonyai valahára konszolidálódnak legalább annyira, hogy az alkotmánya ne legyen martaléka a legelső megrázkódtatásnak.

Az új alkotmánynyal különben a szerb nép nem veszt, sőt nyer vele. Mig egyfelől az Obrenovics-dinasztiának a trónhoz való jogai szabatosan ki vannak benne cirkalmazva, addig másfelől a polgárok jogai szabadelvű szellemben, kellő biztosítékokkal vannak körüláncsolva, persze csak az alkot-

mány papírsáncával. Hogy ezek a biztosítékok kellő erősséget reprezentáljanak, arra természetesen legelsőbb is az alkotmány megerősödésére van szükség.

Nevezetes útjása az alkotmánynak a parlament átalakítása. Behozza a két-kamara-rendszert az eddigi egy-kamara-rendszer helyébe. A skupstina mellé szenátust is szervez, még pedig úgy, hogy a skupstinának eddigi kinevezett tagjait átteszi a második kamarába, a szenátusba. A skupstina ezentul kizárólag választott tagokból áll; a tagok száma százharminc. A szenátus tagjai közül harmincat a király nevez ki, tizennyolcat az erre jogosítottak választanak, ezenkívül pedig de jure tagjai a teljeskorú trónörökös, a metropolita és a nisi püspök. Nevezetes változás, hogy a skupstinába való passzív választó jogot az alkotmány a vagyoni cenzuson felül némi értelmi cenzushoz is köti, megkövetelvén nemcsak azt, hogy a megválasztandó írni és olvasni tudjon — ami Szerbiában nem mondható fölösleges követelésnek — hanem azt is, hogy minden járás listáján kell lennie legalább egy jelöltnek, aki Szerbiában, vagy a külföldön valamely egyetemi fakultást végzett. Szenátor ellenben minden szerb polgár lehet, aki polgári jogainak teljes birtokában van, életének negyvenedik évét betöltötte és legalább kétszáz frank egyenes adót fizet.

Ezekből látható az a törekvés, hogy a törvényhozás nivója emeltesse és a parlamenti élet megszabaduljon az eddigi furcsa abnormitásoktól. Hogy az egy-kamara-rendszer Szerbiában csődöt mondott, ahhoz nem férhet kétség. És hogy a parlament értelmi nivójának az emelésére is szükség van, annak bizonyítékául elég a radikális kormányok és radikális parlamentek történetére gondolnunk;

TÁRCA.

Álmatlan éjszakán.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: Lux Terka.

Egy rossz, bánatos, nyomoruságos nap után egy álmatlan éjszakám következett.

Elmult éjféli, el egy, két óra s fáradt pillantással még mindig a lámpa halvány, sápadt fényét néztem.

Az ágyam mellett az asztalkán két könyv hever. A Biblia és Schopenhauernek egy műve.

Gyűlölöm a tudományt, ezt a mindent magyarázó, világító szörnyeteget, amely megmagyarázza, hogy: a föld a nap körül forog, a nap meg egy csillagtűzhely körül, sőt azt is pontosan megmagyarázza, hogy: 365 nap, 6 óra, 9 perc és 10 másodperc alatt ér vissza a föld kiindulási pontjához...

Csak azt szeretném tudni, hogy mindebből kinek van valami haszna a világon?!

Hát boldogabb vagyok én azzal, amiért tudom, hogy: mi az ég felettünk, hogy tudom: mi a nap, a hold, a csillagok s hogy tudom: hogy a hit nem magyarázatot, hanem csak képeket ad a lelkeknek?

Nem, mindentől nem vagyok boldogabb, legfeljebb okosabb vagyok, ami éppen csak arra való, hogy megkritizáljam a Teremtő csodás művét és hogy kételkedjem mindabban, amiket esőndes nyári esteken hallottam öreg dadámnak áldott ölében és amiket a bibliából tanultam meg.

Óh szép, csodás történetek, eltűnve az évezredek sötét homályába!...

Az Isten fiának születése a rongyos istállóban, a csillag utmutatása a jámbor pásztoroknak s a szent család menekülése, — ez a szent-

séges idill a pusztában; azután a csodák tevése, később a nagy tragédia és végre a csodák misztériuma: a feltámadás...

Es a tudomány, a nyomorult tudomány előbem áll fehér köntösében, kezében valami gyilkos szerszámmal és rám rivall:

— Nyujtsd a szemedet, hadd vágom le róla a hályogot!

Es a vaktság elmult... Az emberek látnak. Látnak és nem hisznek többé. Nem hisz az ur, nem hisz a paraszt, legfeljebb csak fél az élet mécesének utolsó pisllakolásánál, mert hiába, a tudomány mindent megmutat, de semmit sem ígér. Es míg a tudomány szomorú igazság, addig a tudatlanság boldogító vaktság. Ebben legalább egység van, míg a tudomány nem teljes. Ez tud, de nem egészen, az hisz és mindent.

Bizony, bár paradoxonnak tetszik az állításom, de az igazság az, hogy a felvilágosultság éppen nem válik valami nagy hasznára az alsóbb néposztálynak. A műveltebbeknél másképp áll a dolog. A művelt ember le tudja vonni a konzekvenciát a hit és tudomány, e víz és olaj ellenes keverékéből, míg a műveletlen embert hamis utra vezet és a lelkét még göröngyösebbre szántja fel, mint amilyen göröngyös az eredetileg.

Istenem, ha elgondolom, hogy milyen kétségbeesetten felvilágosult is ma a parasztosság újabb nemzedéke!

A mult nyáron lenn jártam az Alföldön s mint mindig, amikor ott vagyok, fölkeresem a pusztát, ahol azzal szórakozom, hogy hallgatok és nézem az eget, meg ezt a rengeteg nagy sikszágot, ahonnan mérföldre ellát a szem, mert nincsen, ami utját állja.

Van ott nekem egy öreg emberem, egy veterán pásztor, aki sok mindenre megtanított már engem a pusztai élet nevezetességeiből. Az asztrológia tudományában is ő volt az első mesterem, amint a súbáján fekvé, agyarára szorított pipával

magyarázta öt pernyi szünetekkel egy-egy szava után:

— Az ott a fiastyuk... Az a kaszás csillag... A' mega tejut... vagy a pásztorok utja...

Ezen a nyáron a Vörös István helyét már egy fiatal pásztor foglalta el, aki olcsó kis tájképpipáját szíva feküdt vadonatúj debreceni szűrén.

Gyönyörű szép csillagos este volt s az ég sötétkéi színéről olyan tisztán vált ki a széles tejut, mint a fiatal leány kék ruhájáról a fehér pántlika.

— Nézzé atyafi — szólám a legényhez, arra a fehérségre mutatva — hallott már kelmed valamit onnan felülről?

— Mit? — kérdezte a legény csodálkozva.

— Az angyalok muzsikáját — feleltem. — Ilyen gyönyörű nyári éjszakán némelykor lehet azt hallani és látni is lehet, amint azon a fehér uton valami fehér alakok usznak tova. Ezek muzsikálnak és énekelnek.

A legény megfordult a szűrén.

— Hát osz' kitől tetszett ilyesmit hallani? — kérdezte, alig tudva viszafojtani a kacagást.

— Talán Vörös Están bátyámtól? Mert azok a régi vén szamarak mondanak ilyesmit. Hogy az angyalok — hisz nincsenek ott angyalok kérem, csak a földön vannak. A Juliskák, Mariskák...

— Hát a menyország?...

— Hujj! — kacagott a legény, — e'mán csak furcsa beszéd. Hász' van menyország, az igaz, de csak a földön, osz' annak, akinek jó dolga van...

Semmit, semmit sem hisznek már ezek!...

...Es én sem hiszek... Kezemmel göröcsösen szoritom a nagyanyámról maradt öreg biblia megsárgult leveleit, de a tekintetem a nagy filozófus munkáján akad meg...

Es küzködöm, birkózom a gondolataimmal meg a szívemmel. Olyan ez a küzködés, mint a nedves talajra esett tüzes csóva, amely serceg,

elég visszaemlékezni arra az időre, mikor *Tajszics* Rankó, a betyárokkal cimboráló parasztszervezőt a skuptina elnöki székében.

Az új alkotmány tehát, amely intézményes biztosítékokkal látja el a polgárok egyéni szabadságát, a lelkiismereti és a gondolat-zabadságot — eltávolítva a hittérítést is és kimondván, hogy a cenzúra még törvény sem hozhatja be — a gyülekezési és egyesülési jogot, szigorú oltalom alá helyezi a házi tűzhelyt, a vagyon, a becsületet, a törvény előtt való egyenlőséget és még a levéltitok védelméről sem feledkezik meg: modern európai szellemet akar meghonosítani, szerb metódus szerint. Őszintén óhajtuk, hogy elérje a célját, hogy ne jusson elődjének a sorsára, amelyeknek nem, erényük, hanem hibájuk volt, hogy nagyon is modernnek akartak lenni. Ebben az új alkotmányban azt látjuk, hogy részben korrigálva vannak benne a modernség túlzásai és fogyatékosságai. A két-kamara-rendszer tágításáért mindenesetre az előbbi ultra-modern szellemtől, de még a haladás legbuzgóbb barátai is elismerhetik, hogy nagyon megokolt tágítás. Az alkotmány azért még mindig elég modern, elég liberális. Ne feledjük, hogy Szerbia végre is a Balkán-félszigeten van. Adja is az Isten, hogy a fiatal király, aki csehül lévén, ezzel a már nem szokatlan alkotmánnyal akart magán segíteni, szerbül ne járjon az alkotmányával.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Budapest, április 19.

Förster Ottó, a néppárt legújabb tagja, ma azt kiáltotta:

— Obstruálni fogunk 1910-ig!

Ezért a könnyelmű ígretért talán fenytést kap a szegény Förster. Mert 1910-ig obstruálni ugyan sok, de mégis nagyon kevés. Addig ugyanis érvényben van az Adria szerződése ugyanis és ez a mostani szerződés csak akkor lépne hatályba. Obstruálni tehát legalább is 1911-ig kell. Majd megmagyarázza ezt egyébként Försternek Molnár János.

De ha köti is az ebet a karóhoz, kevés animálód tud a néppárt obstruálni. Nem tíz évig, de tíz napig se bírja. Ma Polónyiban előkelő segítséget kapott, mégis egész esomó fntához kellett a pártnak nyulnia, hogy a cím-vitát leg-

pislog, míg vagy kioltja, vagy új lángra szítja a levegőt.

Nem szítja... Tavaly szeptemberben lenn voltam Mária-Radnán, a kisasszony napi bucsun. Egy fiatal német leány ült mellettem a nevelőnője kíséretében, s mindhárman nagyon kényelmetlenül ültünk a zsufolásig megtelt padban s rettenetesen fáradtan, minden ihlet nélkül a szemünkben néztük a csodatevő Mária megfakult, régi képét.

Egyszer csak hallom, amint a német kisasszony oda sugja a nevelőnőjének: *Glauben ist nicht wissen!*

Glauben ist nicht wissen!... Csodálkozom, hogy az a kisasszony gondolkodni tudott abban az emberi páratól nehéz levegőben. En több mint két órája ültem ott, de a tömjénfüst, emberi lélegzet és a ködmenek illata olyan erősen körüláramolták szegény agyvelőmet, hogy képtelen voltam a legkisebb mozgási energiára is befogni képzeletemet; s ennek a kis leánynak a szavai megtették az első csákányütést a sáncon... Gondolkodni kezdtem és káprázatos gyorsasággal futott ezután a gondolatom; jó lovon nyargalt: *Glauben ist nicht wissen!*... Atugrottam tizennégy évet s megálltam annál a kornál, mikor még semmit sem tudtam és mindent hittem...

... Nem ilyen száraz agygyal, ihletetlen szemmel, külsőségek után kapkodó pillantással ültem akkor Szent Kisasszony napján a templom padjában.

Istenem, micsoda érzés volt az!... A meszes földről elzarándokolt fehérruhás leánykák látára sirtam s a csodaszép szeptemberi éjszakában, amint künn feküdtem a friss szénán a szekér-kasban, egész éjjel hallgattam az utcákon le-s följáró processziósok énekét és néztem a csillagos eget, várva valami megjelenést — Mária anyánkat, vagy legalább is — egy angyal jöttét.

... Ma már semmit sem várok. Tudom, hogy az a csodálatos kékség felettünk nem szilárd boltozat és legfeljebb keserűséggel tölt el Si-

alább az ülés végéig kinyujtsa. Sorompóba lépett *Meszlény Pál*, sorompóba (emlékezetes elnmulása óta először) *Rakovszky István*, azonfelül közbeszólt minden hű párttag és kőrbusban fujta valamennyi, hogy *vissza kell vonni*, persze az Adria-javaslatot; végezetül határozati javaslatot nyújtottak be és erre névszerint való szavazást is kértek: mégis befejeződött a cím-vita. Szóval: hiányzik az animó s még a közbeszólások is nagyon egyhangúak.

Ami a vita meritumát illeti, ma az adómentesség és ama bizonyos négy millió körül folyt a háborúság. Ezt a négy milliót *Polóny Géza* elnevezte sápnak s a néppárt azontul felkapta a szót, ő is csak sápot emlegetett. Ennek a négy milliónak a Bankvereintől való elvonása érdekében nyújtotta be *Rakovszky István* is a maga határozati javaslatát. Egyébként kevés új momentum merült fel a vitában, ha csak azt nem vesszük ujnak, hogy *Meszlény Pál* ma megcsipkedte a volt nemzeti pártot, mert ez nem fordul a javaslat ellen, *Rakovszky* pedig azzal argumentált, hogy soha még pártjától elhagyottabb minisztert nem látott, mint ebben a vitában *Hegedüs Sándor*.

De erre elég gyorsan megjött a cáfolat. Mert amikor *Hegedüs Sándor* kereskedelmi miniszter rendkívül higgadt és objektív beszédben sorra cáfolta az ellenzéki szónokok argumentumait: már csöppet sem volt elhagyott a miniszter. Nagy készültséggel s teljes alaposággal mutatta ki *Hegedüs Sándor* az ellenzéki szónokoknak tévedéseit és ferdítéseit, úgy a tarifák tekintetében mint a javaslat pénzügyi részét illetőleg. Mikor pedig újból hangsúlyozta, hogy az autonóm vámtarifa tárgyalásánál milyen erős fegyver lesz az a kezünkben, hogy a rendelkezésünk álló hajókkal nyereszterményeinknek újabb piacokat is szerezhetünk: akkor a szabadalvűpárt igenis zajosan helyeselte a miniszter fejtegetéseit.

Maga a szavazás nem úgy ment, hogy túlságosan komolyan lehetne mondani. *Rakovszky* javaslatára névszerint szavazást kértek, de az ellenzék csak azt várta be, míg az elnök kihuzta szókás szerint a betűt s miután a kihuzott S betűhöz odaragasztotta a sáp szót, az egész ellenzék kivonult a folyosóra. Azt remélte, hogy e manőver következtében a Ház talán határozatképtelen lesz. De nem volt úgy. A Ház 96 szóval 11 ellenében mellőzte *Rakovszky* határozati javaslatát és megszavazta a címet.

Az ellenzéki komédia kudarcot vallott tehát. De a szabadalvűpárt túlnyomó többségének túlságos kényelemszerete kis hijja, hogy bajt nem

rius, a Véga meg a többi csillagok ama nyugodt közönye, amelylyel ki tudja hány ezer év óta nézik egy és ugyanazon helyről a földi élet nyomorúságait...

Régi, régi, édes, tiszta, szent éjszaka!

Egy pöcsi háznak udvarán aludtunk. A hógom meg én egy szekér-kasban, jószagu friss szénán s a dadák mellettünk.

Az utcákon egész éjjel járt a processzió, szent énekek hangjaival telt meg a levegő, körülöttünk exaltált sóhajok szálltak ég felé, honnan az angyalok szelíd muzsikával kísérték a bucsusok énekét.

És énekeltek a csillagok is; a kertekben a hosszszáru mályvarózsák, körülöttünk a zizegő széna, a tiszta levegő, hangot adott minden, exaltált, egygye olvadó, diésítő szent hangot...

... A radnai templomban semmit sem hallottam. Egy vén sváb asszonynak lorettói litániájába belevegyül a de profundis s egy fiatal csengő hang nagy áhitattal énekl: Ha följegyzed vétkeinket...

Kívül a templom azoknak, akik be nem fértek, az éneke zug fel s egy-egy esőndesebb hanghullám között tisztán hallani a koldusok kiáltását:

— A szenvedő Jézus nevében!...

Kétezer év óta ragaszkodunk a nevéhez, mikor kérünk kell s milyen keveset adunk neki, amikor adnunk kell...

Boldogok, Uram, a te szolgálád — a tudatlanok! Egy Rembrandt csesztjére volnának méltók ezek a hit lázában átfomlódott, durva és közönös arcok, amint a csodatevő Szűz képéhez zarándokolnak, ahhoz a halvány, kopott képhez...

... Es amint itt szorongatom álmatlan éjszakán a régi biblia megszárt leveleit, a Sirius meg a Véga hűdegen ragyognak keresztül az ablakomon, de azért tisztán hallom a bucsusok bűnbánó zsolnárát:

Emberek! Im itt a jó út,
Csak ezen haladjatok...

okozott. Ilyen puszkaporos levegőjű időben, mikor az ellenzék minden erejével nekimegy a kormány egy javaslatának, el lehetne várni a többség tagjaitól, hogy legyenek ott a helyükön. Az ellenzék mai csinyje jó lecke volt. Reméljük, hogy okultak rajta a szabadalvűpárt tagjai.

Holnap folytatják a részletes vitát.

A képviselőház ülése április 19-én.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: *Perczel* Dezső.

A kormány részéről jelen vannak: *Szell* Kálmán miniszterelnök, gróf *Szechenyi* Gyula, *Wlassics* Gyula, *Darányi* Ignác, *Ploész* Sándor, *Hegedüs* Sándor, *Cseh* Ervin.

Az Adria szerződése.

Meszlény Pál: Csodálja, hogy a nemzeti párt megszavazta a javaslatot. Olyanok e párt tagjai, mint *Napoleon* vitézei, akik minden veszedelmes bajon át követték a császárt és aztán belebuktak a Berezna-folyóba. Nem kívánja, hogy a volt nemzeti párt tagjainak politikai reputációját ezzel a szerződéssel el-mossák az Adria hullámai. Az Adria-Társaság helytelen módon igyekszik megkatarítani az olasz kikötőkben a révkalauzok díját, de még sokkal bűnösebb abban, hogy a legénység élemezésére is kevés gondot fordít, ebben is takarékoskodik. A hajóparancsnokok a maguk fizetéséből kénytelenek pótolni a legénység hiányos élemezését. Nem fogadja el a szerződés beikiképezését.

Polóny Géza: Szükséges, hogy a szerződés pontonként tárgyalassék. A miniszter is kijelentette, hogy ez ellen kifogása nincs. Mert a Ház minden tagja egyetért abban, hogy a tengerhajózást támogatni kell s itt csak arról lehet szó, hogy az egyes pontok helyesek-e és időszerű-e ezek tárgyalása? Lehetetlen, hogy a miniszter, akinek nagy tudását és hazafiságát ismeri és méltányolja, ezt a szerződést megkötötte volna, ha rossz tanácsadói nem vezetik félre. Ha látja, hogy a társulatnak adómentesség, bélyegkedvezmény, szelvényadó és kereseti adómentesség biztosított, észbe jut, hogy ennyi kedvezményt csak a vicinálisoknak nyújtottak. Azt mondja, hogy az adómentesség mindössze 160.000 koronát tesz évenként. Ha a miniszter ez összeget szubvencióképpen adná, korántsem volna oly veszélyes, mint a sok kedvezmény nyújtása. Az adómentességi kedvezményt semmiképpen sem indokolt. Kérli a minisztertől, tett-e proposíciót arra nézve, hogy megadja a szubvenciót azzal a feltétellel, hogy a hat per centum utólevő dividendában az állam fele részben részesül. Nem lehetett ezt a szerződést másképpen megkötöni, minthogy a minisztert egyszerűen tévedésbe ejtették. A maga részéről semmiféle politika konzekvenciát sem vonna le oly miniszterrel szemben, aki egy hibásan megkötött szerződést helyesbítve nyújtana be a Ház elé. A miniszter, úgy látszik, nem tudja, mi a dandum emergens és a lucrum cessans.

A régi szerződés kikötöi, hogy a társaság részvényeinek kétharmada magyar kézben kell hogy legyen. Hát magyar az Adria kétharmada?

Heltai Ferenc: Egészen magyar! (Zaj.)

Polóny Géza: Hát nem jut most a Wiener Bankverein 12.500 részvényhez? (Nagy zaj.) Ez a körülmény még attól is megosztja az Adriát, hogy szubvenciót kapjon azokról a hajójáratokról, amelyeket az 1893: XXII. törvényeikk tartott lenni a társaságnak. Az opció jogánál fogva a Wiener Bankverein félmillió korona felpeznehez jut és harmincezer részvényhez.

Rakovszky István: Ez a magyar társaság!

Buzáth Ferenc: Vissza kell vonni a javaslatot!

Major Ferenc: Vissza vele!

Polóny Géza: A miniszter a multkoriban felolvasott egy prospectust, amely szerint az opció joga nem a részvények felére illeti meg a bankot, hanem valamennyi új kibocsátási részvényre. (Nagy zaj.)

Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter: Ez tévedés!

Polóny Géza: A miniszter ur tévedett. De hát a felszámolás alatt álló Országos Bank kinek adta el az opció jogát? *Lederer* urnak! *Lederer* ur azonban tovább adta a Wiener Bankvereinek; erről azonban a felszámoló bank nem tett jelentést. Pedig eladták, még pedig 25 ezer forintért.

Ezt a szerződést megszavazni nem szabad, ha nagyobb anyagi veszteségek érnének is. Egy külföldi bank sebébe négy millió koronát odadobni nem szabad. Még kevésbé lehet adómentességet adni egy oly társulatnak, mely 14 százalékot fizet részvényeseinek. Ily dolgot hatalmi kérdés tárgyává tenni nem szabad, mert különben megrendül az ellenzék bizalma az új rendszer iránt. Nem fogadja el a törvényjavaslatot. (Zajos helyeslés, éljenzés és taps a szélő bíbeladalon és a néppárt.)

Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter: Személyes kérdésnek kérek szót, mert *Polóny Géza* t. képviselő ur oly vastag tudatlanságban leledzőnek tintelet fel engem szavaim tökéletes léleértésé folytán, amit nem annyira magam iránt, mint azon hely iránti tiszteletből, amelyet ez idő szerint elfoglalhatok, egy perig sem hagyhatok felvilágosítás nélkül.

A t. képviselő ur az én nyilatkozataimat a társulat kibocsátásaiával kapcsolatos kombinációknál esetleg elő-áll dandum emergens- és lucrum cessansra nézve oly színbén tintelet fel, mintha igazán a legvastagabb tudatlanságot ártultam volna el. A helyett, hogy hosszasan polemizálnék vele, kijelentem, hogy dandum emergens alatt értettem a prioritások kibocsátásával járó kurzus-vesztéséget, lucrum cessans alatt pedig a részvényeknek árszával való kibocsátása útján elérhető nyereséget. Azt hiszem, hogy ez egészen világos. Az pedig nem mindegy a részvénytársulatra és a részvényesekre nézve egyál-

talában, hogy állandó, változatlan, az üzlet bármely helyzetében egyaránt fix fizetendő prioritási kamatokra vállalkoznak-e, vagy pedig részvények kibocsátására, melyek, ha van üzlet, kapnak osztalékot, ha nincsen üzlet, nem kapnak. Ez egy társulatnál jövedelmek, Bocsánatot kérek, prioritásokról lévén szó, azt értem, hogy nem tudjátok, nem ingatlanokon nyugvó alap, mert prioritások leginkább ilyenek alapján bocsáthatók ki nyereséggel.

Elnök az ülést öt percre felfüggeszti.

(Szünet után.)

Rakovszky István azt hiszi, hogy a törvényjavaslat tárgyalásának lefolyása a legjobb érv az inkompatibilitási törvényjavaslat megszerzése érdekében. Most volna helye, hogy a közgazdasági tevékenységet üző képviselői felszólaljanak a megvédjék a nagyon szorongatót miniszterüket. A javaslat betervezését illetéktelen befolyásnak tulajdonítja, mert a miniszternek tudnia kellett, hogy a szerződés megkötése közgazdasági érdekeinkre káros. Adóellenőrzést adnak egy társulatnak, mely nagy dividendát fizet. Holott negyven ezer munkanélküli eseng csak a fővárosban alalmazniért s az egész országban csak szegénység és nyomor jelentkezik. A következő határozati javaslatot nyújtja be:

Határozati javaslat. A képviselőház azzal utasítja vissza a jelenlegi törvényjavaslatnak címet, hogy a kereskedelmi miniszter a szerződés szerinti kikötött tőkebeszerzés céljából annak elsőbbségi követények útján való beszerzését a szerződésnek feltétele gyanánt kösse ki és a szerződést jövőhagyás céljából a törvényhozásnak újból mutassa be.

Egyszeresind bátor vagyok erre névszerinti szavazást követelni. (Eljenzés a baloldalon.) Midőn ezt teszem meg akarom adni a többségnek és a miniszternek a lehetőséget, hogy vonja vissza ezt a törvényjavaslatot, amely az által nem lesz elutasítva, csak elodázva, mert ha ezen feltételnek eleget tesz és ezen feltétel be fog teljesedni és hogy, ha az adómentességre és a tengeri hitbizományra vonatkozó szakaszok megváltoztattak, akkor azt hiszem senki sem lesz e házbán, aki ezt a törvényjavaslatot meg nem szavazza. A címet nem fogadom el. (Élénk helyeslés a baloldalon.)

Elnök A vitát bezárja.

Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter: Pichler azt mondja, hogy ő nem tudja tulajdonképpen a kérdés érdemét megkülönböztetni, sem az utárirányok megállapítása tekintetében, sem a tarifa kérdésében és hogy miért nem követelte a társulatot azt hogy Keletre, Indiába, Kínába, Japánba, valamint Dél- és Kelet-Afrika járatokat indítson, mert erre ott volna szükség; kérdést intéz, hogy mi az oka annak, hogy ezt a lépést nem tette meg.

Itt nem olyan történt, amit a képviselőház nem tud, sőt nem olyan történt, amit valaki nem tudhatna, mert akkor már tagja volt a képviselőháznak, amidőn a 341. számú iromány benyújtott. Ez a 341. számú iromány a maga négy mellékletével minden kérdésére tüzetesen felelt volna csak el kellett volna olvasnia. Tudniük ez a törvényjavaslat szól a magyar-keleti tengerhajózási részvénytársaságról, azonban ezzel kapcsolatban az akkori miniszter betervezett négy szerződést és ezt a képviselőház és általában az egész törvényhozás helybenhagyólag tudomásul vette. Ezen szerződés első megállapodás az osztrák kormányval.

Ez a szerződés érvényes 1906. december 31-ig, törvényerővel bír, kötelezi a kormányokat a törvényhozás helybenhagyásával.

Egyszerűen egy területmegosztás tartotta vissza attól, hogy egyáltalában az Adria után iparkodjék új járatokat csinálni kelet felé. Ennek kiegészítésül szolgál egy másik szerződés, amely ugyanakkor kötött a Lloyd-nak. Ebben többek között — a keleti szolgálatnak teljesítése természetesen rábízván — elmondatik az, hogy milyen módon teljesíteti ezeket. Van továbbá még egy szerződés a Keleti Tengerhajózási Részvénytársasággal, illetőleg az Adriával, melyben az Adria arra kötelezi magát, hogy az átrakodási szolgálatban a Triestből és Triestbe való személy-, áru- és értékszállítás díjazása ugyanaz lesz, mint a Fiuméből és Fiumébe való szállítás díjazása.

Ebből tehát az következik, hogy a ruták megállapítása a Keletre vonatkozólag egyáltalában nem volt kiterjeszhető.

A Lloydnak szubvenciót egyáltalában nem adunk, hanem a megállapodás az, hogy az odaváló utra néve a magyar áruk, még pedig tisztán és kizárólag a magyar áruk arányában a Suez-csatorna-illetéket megtérítjük. Tehát, ha a hajó bejön Fiumébe, ott felrakja a magyar árukat, — és e tekintetben cukor-kivitelünk rendkívül fejlődött — ezt, de kizárólag a magyar áruk utáni Suez-csatorna-illetékeket az odaváló utban megtérítjük. Ezt szubvenciónak senki sem nevezheti.

Ami már most a nyugati járatokat illeti. Hamburgot, Rotterdamot és Antwerpent, ha kötelezővé tételik ez a járat, igen természetes, hogy ennek egészen más fontossága van a kereskedelemre nézve, mert a szabad ha ózásban minden irányban lehet menni, minden szubvenció nélkül, ha a megfelelő rakomány együtt van.

Ha összehasonlítjuk a szerződést a jelenlegi szerződéssel, amelyben a kötelező járatok száma 37, mégis csak kitűnik, hogy a már kötelező járatok száma is jelentékeny és egyúttal az alternatív vagy pedig a kombinációba felvehető járatok számával még jelentékenyen emelkedik.

A Karola hajó akár konstrukciójánál, akár nagyságánál fogva már nyolc év óta a Fiume — Szicília szolgálatra alkalmasnak nem találtott és az akkori kereskedelmi miniszter beleegyezett abba, hogy ez a szolgálatból kivétessék. Ez történt 1893-ban, azóta teljesíti a szolgálatot Syrakusa és Malta között.

Major Ferenc: És szolgálja az angol érdekeket!

Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter: (Egy hang a baloldalon: Akkor minek a szubvenció!) A fix összeg általánban kifejezve 1,140,000 koronát tesz. De ez nem méretük sem mértőföld, sem járatok után, hanem in toto az összes járatokat és összes mértőföldszámlát, amelyre kötelezte magát a társaság, ennek teijében kell teljesítenie. De az nem reparálhatik egyes járatok és egyes hajók után s ennek következtében, ha az Adria azon járatokat a Karola nélküli s pontosan teljesíti, természetesen dolog, hogy e tekintetben az előbbi intézkedéssel helybenhagyott kivonása a Karolának a rendes forgalomból egyáltalán kérdés tárgya nem lehetett.

Nagyfontosságú és komplikált kérdés a tarifa kérdése.

Pichler azt mondja, hogy az Adria különböző címen oly kedvezményekben részesül amelyek tulajdonképpen rejtett szubvencióknak nevezhetők és e rejtett szubvenció összegét ő meg is határozza, azt mondja, hogy az 400,000 koronára becsülhető. Ez egyáltalában nem áll, ez a tényeknek tökéletes féltérítéséből származik. Az a refakcia, amelyet az államvasut enged, nem az Adriának adatik ki, hanem az illető egyes feleknek.

Pichler Győző: Ezt tudom, majd megfelelek erre!

Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter: Ha nem ebből a reakcióból kapja a szubvenciót, akkor miől kapja az Adria a direkt tariák útján azt a titkos szubvenciót? Én nem látom, hogy csak egy fillérhez is jutna. Beszélt Pichler arról, hogy nem látja az Adria irányában a reaktációkat. Ez a dolog természetében van, mert amikor a direkt tariák felállítottak és publikáltak, akkor a hajózási társaságnál megállapították az a tarifa, amely maximális tarifaképpen szerepel és ez beszámították a direkt tariákba. A fődolog ebben a kérdésben az, hogy amikor megállapították a direkt tariák, akkor a tengeri tariák lehetőleg leszorítottassanak...

Pichler Győző: Megtörtént ez?

Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter: Mondom, hogy megtörtént!

Pichler Győző: Soha!

Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter: ... és ne engedjék meg, hogy a konjunkturának oda dobassanak és ennek igen nagy hasznát vették, főleg az utóbbi időben.

Az államvasut igazgatóságának és a kereskedelmi miniszternek az Adria-szerződés egyáltalában nem köti meg a kezét, hanem az Adriával való tarifakérdések körül a direkt tariák felállításában, valamint a kikötőben való munkálatok teljesítésének díjmentességében vagy díjazásában löketelesen szabad keze van és ezt minden esztendőben, ha kell változtathatja. Hanem, hogyha a konjunkturák olyanok, hogy a kivitel érdekei kívánják hogy ezek a kedvezmények ennek a kivitelnek biztosítottassanak, azok mégis fenntartandók nem azért, hogy az Adria hajószolgálatnak hajóira tereltesék a forgalom, hanem azért, mert a kivitel ez által eszközözteszik és egyáltalában csakis ezen az uton lehetséges.

Pichler sokat foglalkozott azzal, hogy minek a husz évi szerződés nem indokolt az, hogy a hajók törlesztése így számítottassék és ebből a célból valamely angol lapból kikeresett, hogy aránylag mily fiatalok az Adria hajói, továbbá említtette, hogy az osztrák Lloydnak sokkal régebb hajói vannak, nem indokolt tehát hogy a törlesztés így módon történjék. A Lloydnak, igaz, most is van 25 hajója, amely vénebb 20 évesnél, azonban bizonyos törlesztési időt meg kell állapítani, mert ha azon időn túl marad forgalomképes, iutavárképes, szállítóképes az a hajó, annál jobb azonban átlag véve mégis kell ilyen számítást tenni, mert nemcsak az idő folytán való romlásra kell itt számítani, hanem egyúttal az elemi csapások következtében való elpusztulásra is, mert a biztosítás soha sem fedezi teljesen a költségeket és ennek következtében minden hajótársulatnak ezen a címen is leperditái vannak.

Kifejti a miniszter, hogy a tarifákra vonatkozólag tervez ily rendelkezést, azon sok panaszkövetkeztében, amely előfordul éppen a versenyképesség tekintetében a különféle tarifális kombinációkban, hogy a rendszeren sürgőnyileg, telefon útján vagy más rövid uton létrejött tariákotésekről az Adria esetéről-estere naplót vezessen, amely mindig beküldessék a miniszteriumhoz ilyen módon ellenőrizhető a kombinációk a versenyképesség szempontjából a ruták felhasználása tekintetében és megkövetelhetők a szükséges könnyítések, ahol a versenyképesség tekintetében a magyar forgalmi érdekeket veszélyeztetve látjuk.

Pichler rossz néven vette, hogy az Adria némeoly olasz hajótársulattal szerződéses viszonyba lépett. Indirekt hatása, nem tagadja, ennek van.

Pichler Győző: Nos, ugy-e? Indirekt hatása kereskedelmi érdekeink rovására!

Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter: Indirekt hatása eddig legalább az, hogy ezen az uton elérték, hogy a tariák sok helyen éppen ezekben az utárirányokban leszállították.

Pichler Győző: Ugy?

Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter: Igen, leszállították. Káros hatása tehát ennek nem volt. Pichler tévedésben volt akkor, amidőn azt mondotta, hogy az adón kívül, amelylyel foglalkozott a községi pótlékok is biztosítva vannak és hogy így nagy adókönyvitést számított ki, amelyet megduplázt, miután 400,000 koronát számított itt is, holott erről szó nem lehet. Az adó a nyilvános számadásra kötelezett vállalatoknál három évi átlag alakjában veletetik ki. Kiszámította az egy évre eső összeget és pedig úgy, hogy az egészét felosztotta a 30 évi időtartamra.

Polónyi Géza: Ez ellenkezik a kereskedelmi

törvénynyel, mert az csak 5 esztendőre engedi meg a számítását.

Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter: Ha a husz évi teherelengedés összegét akarjuk megtudni, akkor így kell eljárunk. Ennek következtében az eredmény, számítva a legkedvezőbb évekre, az 1898-900, évekre, a következő: jövedelmi adó, pótdó adó 117,839, az illeték 65,124, a szubvenció utáni bélyeg 8562, a betétpótlási költség 2949, összesen 138,553 korona. Ha pedig a legkedvezőbb évet az 1900-ti vesszük, amikor már 15 százalékos volt a dividendá, akkor 169,791 korona teherelengedés jön ki.

Polónyi Géza: Hát a felemelt tőke?

Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter: Nem lehet tagadni, hogy azok a kedvező üzleti viszonyok, amelyek közt ez a nagy dividendá létrejön, állandóknak nem mondhatók. (Zaj a baloldalon.)

Polónyi Géza: Akkor adjunk szubvenciót, ha leszáll a dividendá! (Nagy zaj.)

Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter: Mihe-lyest egyszer... (Mozgás és zaj a bal- és szélső baloldalon.) Én a képviselő urat tiszteletteljesen meghallgattam eddig...

Pichler Győző: Ugy van! Ez igaz! (Halljuk! Halljuk! a szélső baloldalon. Mozgás és zaj a bal- és szélső baloldalon.)

Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter: Az üzleti viszonyok főleg a tengeri forgalomban roppant változóknak; minelyt a háborús viszonyok megszűnnek, és azon lekötött. 2 millió tonna-erőre menő tengeri kereskedelmi hajók felszabadulnak, ezek roppant konkurenciát fognak csinálni mindenütt s ez az üzleti viszonyokat a tengerészeti vállalatokra nézve határozatosan rontja. (Mozgás és elmentendások balold.) Harmadszor: Most az alaptőke megkét-szeresztetik. (Mozgás és zaj a bal- és szélső baloldalon.)

Major Ferenc: Hallatlan dolog a háborút hozni föl az ilyen kérdés elbírálására. (Mozgás a baloldalon. Halljuk! Halljuk! jobboldal.)

Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter: Lássá, Major Ferenc képviselő ur, én csak a magam eszé-vel beszélek.

Major Ferenc: Látom!

Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter: ... Máshonnan én ezt nem szedhetem. És az alaptőke minden tetemes megnövelése határozottan jelentéke-nyen csökkenti a dividendá összegét, ami a dolog természetében relik.

Polónyi Géza: Hiszen ezzel sokkal magasabb lesz az üzleti eredmény, ezt magam is tudom, pedig nem vagyok kereskedelmi miniszter!

Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter: Az nem emelkedik abban az arányban. Azt Polónyi, akár kereskedelmi miniszter, akár nem, maga is be fogja ismerni, hogy egy nagy alaptőkét kamatoztatni sokkal nehezebb, mint egy kis alaptőkét. (Mozgás és elmentendások a bal- és szélső baloldalon.)

Rakovszky István: Az üzletterjedelmétől üggy! Barnum négy milliót kamatoztat! (Mozgás a baloldalon.)

Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter: Pichler kifogásokat tett a tarifa-politika ellen. Azok a tarifaviszonyok, amelyek a tengeri forgalomban esetleg a főbb cikkeknek rendelkezésre állanak, részben egészen, részben jelentéktelen összegektől eltekintve tengeren biztosítják a forgalmat, ennek következtében a szolgálatot teljes mértékben megteszik. Polónyi azt mondta, hogy miképpen adhatunk mi olyan társulatnak kedvezményeket, amelyek nem felel meg azon törvénybe iktatott minőségnek sem, hogy legalább két harmadrésben a hajói magyar kézben legyenek. Az Adria, mint ilyen, egészen magyar. (Ellentmondások és derűsítések balold.) Ezen lehet nevetni, de a törvényt el kell olvasni.

Az Adria Budapesten székel, a törvény értelmében tehát tökéletesen magyar társulat. Polónyi visszatért arra az emines kérdésre, opportunus volt-e ezen szerződést most csinálni meg és a törvényhozástól most kérni ennek elfogadását? (Felkiáltások balold.) Nem! Tekintve azon nemzetközi viszonyokat, amelyek között főleg kereskedelmi, forgalmi, politikai és vámpolitikai tekintetben vagyunk és főleg, amelyek elé nézünk és pedig nem az 1911-ik év után, ameddig ez a szerződés, mely most érvényben van, fennáll; bármely körülmények között, akármilyen történék is, példának okáért vámiügy tekintetben nekünk elkészülve kell lennünk arra, hogy versenyképességünket, forgalmi és kiviteli képességünket lehetőleg fejlesszük és biztosítsuk; mert meglehet, hogy oly változások állanak meg, midőn a tengeren tui kivitelre még nagyobb szükségünk lesz, mint ma, pedig most is reá vagyunk utalva. Ebből a szempontból indulva ki, vette revizió alá most a szerződést és kívánta azt módosítottak javítani. Mert ugy számított, hogy ha 1902-nek a végére az új hajók Fiumének rendelkezésére állanak, hogy ha a többi hajótársulatoknál is ugy a hajóparkot, mint a járatokat lehetőleg szaporítani fogjuk, ebben az esetben jobban el leszünk készülve a vámtárgyalásokra és a versenyképességre is, mint voltunk eddig.

Polónyi Géza nem látja megcélolva érveit. Különben is félreértette őt a miniszter, mert ő csak azt mondotta, hogy a 82. § szerint a miniszter lehetlenné teszi, hogy magyar hajók szubvenciót kapjanak, Másrészt a szubvenciót csak az esetben tartja feleslegesnek, ha a társulat hat százalékon felül több jutalékokat fizet. Kérdi különben a minisztert, hogy mi az akadály annak, hogy az állam is részesedjék az osztalékban, ha az hat százalékon felül van. Ez esetben megszavazza a szubvenciót.

Pichler Győző: A miniszternek ajánlja, hogy olvassa el beszédét, mert szavait teljesen félremagyarázta. Nem állította, hogy az Adria mellék-szubvenciót is kap.

Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter: Mindegyik fél azt a részét fizeti vissza a relaxációnak, amely az ő vonalára esik. Az államvasut fizeti a maga

vonalára eső refrakciót és az Adria a maga vonalára esőt, t. i. ha refrakcia fordul elő.

Major Ferenc: Ugy kellene lenni, de nincs úgy! (Zaj a bal- és szélső baloldalon)

Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter: Ez azonban azért fordul ritkábban elő, mert, amikor a direkt tarifa megállapítatik, a tengeri tarifa redukálódik annyira, amennyire kedvezményes taritát nyújthat az a vállalat s ennek következtében ez a redukált tarifa számítottatik be a direkt tarifába. Már most az államvasut, mint minden vasut, a taritát változtatlanul állapítja meg, míg a hajóknál ez nem olyan változatlan, hanem hullámzásoknak van alávetve. Mi a különbség tehát? A vasutnál általában a maximális tarifa alkalmaztatik és aztán a refrakcia kiszolgáltatik. A tengeri vállalatoknál pedig már a tétel megállapításánál történnék a tétel redukciója. (Zaj balfelől.)

De időközben a megállapított díjtételeknél is, nem állandóan és nem is gyakran, előfordulhat az, hogy a konkurencia hullámzásánál fogva a megállapított, de már akkor redukált tengeri díjtételekből is történnék leengedések. Ezt az Adria éppen olyan módon téríti vissza, mint az államvasut.

Pöhler Győző: Fenntartja azt, hogy a visszatérítést a magyar államvasut teljesíti, vagyis az állam e tekintetben is szubvenciót ad az Adriának.

Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter: A tengeri taritánál redukáltatik előre a díjtétel, az államvasutnál és minden vasutnál előre nem redukáltatik, mert ezeknek általános, könyvben kihirdetett tételei vannak. (Igaz! Ugy van! jobbról és a közepén.)

(A szavazás.)

Elnök felteszi a kérdést, hogy elfogadják-e a Ház a címet Rakovszky határozati javaslatával szemben.
Madarász József kéri az elnököt, hogy úgy tegye fel a kérdést, hogy elfogadják-e a Ház Rakovszky határozati javaslatát, vagy sem.

Elnök: Rakovszky kérte a kérdés ilyforma megfogalmazását!

Rakovszky István hozzájárul Madarász óhajához.

Elnök: Kitérzi a névszerinti szavazást, mely az S betűnél kezdődik. (Felkiáltások a baloldalon: *Süss! Süss!*)

Elnök: Igennel szavazott 11, nemmel 96 képviselő.

Polányi Géza: A jegyző csak most számolja a távollevőket. Az enunciació nem érvényes. (Nagy zaj.)

Elnök: T. Ház! Eddig az a jegyző, ki a távollevőket olvasta, semmiéle jegyzéket be nem adott, épp úgy, mint az a jegyző, aki először olvassa a névsort. Aki másodszor olvassa a távollevőket, szintén nem tartozik semmiéle dokumentumot ideadni. Nekem két jegyző adott dokumentumot, első sorban Buzáth Ferenc jegyző ur, aki hamar készen volt a 11 szavazat összeszámításával, erről az oldalról pedig Molnár Antal jegyző ur. Mihelyt tudom, hogy hányan szavaztak, egyszerűen levonom a számot és nem kell, hogy végigmenjek mind a 34-en. (Helyeslés) Ezt az eljárást követtem én mindig, mint elnök. (Nagy zaj a bal- és szélső baloldalon) De a képviselő urnak ez az eljárása épp oly komoly, mint az egész magatartása a szavazás alatt. Ezt voltam kénytelen megjegyezni. (Zajos felkiáltások a baloldalon: *Kikérjük magunknak!* Nem fogadunk el leckét!) Vegyük komolyan a dolgot, nem gyerekeskedés végett vagyunk ideküldve. (Nagy zaj a bal- és szélső baloldalon. Zajos helyeslés a jobboldalon)

Következik a másik kérdés, elfogadják-e a Ház a törvényjavaslat címét, igen vagy nem? (Igen! Nem!) Kérem azokat, akik ellögzadják, (Felkiáltások a bal- és szélsőbaloldalon: *A Ház nem határozatképes!*) sziveskedjenek teljessé! (Megörtenék.)

Rakovszky István: Nem határozatképes a Ház! (Felkiáltások: Most nem vagyunk százan!)

Elnök: A Ház a címet elfogadta. Az ímént konstatáltot, hogy százan jelen vannak. (Zajos felkiáltások a bal- és szélsőbaloldalon: *De most nincsenek! Kérjük a szavazatokat megszámlálni!* Nagy zaj a jobboldalon. Felkiáltások: *A határozat ki van mondva!*) Az ímént konstatáltam, azóta bejötték, akik előbb nem szavaztak, legalább huszat láttam, bona fide jöhszemleleg járok el és teljes pártatlansággal. (Elnök helyeslés a jobboldalon) Itt mindenki csinál tréát az elnöknek nem szabad. (Zajos helyeslés a jobboldalon. Nagy zaj és felkiáltások a bal- és szélsőbaloldalon.)

Az ülés fél 3 órakor végződik.

BELFÖLD.

Szell Kálmán a királynál. Mint értesülünk, a király ma délután hosszabb magánkihallgatáson fogadta Szell Kálmán miniszterelnököt.

Intelem. A képviselőház mai ülésének végén történt dolgok hatása alatt a szabadelvű párt elnöksége arra kéri a párt tagjait, hogy a képviselőház holnapi és további ülésein minél pontosabban és minél nagyobb számban megjelenjen és lehetőleg az ülés végéig jelen lenni sziveskedjenek. A nagyon megszívlelendő intést melegen ajánljuk a többség tagjainak figyelmébe. Mai taktikájával az ellenzék elárulta, hogy rajtütésekre gondol. Ennek egyetlen hathatós ellenszere van: a többség tagjainak ébersége és kötelelességtudása. Ha a szabadelvű párt nincs részen, könnyen csinálhat bajt az ellenzék fortélyja. Elvárjuk hát a többségtől, hogy részen leszen.

Settlement. Ezen a címen a minap cikket írtunk, melyben kifejezést adtunk annak az aggodalomnak, hogy minő bonyodalmas folytatása lehet a tiencini területfoglalásnak. Ma, két interpellációra válaszolva, **Koerber** osztrák miniszterelnök nyilatkozott erről a kérdéstről a Reichsrathban s örömről, hogy nyilatkozata tárgyalanná teszi a hangoztatott aggodalmakat. Mert nincs szó gyarmatosításról, hanem tisztán csak arról, hogy a konzulátusok Kínában a szó szoros értelmében exterritoriális helyet kapjanak, ahol ők is, nemkülönben az ott telepedő európai kereskedők is élvezzék azt a biztonságot, amelyet nekik civilizált országokban a nemzetközi jog biztosítana. Mindössze csak egy hattized négyzetkilométernyi terület megszerzéséről van szó, amelyen konzulátusunk s esetleg ott letelepedő kereskedőink teljes biztonságban lesznek. Gyarmatosítástól tehát nem kell tartani s ebben az irányban minden aggodalom tárgytalan. Ugy tudjuk, hogy hasonló értelemben fog nyilatkozni **Szell Kálmán** miniszterelnök is, mikor — az Adria-vita után — felelni fog **Kossuth** Ferenc interpellációjára.

Koerber miniszterelnök nyilatkozatáról a következő bécsi telegram számol be:

A képviselőház mai ülésén **Koerber** miniszterelnök több interpellációra választott, köztük **Lemisch** interpellációjára a tiencini területfoglalás kérdésében és **Schönerer** interpellációjára ugyanebben az ügyben. A miniszterelnök kifejtette, hogy az az egyre növekvő jelentőség, amelyet Kína kereskedelmi szempontból, különösen mint az európai kivitel kereskedelmének fogyasztó piaca nyert, kötelezővé tette a külügyminiszteriumnak, hogy ott új konzulátus szervezését vegye tervebe, annál is inkább, mert Ausztria-Magyarországot Kínában mostanában csak egy konzuli hivatal, a sanghaji konzulátus képviseli. Erre a célra legalkalmasabbnak kínálkozott Tiencin, lévén ez Észak-Kínának kereskedelmi és forgalmi központja. Kereskedelmi szempontból Tiencin a birodalom egész északi részének legfontosabb piaca egy a kivitel, mint a behozatal tekintetében. A forgalom szempontjából azért fontos ez a város, mert a Peiho, a Császár-csatorna és a peking-takui vasut mentén van. A konzulátus létesítése azonban, különösen a kínai szerződéses városokban, maga után vonja egy settlement, vagyis egy elhatárolt telepítvény létesítését, a melynek az a rendelkezése, hogy az illető konzulátus hatáskörébe utalt idegen alattvalóknak lakóhelyül szolgáljon, mert az idegeneknek Kínában a szerződések értelmében jogi és közigazgatási szempontból kiváltságos helyzetük van. Az általuk lakott settlement kivételes jogokat élvez, amelyek a kínai hatóságok beavatkozását kizárják. Az ezzel összefüggő megváltási és kártérítési kérdést a kínai kormányunk egyetértőleg a Kína részéről Ausztria-Magyarországnak fizetendő kártérítést folyósításakor fogják rendezni. Ennek megfelelően a külügyminiszterium felhatalmazta a pekingi osztrák-magyar követet, hogy tegye meg a kellő intézkedéseket egy settlementnek alkalmas terület kiszemelésére és megszerzésére. A pekingi osztrák-magyar követ ennek a megbízásnak meg is felelt. A kiszemelt területet január 11-én birtokba vették. A terület nem nagy, terfogatása csak 0,6 négyzetkilométer, de üzleti és kereskedelmi célokra igen alkalmas fekvésű, mert 1700 méter hosszú határa és 350 méter hosszú vasuti határa van és tőzsomszédságban van az Olaszország által megszerzett területtel. Ezek szerint itt csakis arról volt szó, hogy kedvező helyet biztosítsunk magunknak a konzulátus létesítésére és esetleg Tiencinben letelepülő alattvalóink és kereskedelmi cégeink építkezéseire, vagyis egy nagyon szűk keretű, de kereskedelempolitikai érdekeinknek bizonyára csak hasznunkra való intézkedésről.

A vaáli mandátum. A vaáli függetlenségi párt küldöttsége járt ma **Kossuth** Ferenc pártelnöknél és jelöltet kért tőle. A pártvezér dr. **Eötvös** Bálint fővárosi ügyvédet, **Eötvös** Károly fiát ajánlotta a vaalinak. **Eötvös** Bálint, mint a függetlenségi **Kossuth**-párt hivatalos jelöltje már leutazott a kerületbe.

Az abrudbányai képviselő. **Verespatakról** táviratozzák: **Ebergényi** Sándor országgyűlési képviselő tegnap és ma látogatta meg kerületét. Kisérteben voltak **Zeyk** Gábor és **Szöts** Pál képviselők, továbbá számos választó, kik Zalánig képviselőjük elébe utaztak. **Abrudbányán** **Ebergényi** Molnár Albert pártelnök fogadta, **Verespatakon** **Kálmán** előjáró magyarul, **Major** János plébános románul üdvözölte a képviselőt,

akinek tiszteletére banket is volt. Onnan az egybegyűlt választók táviratilag üdvözölték **Szell** Kálmán miniszterelnököt, **Lukács** László minisztert és **Zeyk** főispánt.

A szabadelvű párt szervezkedése. A **Beregvár** megyei szabadelvű párt, amely a nemzeti pártnak beolvadása után újra megalakult, tegnap tartotta szervezkedő gyűlését tekintélyes számu választóközönség jelenlétében. Elnökké **Hunyady** Béla földbirtokos tükarrá dr. **Belényessy** András ügyvéd választott meg. Egyszersmind megalakították a központi és a vidéki pártbizottságokat és **Szell** Kálmán miniszterelnöknek üdvözlő táviratot küldtek.

A református konvent.

— Harmadik nap. —

Budapest, április 19.

Az egyetemes konvent mai harmadik napján **Tisza** Kálmán világi és **Kun** Bertalan püspök egyházi elnök vezette a tanácskozást, amelyen többek között megjelentek: **Darányi** Ignác főgondnok, **Szász** Károly, **Kiss** Áron, **Antal** Gábor és **Bartók** György püspökök, báró **Fay** Béla, gróf **Tisza** István, **Vécsey** Tamás, gróf **Degenfeld** József, **Simó** Lajos, **Dokus** Ernő.

A tegnapi ülés jegyzőkönyvének felolvasása után áttértek a napirendre. A tiszántúli egyházkerület elnöksége fölterjesztést intézett a konventhez, hogy a kongrua bírói foglalat tárgyát ne alkotassa. **Sass** Béla adta elő az ügyet és pártolólág ajánlotta az előterjesztést a konvent figyelmébe.

Bernáth Elemér a debreceni tábla elnöke a lelkesi kongrua foglalatát a hivatkozott konkrét esetben törvényértésnek mondta. A kongrua a törvény értelmében le nem foglalható. Ezért történt az, hogy a debreceni itélőtábla elnöksége a tennhatósága alatt álló táblai kerületben az e kérdésben kibocsátott rendeletével az ilyen esetek későbbi előfordulását megakadályozta. Az ilyen ügyekben a végrehajtást illetőleg a tábla lévén a legelsőbb iórum, az ügyet befejezett dolognak kell tekinteni.

Dr. **Nagy** Dezső ajánlotta, hogy a miniszterhez fölterjesztést intézzenek, hogy a törvény revíziójánál erre a dologra tekintettel legyenek, és a lelkeseknek jogvédeimet nyújtsanak.

Antal Gábor püspök nem tartja helyénvalónak, hogy a konvent a lelkesek és más polgárok magánjogi viszonyai között különbséget tesz. Ha elég a törvény védelme a többi hivatalnokoknak, legyen elég a lelkeseknek is. Ezért nem fogadja el az indítványt.

Tisza Kálmán kijelenti, hogy az orvoslandó bajok forrása a tájékozatlanság. Ugy a törvényszékek, mint maguk a lelkesek nincsenek tisztába a törvény intencióival. Ezért azt indítványozza, hogy intézzenek az igazságügyi miniszterhez fölterjesztést, hogy intézzen körrendeletet a táblákhoz a re.ornátus lelkesek kongruájának le nem foglalhatóságát illetőleg. A konvent pedig küldjön körlevelet a kerületekhez, amelyben figyelmezteti a lelkeseket, hogy esetleges sérelmeknél illetékes helyen kérjenek jogorvoslatot.

A konvent egyhangulag elfogadta **Tisza** Kálmán indítványát.

Ezután **Dokus** Ernő, mint az országos református közalap végrehajtó-bizottságának elnöke előterjesztést tett az iránt hogy a kongruas lelkesek által fizetendő közalapi adónak megtefelelőleg mindenik lelkes kongrua-illetménye emeltessék 1 korona 20 fillérrel.

Fejes István és **Antal** Gábor püspök leiszólása után

gróf **Tisza** István utál arra, hogy a domestica nem önkéntes adó, hanem köteles járuléék. A fölmerült eszmék figyelembevételével indítványozza, hogy állapítsa meg a konvent a domestica kötelező voltát, másrészt pedig a megterítési igény jogosságát, mert ez olyan közteher, mint bármely más adó. Uyen irányu fölterjesztést kell intézni a miniszterhez.

A konvent nagy többséggel ilyen értelemben határozott.

Sass Béla előadó ismertette ezután az erdélyi egyházkerület igazgató-tanácsának azt a felterjesztését, hogy az állami fizetés kiegészítését összeg az ideiglenes helyettes lelkesekül alkalmazott végzett papjelöltek részére is folyósítsassék. A konvent **Bartók** György és **Antal** Gábor püspökök, valamint **Tisza** Kálmán rövid hozzászólása után elhatározta, hogy a kérészt pártolólág terjeszti föl a miniszterhez.

Sass Béla bemutatta az erdélyi kerület igazgató-tanácsának előterjesztését, hogy a kiegészített lelkesi javadalmak arányában esedékes adóknak és gyámintézetű járulékoknak levonásba vétele engedélyeztesseék. Az előadó indítványozta, hogy a kérelmet utasítsák el.

Antal Gábor pártolta a javaslatot. **Sass** Béla, **Dokus** Ernő és gróf **Tisza** István hozzászólása után a

konvent elhatározta, hogy a javaslatot pártolólág terjeszti föl a miniszterhez.

Tisza Kálmán elnök jelentette, hogy a konvent által kiküldött kongrua bizottság a következőképp alakult meg: Szilágyi Dezső, Antal Gábor, báró Bánffy Dezső, Dókus Ernő, gróf Dégenfeld József. Minden egyházkerület egy taggal képviselteti magát a bizottságban.

Ezután Váro Ferenc megkezdte a tanügyi bizottság előterjesztéseinek előadását. Az evangélikus református gimnáziumi tanterv revíziója tételénél felolvasták az új tantervet. A konvent pontról-pontra haladva, hozzájárult a tantervhez és Tisza Kálmán indítványa alapján elhatározta, hogy az egyöntetű tantervet elküldi az egyházkerületeknek, hogy azt törvényadta joguknál fogva léptessék életbe.

Pokoly József, a közigazgatási bizottság előadója kezdte meg ezután előterjesztéseit a megújított gazdasági egyesületek életbeléptetése napjának megállapítása iránt. A két protestáns egyházat közösen érdeklő ügyekre kiküldött együttes bizottság által megállapított gazdasági egyesületek életbeléptetésének napjára a konvent 1901. június 1-ső napját állapította meg.

A tisztántul kerület fölterjesztést intézett az iránt, hogy a konvent a vallás szabad gyakorlatának és a lelkiismereti szabadságnak sérelme nélkül keressen módot a baptista áramlat korlátozására. A közigazgatási bizottság nem ismer olyan módot, amelylyel a baptista vallás terjesztését közigazgatási uton megakadályozni lehetne. Ellenben a lelkészek dolga, hogy a vallás-nyújtotta eszközökkel óvják meg híveiket az új vallás propagandájától.

A dunántúli kerület zsinat tartását kérte. A közigazgatási bizottság javaslata alapján Tisza Kálmán indítványozza, hogy zsinati bizottságot alakítsanak, mely a zsinat elé terjesztendő tárgyakat megvitassa. Határozatukat azután küldje le a kerületekhez és a kerületekből visszatérő javaslatokat az 1902. évi konvent elé juttassa.

Báró Bánffy Dezső pártoló hozzászólása után a konvent el fogadta Tisza Kálmán indítványát.

A bizottságot, mely a jövő évi konvent elé a kerületek kívánságait előterjeszti, a következőképpen alakították meg: Elnökök Kun Bertalan és Tisza Kálmán; helyettes-elnök: báró Bánffy Dezső. A tagokat a honpapi konventi ülésen jelentik be és pedig kerületenként kettőt-kettőt.

Ezután a közoktatásiügyi miniszter ismert leiratát vette tárgyalás alá a konvent az erdélyi püspök címének kérdésében.

Tisza Kálmán a teljes címnek használatát hangsúlyozta és erre nézve a jogügyi bizottság véleményét kívánta meghallgatni.

Bánffy Dezső nagy szerencsétlenségnek tartja, hogy ebben a kérdésben a konvent vitába elegendik. Kénytelen kijelenteni, hogy a múlt évben ebben az ügyben hozott határozata sem indokolt. A miniszter leiratát határozottan sérelmesnek tartja. Nem akarja a kérdést feszegetni, mert meg van róla győződve, hogy azt félremagyarázzák. Egyben beismeri, hogy a kultuszminiszter jóakarattal foglalkozott a református egyház ügyével, de e mellettben a konkrét esetben mégis sérelem fordult elő. Kéri, hogy újabb leiratot intézzenek a miniszterhez. (Helyeslés.)

Bernáth Elemér a közjogi helyzetből kifolyólag szintén sérelmesnek tartja a miniszter határozatát. (Helyeslés.)

Gróf Tisza István azt tartotta volna legokosabbnak, ha a rendeletet ki sem bocsátották volna. De ez megtörtént és kijelenti, hogy a miniszter részéről tényleg megtörtént a sérelem. Most egyéb nem marad hátra, mint megnyugodni a helyzetben, mert ha ezt nem akceptáljuk, akkor támadást intézünk a kormányzati kör ellen. Kívánja, hogy az egész ügyet vegyék le a napirendről, mert ha a kormányzati körrel ellenkezésbe kerülnek, ez esetleg kárára lehet a magyar protestáns egyház érdekeinek. Nem tartja kielégítőnek a miniszternek a konventhez való álláspontját, de nem volna célszerű a dolgot elmérgesíteni. Ő csak olyan akcióhoz esatlakozik, amely sikerrel kecsegtethet.

Bartók György újabb feliratot ajánl a miniszterhez, amelyben kerüljék az erős formát.

Szilágyi Dezső viszont azt mondja, hogy ha az egyház érdekében tesz valamit a konvent, azt tegye energikusan, hogy a sikert biztosítsa. Abban, hogy a miniszter leiratában arról értesítette a hatóságokat, hogy az erdélyi püspök vagy az erdélyi római katolikus püspök címét használják, a törvények mai állása mellett nem lát semmi jelentőséget. Egyik sem jelent többet, mint a másik. Azt ő is elismeri, hogy a miniszter leirata nem mindenben korrekt. Nem tartja kielégítőnek azért, mert a kánonjogi fölfogásnak látszik szolgálatában állani. De a világi jogrend mindig az volt, hogy nem tartotta ezt államjogi érvényűnek. Azt tartja az egész dologban inkorrektnek, hogy ebből jogilag káros következtetéseket lehet vonni. A sérelem orvoslásának legcélszerűbb módját Tisza

István gróf indítványának megfelelőleg tartja a leg-helyesebbnek. A cím kérdése egyébként úgy sem érinti a többi egyházak paritását, mert annak semmi különösebb következtetése nincsen. Ezuttal tehát ebben az ügyben nem kell semmi lépést sem tenni. (Általános helyeslés.)

Mezei Albert nem tartja sikeresnek, hogy a konvent ott keresse az orvoslást, a honnan a sérelem kiindult. Meg kell elégednünk a helyzettel és a kormány feladásával.

Tisza Kálmán: A konvent mondja ki határozatilag, hogy a kultuszminiszter második leiratát nem tartja kielégítőnek és ezidő szerint további lépéseket nem tesznek.

Bánffy Dezső: Ezt nem lehet jegyzőkönyvvel elmenteni. Mintán a konventnek aggályai nincsenek eloszolva, ebben az értelemben intézzenek leiratot a miniszterhez.

Tisza Kálmán szavazásra bocsátja a kérdést és a többség az igazságügyi előadó kiegészített javaslatát fogadta el.

Ezzel a tanácskozást az elnök bezárta. A konvent holnap délelőtt 10 órákor folytatja tárgyalásait.

KÜLFÖLD.

Az új szerb alkotmány.

Budapest, április 19.

Belgrádi táviratok alapján betekinthetünk az új szerb alkotmány egész köruszába. Lapunk más helyen méltatjuk ezt az új alkotmányt, itt csak kivonatos ismertetést adjuk.

Szerbia örökletes, alkotmányos monarchia nemzeti képviselővel. Az állami a király, ővé a teljes uralkodói jog, amelyet ennek az alkotmánynak értelmében gyakorol. Személye sérthetetlen. Szerbiában I. Sándor király uralkodik az V. Obrenovics dinasztiájából. Az összes királyi jogok a dinasztiában örökletesek. A trónt Sándor király utódai öröklék: a törvényes lérfutódok az elsőszülött-ségi jog alapján. Ha a királynak nincs lérfutódja, ugy a trónörökös a mellékágra száll, ha ez sincs meg, ugy a trónörökös törvényes egyenes női leszármazottjait illeti. A király felelős, az államaktusokat egy felelős miniszter ellenjegyz. Ő a legelső hadur s kpvviseli az országot a külfölddel szemben, háborut izen és békét köt.

A király a népképviselőt üléseit elnapolhatja, de ez a népképviselőt beiegyezése nélkül egy ülésszakban nem ismétlődhetik s három hónapnál hosszabb időre el nem rendelhető. Az összes miniszterek által ellenjegyzett ukázzal feloszlathatja a skupstinát. De ekkor három hónap alatt új népképviselőt kell egybehívni. Ha a király külföldön van, ukázzal jelöli meg ez időre a királyi jogok kezelőjét. A trónralépő új királynak tíz nap alatt meg kell esküdni az alkotmányra. Ha a trónörökös a király halála idején kiskoru, az özvegy királyné a régens. Ha ő sincs életben, ugy a királyi ház legidősebb lérfutójára száll ez a feladat. A régens is tíz nap alatt telesküszik az alkotmányra. Ha a királyi házban nincs senki, aki az alkotmány értelmében régens lehetne, ugy a királynak joga van a kiskoru trónörökös mellé háromtagu régensséget állítani, ha ezt nem teszi, ugy a kormányra száll a királyi hatalom, amely tíz nap alatt egybehívja a népképviselőt. Ezen az ülésen a szenátus elnöke elnököl, aki egyuttal az első régens s aki mellé szavazat utján két más érdemes hazafit választanak.

Minden szerb polgár egyenlő a törvény előtt. Szerb polgár nem kaphat nemesi rangot s ily adományozást nem lehet elősmerni.

Halálbüntetés csak a következő esetekben mondható ki: gyilkosság, merénylet az uralkodó vagy az uralkodóház valamely tagja ellen s azokban az esetekben, amelyekre halálbüntetést szab a katonai büntetőtörvénykönyv.

A szerb polgár házijoga sérthetetlen. Tilos a prozelitizmus. Egy szerb polgár sem vonhatja ki magát polgári és katonai kötelességei alól vallási szabványaira való hivatkozással.

Minden szerb polgárnak joga van gondolatait közölni és nyilvánítani. Cenzurát törvénynyel sem lehet életbe léptetni.

A levél- és táviratitok sérthetetlen.

A szerb polgár foglyver nélkül élhet a gyülekezési joggal.

Szerbiában a külföldieket az ország törvényei oltalmazzák ugy személyükben, mint vagyonukban. De hozzá kell járulniok a katonai, állami és községi terhek viseléséhez, ha csak erre nézve nem állanak tenk külön nemzetközi egyezmények. Politikai deliktumért senkit sem lehet kiszolgáltatni.

A törvényhozó hatalmat a király a népképviselővel gyakorolja. A népképviselő áll a nemzeti skupstinából és a szenátusból. A skupstinaválasztások mindenkor május 21-én, a szenátusé szeptember 8-ikán vannak. Senki sem lehet mindkét ház tagja.

A népképviselőt évenként legfeljebb október 1-ig hívják egybe a fővárosba tanácskozásra. A két ház külön tanácskozik.

Skupstina-választó minden bennszülött, vagy honosult szerb polgár, aki tul van 21-ik életévén. legalább 15 frank egyenes adót fizet, s bírói ítéllettel nem vesztette el polgárjogait. Szenátort választhat, akinek népképviselői választói joga van és legalább évi 45 frank egyenes adót fizet. A választói jog megállapítása felett az illetékes elsőfokú bíróság ítél. Tisztek s tényleges szolgálatban levő katonák sem nem választók, sem nem választathók.

A nemzeti skupstina áll szabadon választott 130 képviselőből. Minden választókerületben legalább egy személyt kell jelölni, aki Szerbiában vagy a külföldön egy fakultást végzett. A szavazás közvetlen és titkos. A nagykoru trónörökös, a szerb metropolita és a nisi püspök de jure, tagjai a szenátusnak. Ez áll továbbá 30, a király által élethosszakra kinevezett és 18 választott tagból. Az utóbbiak mandátuma hat évre szól.

Ezt az alkotmányt csak törvényes uton és a képviselők és szenátorok abszolút többségének szavazata lehet módosítani, felfüggeszteni vagy magyarázni. A királyra vonatkozó paragrafusok csak a király kezdeményezésére változtathatók meg. Az alkotmány a kihirdetésekor lép életbe.

Belgrád, április 19.

Az új alkotmány ünnepies kihirdetése délelőtt 11 órákor ment vége a királyi palota díszterében. Jóval a kitűzött idő előtt mintegy 800 különféle pártállásu meghívott vendég sereglett össze az ország minden részéből. Az egyik kisebb mellékteremben az összes miniszterek, az államtanácsosok, az új szenátorok, a főpapság és a tábornokok gyűltek össze a király számára való emelvény körül. Pontban 11 órákor jött a terembe a királyi pár fényes kísérettel. A zenekar a nemzeti himnuszot játszotta, a jelen voltak pedig viharos zsvivó-kiáltásba törtek ki. A király tábornoki díszegyenruhában, a királyné a Milos-rend nagykeresztjének jelvényeivel jelent meg. A szertartás istentisztelettel és egyházi énekek eléneklésével kezdődött.

Azután a király üdvözölte a megjelenteket és azt mondta, hogy jónak látja a mai napon beváltani 1894-iki proklamációjában tett ígérteit és visszaadja népének az alkotmányt, amely biztosítja neki mindazokat a polgári szabadságokat, amelyek nélkül a mai haladó korszakban egy nép sem képes fejlődni.

A királynak e szabadon előadott beszéde után Vuics Mihály miniszterelnök felolvasta a király proklamációját, amely így szól:

1894. május 9-én kelt proklamációmban királyi szavamat adtam népemnek, hogy amint az ország viszonyai ismét nyugodtak lesznek, a szerzett tapasztalatok alapján új alkotmányt adok neki. Abban a proklamációm, amelyben házasságomról értesíttem népemet, annak a reménynek adtam kifejezést, hogy ezzel a házassággal megalapított boldogságom új erőt fog nekem adni arra, hogy teljesen népem javának és haladásának szentelhessem magam. Mint mindig, akkor is tökéletesen megértett engem a szerb nép és azzal a hagyományos szeretettel és hűséggel vett körül, amely őt minden jelentős pillanatban összekötötte az Obrenovics-házból való elődeimmel. Ezzel a szerb nép újabb bizonyágát adta hazaifui érettségének és annak, hogy az ország igazi szükségleteit és érdekeit helyesen fogja fel. Ebből azt a megrögződést is meríttem, hogy most már elérkezett az a pillanat, hogy — hála Istennek — beválthatom királyi szavamat és megfélelhetek népem várakozásainak és reményeinek azzal, hogy Szerbiának a nép legjelentékenyebb politikusaival egyetértve új alkotmányt adok. Az 1899-iki alkotmány a törvényhozó hatalomnak beavatkozást engedett a végrehajtó hatalom jogkörébe és ezt működésében akadályozta. Az 1899-iki alkotmány ellenben oly tulsulyt adott a végrehajtó hatalomnak, hogy a nemzeti népképviselőt képtelen volt befolyását az államügyek menetére kellően érvényesíteni. Erős akaratom most hogy az új alkotmány helyes viszonyt teremtsen a törvényhozó és a végrehajtó hatalom között és ez által népünknek szigoru törvényességgel párosult, a polgárok szabadságait tisztelő állandó alkotmányos rendet biztosítson. Ma, midőn ez az új alkotmány, amelyet saját kezdeményezésemből adok népemnek, életbe lép, egyedszemind kijelentem, hogy ezt az alkotmányt, amint a nemzet képviselője összeül, ünnepies királyi eskümmel

HIREK.

Budapest, április 19.

— **BUDAPESTI NAPLÓ.** Április 15-én új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatásuk a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **A király Budapesten.** A király ma reggel 5 óra 40 perckor Bécsből Budapestre érkezett. Fogadására megjelent a nyugati pályaudvaron Márkus József főpolgármester, Rudnay Béla főkapitány és Daróczy Rezső állomásfőnök. Az udvari különvonatot Ludwig Gyula államvasuti elnökgazgató vezette. A király leszállván a vonatról, először az elnökgazgatóval váltott néhány szót, majd Márkus József főpolgármester és Rudnay Béla főkapitányt szólította meg. Azután kíséretével: herceg Liechtenstein főudvarmesterrel, gróf Paar Ede és Bolfras főhadsegédekkel és Höhnel korvet-kapitány szárnysegéddel kocsira ült és a várba hajtott. A várpalotában gróf Apponyi Lajos magyarországi udvarnagyt, Loebenstein szertartásigazgatót, Kanter Károly udvari plébánost és Gahlé várkapitányt fogadta az uralkodót, aki csakhamar visszavonult lakásába.

Gizella főhercegnő ma délután 2 órakor Bécsből kíséretével a nyugati pályaudvaron át a fővárosba érkezett. A főhercegnő fogadására megjelent a pályaudvaron a király gróf Paar Ede főhadsegéddel. A vonat berobogása után a király odalépett az udvari kocsioszhoz s lesegítette a főhercegnőt, aki kezét csókolta a királynak, majd az uralkodó megölelte a főhercegnőt. Ezután nyitott kocsin felhajtottak a várpalotába.

— **És magyar királyi herceg...** Ferenc Ferdinánd trónörököséről, aki most Bécsben és Bécsen kívül is nagyon aktuális személyiség, sokat beszéltek ma a t. Ház folyosóján is. Es ekkor valaki elmondta a következő esetet, mely magyar szíveknek nagyon szimpatikusnak hozza közelebb a trón várományosát. Sturm Albert, a Budapesti Tudóstól szerkesztője, aki még parlamenti tudósító korában megismerlta az első használatos országgyűlési almanachot, ezt a kitűnő könyvet minden eiklusban föl szokta frissíteni. Beleveszi az új emberrel, kihagyja a kibukottakat és kiegészíti a megmaradtak életrajzi listáját. Ezt a munkát Sturm Albert korán kezdi, mert lelkiismeretesen csinálja. Az adatokért pedig közvetlenül az illető főrendekhez és képviselőkhez fordul. Így beküldött egy már kinyomott életrajzt kiegészítés végett Ferenc Ferdinánd főherceg udvartartásának is. S ebbe az életrajzba oda, ahol az állott: Ferenc Ferdinánd főherceg, a trónörökös maga írta bele pótlásul: *és magyar királyi herceg...*

— **A honvédelmi miniszter állapota.** Lovrándból írják, hogy báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter, aki súlyos betegségből felépülve, ott üdül, szemmeláthatólag visszanyeri régi rugókonyaságát. Napjában többször nagyobb utakat tesz, meglátogatja az Adria partján üdülő ismerősöket és látogatókat fogad. A betegség különösen vidámságán nem fogott ki. A honvédelmi miniszter már csak rövid ideig fog a tengerparton üdülni.

— **A szegárdi apátság.** Fraknói Vilmos arbei címzetes püspök és szentjóni apát lemondott a legszentebb Üdvözítőről nevezett szegárdi címzetes apátságról. A király, mint a hivatalos lap mai száma közli, tudomásul vette a lemondást és az apátságot dr. Steinberger Ferenc nagyváradi latin szertartású székeskapitáni kanonok és papnevelő-intézeti igazgatónak adományozta.

— **Magyar nemesség.** Radivojevic Novák szász és törvényes utódi dobrodoti előnévvel magyar nemességet kaptak a királytól. Az erről szóló királyi kézirat a hivatalos lap mai számában jelent meg.

— **Előléptetés.** Illenfalvi Sárkány Andor, kereskedelmi miniszteri osztálytanácsos a királyi miniszteri tanácsossá nevezte ki. A kinevezés a közérdekű ügyek egyik régi érdemes munkásának méltányolja a közpártán szerzett érdemét. Két év óta Sárkány Andor a vármegyei szakosztály élén áll, előbb a szakosztály főnökének volt a helyettese. A minisztérium tisztikara szereti és becsüli az új miniszteri tanácsost, aki teljes mértékben élvezi följebbvalói előismerését és bizalmát is.

— **Kazinczy- és Tompa-ünnep.** Az eperjesi Széchenyi-kör, Felsőmagyarországnak ez a régi s kiváló munkásságú kulturregylete, újabban ismét nagyobb szabású irodalmi ünnepet tervez. A kör igazgatóválasztmányuk ma tartott gyűlésében nagy lelkesedéssel kimondta, hogy Kazinczy Ferencnek és Tompa Mihálynak, mint akik 1781-ben illetve 1845-ben állandó eperjesi lakosok voltak, irodalmi emlékünnepet rendez és díszes emléktáblával jelöli meg azokat a házakat, ahol irodalmunknak e két jelese lakott.

meg fogom erősíteni, azzal az erős elhatározással, hogy rendelkezéseinek követésében elől fogok járni és egész királyi hatalammal meg fogom védeni minden sértés ellen.

A proklamáció azután az alkotmány főbb rendelkezéseit magyarázza és végül azt mondja:

Feljövendőnkben nem szabad több megállapodnunk, istentől való erőnkben nem szabad elpazarolnunk. Szerbiának mihamarabb meg kell oldania belpolitikai szervezeteinek kérdéseit, hogy egész gondoskodását közgazdasága emelésének, pénzügyei javításának, hadserege erősítésének és kulturális feladatai teljesítésének szentelhesse.

Azután három miniszter felolvasta az új alkotmányt, amelynek tartalma már ismeretes. A felolvasás után a király aláírta az alkotmánylevelet és rövid beszédben még egyszer megfogadta, hogy az alkotmányt hiven meg fogja tartani s egyuttal azt a reményét fejezte ki, hogy drága népe is meg fogja védeni és tisztelni az alkotmányt. Azután a királyi pár a jelen voltak lelkes ovációi mellett visszavonult magántermeibe.

Belgrád, április 19.

Az új alkotmány kihirdetése alkalmából az egész minisztérium beadta lemondását. Egy királyi ukáz a lemondó kérvény alapján rendelkezési állományba helyezi a minisztereket és annak kapcsán rögfön újra ki is nevezi őket. Az államtanács eddigi tagjait szintén rendelkezési állományba helyezte a király és egyuttal új államtanácsot nevezett ki, amelynek elnöke Szimics György mostani római követ, alelnöke pedig Kalayics Ljubomir és Bersics Gergely volt miniszterek lettek. A király által kinevezett 30 szenátor közül, akiknek névsora már megjelent, 11 a radikális pártból, 10 a haladópartból és 4 a szabadelvűpartból került ki, a többi pártokivüli.

— **A trónörökös beszéde.** Bécsből táviratozzák: Az Osztrákische Rundschau azt írja, hogy Ferenc Ferdinánd főhercegnak a katolikus iskola-egyesület dolgában való állásfoglalása olyan esemény, amely a parlamenti viszonyok alakulására is döntő hatással lesz. A lap a következőket írja:

Tegnapelőtt még a legszebb reményeket tápláltuk, ma pedig oly tény előtt állunk, amely visszavet bennünket a Badeni-korszak küzdelmeibe. Mi már jó ideje a nemzeti jólét fokozásának akartuk tevékenységünkkel szentelni, a fejlődés új feltételeit akartuk megteremtetni az elhárított politikai kísérletekkel tönkretett birodalomban, amidőn egyszerre egészen váratlanul, a derült égből lesújtó villámként, ellenségeink ellenünk zúdítottak harci jelszavukat, amely sikra szállni kényszerít bennünket.

A Vaterland ragyogó és lelkesítő tettek mondja Ferenc Ferdinánd főherceg beszédét s azt mondja róla:

Végre a fényes, igaz, zavartalan, szívűdítő napfénynek egy teljes sugara! Milliőmszor mély, benső és kiolthatatlan köszönet érte!

Grác, április 19.

— **A Tages Post a következőket írja:** A trónörökös beszéde fölkaparta a szabadelvű polgárság legmélyebb érzelmeit s újra föltámasztotta az összes liberális elemek szolidaritását.

A Tagblatt így nyilatkozik: Spanyolország kivételével a világ egyetlen államában sem oly hatalmas a klerikálisok, mint Ausztriában s legfőbb ideje, hogy a liberálisok éreztessek velük erejüket.

A klerikális Volksblatt ezeket írja: A trónörökös Nagy Konstantinhoz, katolikus Habsburghoz méltón beszélt. Ausztria jövődi császára megmutatta, hogy a vallást tiszteletben akarja tartani.

Köln, április 19.

A Kölnische Zeitung Ferenc Ferdinánd főhercegnak minapi beszédéről a következőket írja:

Nem akarja kétségbevonni, hogy a trónörökös is ember s hogy joga van ahhoz, hogy vallásáról és egyéni meggyőződéséről vallott egyéni nézetét nyilvánítsa. De a trónörökös első sorban trónörökös és mint ilyen első sorban a nagyközönséget köteles szem előtt tartani és minthogy egykoron ő lesz ennek a közönségnek vezetője és intézője, azt tartozik tenni, ami ennek a közönségnek üdvös és hasznos. Mindenekelőtt államférfiúi önmegtartóztatást kell követelnünk attól a férfutól, aki egykoron oly bonyodalmas államalkotmány élére fog kerülni, amilyen az osztrák-magyar monarchia és különösen ennek oizajtatniai fele. Ebben az országban a legkisebb botlásny nyomban a legéresebb reakció következik, amely képes az állam gépezetét megállítani s ezért értjük a felháborodás viharát és mélyen sajnáljuk a trónörökös lépését.

— **A pekingi tüzvéss.** A pekingi császári palotában kiűtött tüzvéss arányaiban és következményeiben sokkal nagyobb volt, mint az első táviratok jelentették. Gróf Waldsee egészségét a tűz izgalmai nagyon megrázták. Kivüle a főhadiszállásnak néhány más tagja is csak nagy bajjal menekült meg. A leégett épületek összesen körülbelül egy holdnyi területet foglaltak el. Néhány pártatlan műtárgy is elpusztult, köztük néhány igen értékes tárgy, amelyet a német császárnak szántak ajándéknak. A tüzveszély ellen a palotában nem voltak elegendő óvintézkedések. A tűz hajnali két óráig tartott a nélkül, hogy gátat lehetett volna neki vetni. Schwarzhoff tábornoknál kívül állítólag egy német tábori őrs is odaveszett. Gayl tábornokot, akire a huailini expedíció főparancsnokságát bízták, most visszahívták, állítólag azért, hogy Schwarzhoff helyett a főparancsnokság vezérkari főnöke legyen. Helyette Lessel tábornok veszi át az expedíció vezetését.

— **Az esztergomi főispán installációja.** Esztergom megye új főispánja, Horváth Béla e hó 26-ikán délután vonni be székvarósa. A városban már nagyban készülnek az ünnepélyes beiktatásra, amely célra B. Szabó Mihály főjegyző elnöksége alatt rendezőbizottság alakult a megye főbb tisztviselőiből. A főispán 26-án érkezik Esztergomba, 27-én ünnepélyes istentisztelet, utána beiktató rendkívüli közgyűlés lesz, délelben bankettet rendeznek, este kivilágítják a várost az új főispán tiszteletére.

— **Milán hagyatéka.** Ma szállították el Bécsből Belgrádba Milán király hagyatékát. Sándor király meghagyta Petrovics ezredesnek, akit a hagyaték átvételére Bécsbe küldött, hogy atya barátainak küldjön emléktárgyakat. Milán király lakását május elsejére felmondották. Komorniyának, aki huszonöt évig szolgált Milánt, Sándor király 3000 frankot utalványoztatott. Az öreg szolgál nyugdíjat remélt hűségéért.

— **Alagut két világrész közt.** A huszadik század szellemére vall egy merész technikai terv, amely nem kisebb földatara vállalkozik, mint Európa és Afrikának tengeraltali alagutal való összekapcsolására. A terv Berlier francia mérnök agyában fogamzott meg s a szerző váltig bizonyítja, hogy ennek kivitele nem is valami nehéz, mert a tenger a spanyol Baqueros-öböl és a marokkói Tanger között igen sekély, csak négy száz méter mélységű. A részletek igen érdekesek. Az alagut tengeraltali része 32 kilométer hosszúságú van tervezve, míg az egész műnek a hosszúsága 41 kilométer lenne. Berlier számításai szerint két sumpárt fektetnének le az alagutban, ami még annyi nehézségre sem kerülne, mint amibe a szt.-gott-hardi, mont-cenis-i vagy a simploni vasutak megépítése került. Csak a szellőztetés berendezését és a víz nyomásának megszüntetését illetőleg nem tudott még megállapodni, mert annyiféle mód áll rendelkezésére, hogy ezek közül a legelőszérűbbet még nem választhatta ki. A hatalmas munkának méterje 3500 koronába kerülne, tehát körülbelül annyiba, amennyibe a simploni alagut méterje került. Az alagut megépítésének az összes költségeit 115 millió koronában állapította meg és azt hiszi, hogy hét év alatt elkészítheti.

— **Északkeleti Közművelődési Egyesület.** Már a múlt évben mozgalom indult meg Kassán, hogy az erdélyrészi és felvidéki közművelődési egyesületek mintájára a hazánk északkeleti részén fekvő vármegyei területek kiterjedő működései körrel egy ezekhez hasonló nagy közművelődési szervezet szolgálja a magyar nemzeti eszme ügyét. Az eszme kivitelét újabban az ungmegyei közművelődési egyesület tűzte maga elé s lelkes körlelvében szólítja fel Abaujtona, Bereg, Máramaros, Sáros, Szabolcs, Szatmár, Ugocsa Ung és Zemplén vármegyei törvényhatóságait, és különösen az e vármegyei területén levő helyi közművelődési egyesületeket, hogy a nemes terv megvalósítása céljából csatlakozzanak és közös értekezleten a kezdeményező lépéseket megtegyék. A memorandummal foglalkozott az eperjesi Széchenyi kör is, mely melegen üdvözölte az ungvármegyei egyesületet, de hangsúlyozta, hogy azért a Széchenyi-kört semmi szín alatt sem osztja fel, hanem erkölcsi támogatásáról biztosítja az ungi egyesületet.

— **Egy érdekes okmány.** Tudvalévő dolog, hogy Szalvoniát 1745-ben csatolták Horvátországhoz, de az erről szóló okmány hollétéről eddig mit sem tudtak. Most azt jelentik Zágrábból, hogy a tartományi levéltár igazgatósága megtalálta a rendkívül érdekes és fontos okmányt, amelyet Mária Terézia bocsátott ki.

— **A egészség társadalmi védelme.** A Társadalomtudományi társaság ma este hat órakor Pulszky Agost elnöklete alatt az Országos Iparegyesületben ülést tartott, amelyen dr. Hajós Lajos ideggyógyász „Az egészség társadalmi védelméről” tartott előadása került megvitatásra. Dr. Hajós előadása oda konkludált, hogy a mai betegségyógyító rendszer helyett célszerűbb volna az előszob gyógyításra hajlandó orvosok és az azt igénybe venni kívánó térszegények

nyilvánartásával próbálkozni. A Társaság legközelebbi felolvasását Zsigmond Zoltán fogja tartani két hét múlva a munkáshitekről.

— **A fejeléscsizma.** Az egyik debreceni újságban olvassuk azt, ami itt alább következik: Kód Péter, aki pedig mindig duhaj legény volt, bunak adta a fejét. Vasárnap délután egyeből dolog híján kiballagott kenyeres pajtásával, Szélpál Jóskaival a Csapó-kertbe. Szélpál Jóska pénzest gyereket, hát kínálta a cimborát.

— Igyá!
— Nem iszok!
— Egyé!
— Nem eszek!
— Hát mi ütött hozzád, hogy olyan a képed, mintha a tik ette volna meg a kenyeredet?
Kód Péter legyintett a kezével.
— Befaragtak nekem, pajtás.
— Talán csak nem azért, hogy besoroztak katonának? Ilyen legénynek csak kidukál a bornyubúr!
— Hát nem is bánom, hogy katona lettem ... csak ... csak ...
— Hát akkor mi fáj neked, Péter?
— A fejeléscsizma, pajtás. Mer tisztára kidobott piz az! Ha tudtam volna, hogy benn maradtok, nem fejetottem volna meg a csizmámat. Mer mi lesz most már a csizmákkal?

— **Király, aki átmászik a falon.** II. Lipót belga király most Franciaországban időzik, ahol máris cselekedett olyasmint, amiről vídában irnak a francia lapok. A király Antübesben meglátogatta Waideck-Rousseau francia miniszterelnököt, s onnan visszament kastélyába. A park kapujához érve azonban jelentették neki, hogy nincs itt a kapukulcs. Hadsegédéhez fordult, de annál se volt kulcs. A király erre rövid gondolkodás után kissé hátralépett, s feugrott az alacsony kőfalra, ahonnan mosolyogva kiáltotta vissza az adujánsnak:

— Jöjjen csak bátran!
Mire a hadsegéd szó nélkül utána mászott. A kedves jelenetnek néhány tanuja is volt, akik hamar szétvitték híret annak, hogy a belgák királya a falon át mászik be a parkjába ...

— **Halálozás.** Ilencfalvi Sárkány Józsefné, született Lits Áblaiza, Sárkány Józsefné, a budapesti királyi itélőtábla nyugalmazott alelnökének a neje ma hajnali négy órakor hatvanöt éves korában Budapesten meghalt. Az elhunyt urinót férjén kívül gyermekei: Sárkány József budapesti törvényszéki bíró, Sárkány Andor miniszteri tanácsos. Sárkány Béla huszárkapitány, Sárkány Jenő huszárlőhadnagy, Sárkány Ilona, Kazy János barsmegyei főispán neje és kiterjedt rokonság gyászolja. Temetése április 21-ikén délután negyedfél órakor lesz az Eötvös-tér 2. számú házból. A családi sírboltban helyezik örök nyugalomra.

Ma reggel halt meg rövid szenvedés után nyevenkettedik évében Hatvany-Deutsch Emma asszony, Hatvany-Deutsch Sándor nagybirtokos és gyáros felesége. A fennkölt lelki urhölgy, akit férjén kívül két fia: Lajos és Ferenc, és leánya: Irénke gyászol, a szegényeknek mindenkor nemes gyámoltója volt és a szépművészeteket, amelyekben maga is kiváló tehetséggel kultivált, nagylelkűen támogatta. Nemes egyszerűség és jószág jellemzte az elhunytat, akinek kedves emlékét a budapesti társaságnak számos körében fogják megőrizni.

— **Krüger-Dyllers.** Az öreg Krüger ez időszert Antwerpenben van s persze keveset mutatkozik az utcán. Egy ilyen nagyon is aktuális politikai személységnek a nyilvánosságban való megjelenése orvációt jelent s aki úgy beleszólt az ünneplésbe, mint az öreg Krüger, annak már terhére van az éjlen. Mindazonáltal a napokban mégis megjelent az utcán és pedig egészen különös körülmények között. Egy menet élén haladt a már ismeretes cilinderral a fején, mögötte pedig a banda, amely a boer-indulót játszta. Az utca persze megélenkült. A publikum éljenzte a boerokat, Krüger, egy kis parázs tüntetés is történt az angolok ellen s nem éppen hízogó kifejezésekkel illeték Edvárd királyt, akinek pedig ehhez a történelhez igazán semmi köze se volt. Amint hogy Krügernek se volt hozzá semmi köze. Van tudniillik Antwerpenben egy kocsmáros, bizonyos Dyllers apó, aki nagyon hasonlít Krügerhez. Ezért aztán nagy tisztelet veszi körül a derék embert, sőt törzsvendégei valami borozó-egyesületet is alapítottak az ő protektorátusa alatt. Ez az egyesület rendezett körmenetet a városban s ennek a menetnek az élén haladt az öreg Dyllers, akit Krügernek nézett Antwerpen.

— **Házasság.** Karla Antal, az osztrák Phönix biztosító társaság budapesti főpénztárosa tegnap tartotta esküvőjét özvegy Gräfi Károlyné, született Döhl Annával.

Dr. Komáromi Adolf eljegyezte Klein Margit kistasszonyt Ujfehértón.

— **A Magyarországi Hirlaplók Nyugdíjintézeté** e hó 28-án az intézeti helyiségben. évi közgyűlést tart; utána az István főherceg-szállóban közös ebéd lesz, melyre az elnökség az intézet barátait és pártfogóit meghívja.

— **Felült a Halál.** A babonára spekuláló ravaszság ielsüléséről a következő érdekes históriát meséli egy német újság. P. gróf birtokán néhány nap előtt meghalt egy parasztember, aki eléggé jó anyagi körülmények között hagyta hátra tubuzgóban vallásos özvegyét. A férj halálát követő néhány napra az estohomály beköszöntése után valami elátályozott, rejtélyes alak állított be nesztelenül és váratlanul a busuló özvegyhez.

— En — így szólott vontatottan, csendő hangon a jövevény — a Halál vagyok. Engem a te férjed küldött ide, aki még mindig nincs az égben, hanem a menny bejárata előtt várja a bebocsátást. De mindaddig nem bocsátja őt be szent Péter, amíg száz márkával meg nem váltja büneinek bocsánatát. Ő küldött engem hozzád, hogy váltsd ki őt siralmas helyzetéből! Akarod-e? ...

Az asszony készségesen vállalkozott a váltásdíjat lefizetni, de egy nap halasztást kért, mivelhogy száz márká készpénz nem volt a birtokában. A jösvü halál beleegyezett ebbe az ajánlatba és miután előbb szigorú titoktartást áánlott az özvegynek, imbolyogva visszavonult és eltűnt.

A hiszékeny asszony első dolga volt a száz márkát beszerezni s ezen a réven a grófhöz járult azzal a kéréssel, hogy előlegezze neki az égetően szükséges összeget addig is, míg azt a magából visszatérítheti. A gróffal folytatott megbeszélés alkalmával az özvegy kissé meg oledkezett a titoktartásról s ennek lett a következménye, hogy a másnap pontosan megjelenő Halál a száz márká átvétele után, a visszavonulás pillanatában két markos legény ragadta meg és alapos elpáholás közben kivetkőztette rejtélyes jellegéből.

Az özvegy az uniformisátl megfosztott Halálban szörnyűkődve ismerte fel urának egyik régi oledjét, az öregbértest.

— **Lövöldöző kispapok.** Az orosz diákok mozgalma még a teológiai fakultásokra is elharapózott. Az a brutalitás, melylyel az egyetemek kormányzata és a katonai és rendőri hatalom a diákok mozgalmát vérbé fojtotta, a jámbor kispapokat is fellázította, elannyira, hogy az istenes cselekedetekre nevelt ifjak gyiokos fegyvert emeltek fölbelvalóikra. A berlini Lokalanzeigernek egy pétervári távirata szerint Kalugában elégedetlen kispapok ráltek a püspökre és a rektorra, akiket azonban nem találtak. Természetesen rendőrség lépett közbe és nyomban letartóztatott tizenöt papnővendéket.

— **Klondykei rémtörténet.** A párisi *Matin* közli — az ilyen híreket megillető fenntartással — a következő londoni értesítést. A minap Dawson-Cityből, Klondyke fővárosából levél érkezett, amely részletesen elmondja, mint garázdálkodik ott mostanában egy *masztoón*, amely néhány ezer évszázad folyamán jégbe volt fagyva és most feltámadt (!) A rémületes állat már földöntött néhány házat és egy nagy szalót. A lovakat úgy dobálja a levegőbe, mintha kis lapdákat volnának. Végül nekiment egyszer a táviródrótnak, s az alkalommal agyonütötte a villamos áram (!) Csontváza tizenöt láb magas. „Igazi huszadi századbeli kacsa” — teszi hozzá a *Matin*.

— **A Dunáról.** A földmivélsügyi minisztériumhoz ma érkezett jelentések szerint a Duna a felső szakaszon egész Komáromig szépen apad, innen lefele lassan árad. Budapesten tegnap óta 10 centiméternyi emelkedés mutatkozik s mai magassága 496 centiméter. It a fővárosnál még holnapig pár centiméterrel emelkedik majd a víz, azután beáll az apadás.

— **Elevenen a ravatolon.** Baiano olasz városkából borzost esetet jelentenek. A saviano állomásfőnök aki ott lakik, a minap éppen a nápolyi vonat indítására kilépett a hivatalából amikor hirtelen a szívéhez kap és egyet sikoltva összeesik. Már régóta szívhajos volt, s az orvos, aki rőtőn megjelent nála, szélhűdést állapított meg, amely az állomásfőnököt meg is ölte. A halottat koporsóba tették és a temető halottasházában ravatalra helyezték. Az arra következő éjszakán a temető őre a halottasház felől nyögést hallott. Felkutatta a temetőt s a halottasházat is megvizsgálta, de semmi különöset nem vett észre. Azt hitte, hogy csalódott és újra lefeküdt. Kevéssel azután erős robaj riasztotta fel megint csak a halottasház felől. Ez már annyira megrémítette, hogy bemene-kült a városba s egy barátjánál töltötte az éjszakát. Másnap értesítette az esetről a hatóságot s a rendőrség a papsággal kivonult a temetőbe. A halottas házban látják, hogy a koporsó, amely egy márványasztalon állott, a padlón hevert s mikor erre hamarosan felnyitották a koporsót, ott taáltak Castaldot, az állomásfőnököt eltorzult, összekarmolt arccal, összeborzolt hajjal, kilógó nyelvvel, most már csakugyan holtan. Mert csak tetszalott volt s éjjel fölébredve, kétségbeesett erőfeszítéseket követhetett el, hogy borzalmas börtönéből kiszabaduljon. A vizsgálatot megindították.

— **A kanonok büne.** Régesrégén történetet olyan igazán különös körülmények között megesezt letartóztatás, mint amilyen most történt Lembergen. Nevezetessé teszi a dolgot az, hogy egy kanonokot juttatott börtönbe olyan bün, ami a papságban alig fordul elő, sikkasztás. Magáról az esetről már írtunk. Mardorosieviics kanonokról van szó, aki az igazgatósága alatt álló örmény bankot nagy summával megkárosította. A büne inkább csak az, hogy könnyelmű ember volt, aki a pénz értékét nem ismerte. Dobálózott vele, segített mindenkin, aki csak hozzá fordult — a bank pénzéből. Mikor most aztán tudására jutott annak, hogy mit tett s tudta, hogy tovább nem leplezheti a hiányt, fölment az államügyészhez — jelentkezni. Az államügyész-helyettes jó ismerőse volt. Ahhoz nyitott be. Mikor a kanonok belépett, a hivatalnok előzékenyen eléje ment s kezét adott neki. A pap azonban nem fogadta el a feléje nyújtott kezét, hanem azt mondta:

— Olyan emberrel, amilyen én vagyok, becsületes ember nem fog kezét.

Az államügyész hirtelenében azt hitte, hogy a kanonok elméje meghabodott s mosolyogva biztatta, hogy csak menjen haza, pihenje ki magát. Majd helyre jön ... Később azonban kislült, hogy a kanonoknak igaza volt, amikor elítélte magát — s letartóztatták.

— **Hármasszövetség-utca.** Berlin városházán nem csekély szerepet játszanak a politika, ha már a külpolitika is befolyással van a városatyák elhatározására. Hogy ez így van, azt minden kétséget kizáróan bizonyítja a legújabb utca-keresztelés, melyet a német birodalom fővárosának bölcs atyái elismerésre méltó buzgalommal cselekedtek. Az eddigi ugynevezett *Colonnenveget*, mely a Tempelhofer Felden húzódik végig, elnevezték a hármasszövetségről *Dreibundstrassenek*. Szabad-e hinnünk, hogy ebbe az elkeresztelésbe egy kis magyar szimpátia is bejelátszott, lévén Magyarország nemcsak kiegészítő része, de erős oszlopa is a hármasszövetségnek?

— **Népiünnep.** A Nemzeti Ifjak jótékony célú asztaltársasága április 30-ikán a Hermina-kertben népünnepet rendez. Az asztaltársaság az ünnepet hangversennyel, szépségversennyel, világpostával, tombolával, táncal, sőt *polgári házassággal* köti egybe. Így mondja a meghívó.

— **A veszprémi sorozás.** A veszprémi sorozásnak szörnyen silány eredményét újságotla egy helyi tudósító. A dolgot mi kételkedéssel fogadtuk és ime, ma egy hadköteles levele hitelesíti a mi kételkedésünket. Ime az önértetes levél, amely megvédi a veszprémi legényeket:

Tekintes szerkesztőség! Beoces lapjának tegnapi száma foglalkozik a veszprémi sorozással s azt mondja, hogy száz és egynehány hadkötelesből mindössze csak nyolcan vááltak be. A cikkről ur azután elcsodálkozik, mivel lett Veszprém, a Bakony metropolis! A tekintetes Szerkesztőség engedje meg nekem, hogy mind ezekre válaszoljak, mert veszprémi vagyok és én is az idén állottam először sor alatt. Midőn e hó 15-ikén a sorozás megkezdődött Veszprémbe, ez a vármegye különböző járásában már bejelátszott. Oly kitünő és megfelelő számú hadkötelest soroztak be, hogy mire a sor Veszprémbe került, a vármegyére kivetett létszám körülbelül már meg is telt. S figyelembe kell még azon körülményt is venni, hogy az enyngi sorozás csak ezután — a veszprémi után következik — mely járás mindenha a legderékabb huszárokat szolgálta. Én is azok közé tartozom — sajnos — akiket nem vettek be. És így történt ez a legtöbb barátommal is. Pedig mi egytől-egyig erős, dalás alakok vagyunk. Legyen a tekintetes Szerkesztőség arról meggyőződve, hogy Veszprém még mindig a régi — Veszprém! Nem kell azt féltetni, mert a régi virtus — nem szunnyad el soha! A tekintetes Szerkesztőségnek maradok hazafias üdvözléttel

Budapest, 1901. április 18.

Váradi Géza.

— **Öngyilkos sikkasztó.** A Váci-köruton lévő London-szállóban ma délelőn agyonlötötte magát egy ember, aki már tíz nap óta ott lakott a szálló egyik emeleti szobájában. Amikor megérkezett, azt írta be a vendéglönyvbé, hogy *Császár József kereskedő Nagy-Kanisvárol*. Holttestét kivitték a törvényszéki orvostani intézetbe, ahol fel fogják boncolni. Délután távirat érkezett a főkapitánysághoz a szegedi rendőrségtől, amelyben azt kérdezik, hogy nem lett-e Budapesten öngyilkos Karg József, a szegedi betegsegélyző pénztár hivatalnok, aki két héttel ezelőtt eltűnt Szegedről, miután a pénztárból elsikkasztott egy pár száz forintot. A szegedi rendőrség ugyanis levelet kapott a mai postával, amelyben Karg József jelzi, hogy mire a levél a szegedi rendőrség kezébe jut ő már nem lesz az élők között. A rendőrség mindjárt a London szállóbéli öngyilkosra gondolt s a kapott személyleírás s a fehérműiben talált monogrammok után megállapították, hogy tényleg ő volt Karg József, a szegedi sikkasztó.

— **Hó.** Lembergből jelenti egy táviratunk, hogy ott és egész keleti Gácsországban ma erős havazás volt.

— **Megostromolt falu.** Egy pfalzi (németországi) faluban, Waldseeben, különös eset történt. Az okairól nincsenek adatok de maga a dolog így történt, mint Berlinből jelentik, Neuhoftenből éjszaka egy csapat suhanc jött át Waldseeba s szaporán pisztoly puffogással riasztotta fel a lakosságot. Az előjáróság megtudván, hogy mi a baj, félreverte a harangokat: A tűzoltóság kivonult, minden épkézlab polgár fegyverre kapott. A revolverezések olyan tömegesen hangzottak, hogy osatában se ropoghatnak sűrűbben a fegyverek. Iszonyu rémület fogta el asszonyokat, gyermekeket sokan elájultak, gőrcsöbök estek. A durva suhancok ugyan menekültek, mikor az első zuhanyt megkapták, de azért futás közben is be-berontottak a házakba, törtek-zuztak s az asszonyokat, leányokat kirángatva az ágyból, bántalmazták őket. Másnap egész zsendársereg érkezett Waldseeba, hogy megnyugtassa a népet s hogy ki-nyomozza a tetteseket. Nehányat ezek közül el is fogtak, de a főcinkosok nem kerültek még kézre.

— **A kasszarábó főhadnagy vallomása.** Szilveszter éjszakáján történt, hogy Dióssy Viktor uhánus-lőhadnagy Székesehőrvárott elrabolta ezredének pénztárát. Január közepén Dióssy maga jelentkezett, hogy az ellene emelt vádat megcáfolja. Letartóztaták és a budapesti helyőrségi fogházba zárták, mint vizsgálati foglyot. Azóta azt is megírta róla, hogy négy esztendőre elítélték. Most úgy értesülünk, hogy Dióssy lőhadnagy ügyében ítélet eddigéig még nem hoztak s a vizsgálat még ma is folyik. A vizsgálat megállapította, hogy Dióssy Viktor az elrabolt pénzes ládával atyjának nyitrai mezejei, csehii birtokára utazott. Délután érkezett oda és ősz atya a tornácra várta. A lőhadnagy mielőtt apját üdvözölte volna, a ládát a kocsis segítségével a pincébe vitte és a pince ajtaját lezárva a kulcsot magához vette és csak azután sietett atyját üdvözölni. A ládát éjszaka törte föl. A láda mint bünyjel a hadbírósnál, Jelik Károly százados hadbíró szobájában van. Zárja ép, ezzel nem tudott boldogulni és így a pántokat verte le. A vizsgálatot ma is Jelik százados hadbíró vezeti és tegnap Dióssy főhadnagy egyik ifjúkori barátját halgatta ki abban az irányban, nem tapasztalt-e Dióssy-nal rendelkezéseket. Dióssy maga megvallotta, hogy a pénz ő rabolta el és ebbe a bűnbe rossz végzete kergette. Az indító ok felől azonban nyilatkozni nem akart.

— **Holttest a homokbányában.** Rejtélyes leletre akadt ma az egyik angyalföldi rendőrőrszárnyán. A László-ut mentén levő homokbányában az 51-es számu telken egy munkás kizésű ember holttestére akadtak, amely már pár nap előtt kerülhetett oda. A holttestnek csak a lábujjai látszottak ki a homokból s már rothadásnak indultak. Hogy miképp jutott a holttest a homok közé, a vizsgálat lesz hivatalos kideríteni. Lehet, hogy réalomlott a homok s odafutott, nem lehetetlen azonban, hogy büntény áldozata lett. Beszállították a törvényszéki orvostani intézetbe s a rendőrség széles körű nyomozást indított a rejtély felderítésére s az illető személyazonosságának megállapítására.

— **Titokzatos kődobálók.** Megint rejtélyes kőzárpor. Tavaly nyáron Nagyváradon az Uri-utca lakóit izgatta jó ideig, s még ma sem tudni, kik dobálták azokat a kőveket. Most Remecen hajgálják a csendőrkaszárnyát és Lőrinczer Ferenc mérnök házat. Valóságos ostrom alatt van ez a két ház. Egy hét óta este hat órákor megindul ismeretlen helyről a kőzárpor és kisebb-nagyobb megszakításokkal eltart éjfélig. Néha csak egyes kővek hullanak, máskor azonban fél órákon keresztül csak úgy omlik a kő, s veszedelmessé lesz a közlekedés. A csendőrség hibába kutat a tettesek után, ez ideig a legerélyesebb nyomozás sem vezetett eredményre s még csak nem is sejtik, hogy honnan származik a kőzárpor, amely különösen Lőrinczer mérnök háza ellen irányul. A nép pedig ezer okát találja ki a titokzatos kőzárporok, a babona legváltozatosabb virágai fakadnak Remecen.

— **Az eltűnt asszony.** A rendőrség erélyesen folytatja a vizsgálatot az eltűnt Toldy Jánosné ügyében, a vizsgálat azonban eddig még nem vezetett pozitív eredményre. Ma délelőtt kihallgatta a rendőrség az eltűnt asszony férjét, aki azonban nem tudott semmi lényegeset mondani feleségére vonatkozólag. Ma adta ki a rendőrség a köröző-levelet Toldy Jánosnéra vonatkozólag. E szerint Toldy né 51 éves, tokaji illetőségű, középmagas asszony, szürkűlő hajjal. A bal füleire nagyot hall.

— **Rendőri hírek.** Méri István 41 éves napszámos a Bulyovszky-utca 30. szám alatt levő lakásán mellbe szarta magát. Sulyosn sérülve vitték a Rókusba. — Az erzsébeti takarékpénztár zálogházát az éjszaka ismeretlen tettesek feltörték és sok arany- és ezüstneműt elvittek. A rendőrség keresi a tetteseket. — Baksa Anna 63 éves leánya a budai Palota-uton sétálgatott s e közben valahogy felmászott egy háromméter magas kőfalra. Innen azután leszűdült s oly sulyos sebeket szenvedett, hogy eszméletlenül vitték szülőinek Iv-utca 14. szám alatt levő lakására.

— **Felfordult világ.** Kapeller Károly, a jeles bécsi zeneszerző *Felfordult világ* című operettje ma este nagy sikert aratott a Somossy-Mulatóban. A tényesen kiállított operettnek Dallamos, fülbemászó zö-

néje és elmés szövege egész este gyönyörködte a közönséget, amely a szereplőkkel együtt a jeles komponistát is lelkesen ünnevelte. Az operett, amelynek pazar kiállítását látványosságokba megy, előreláthatólag sok közönséget fog vonzani a Somossy-Mulatóba.

(x) **A Zoltán-féle csukamáj-olaj** teljesen szag- és íz nélküli és tápereje nagy. Üvege 2 korona. Zoltán B. győrszeriárban, V. ker. Sétány-utca és Szabadság-tér sarkán.

(x) **Kérünk mindenütt Emke-gyűjtőt!**

(x) **Előrendő.** A fővárosban és az országban elismert műterem Kossák József cs. és kir. udv. fényképező, Kossuth Lajos-utca 12. sz. szemben a Nemzeti Kaszinóval, látványos kirakat a kapubejáratnál.

Budapest magyar város.

Budapest, április 19.

Ezt bizonyítani kell. Mert a felületes érintkezésben, utcán, kávéházban, vendéglőben még mindig annyi a német szó, mintha legalább is éppen annyi német laknik ebben a városban, amennyi magyar. Az étlapokat két nyelven szerkesztik meg, a boltok magyarul és németül mondják el, hogy mit árulnak bennük s hivatalnokkal, a közönséggel érintkező kereskedőséggel, pénzbeszedővel szóba se állanak, ha helyet keres. Az az első kérdés, hogy tud-e legalább németül. A nemzetközi nyelvet, a franciát nem követelik meg annyira, holott az idegenforgalomban, Európa hozzánk vezető idegeneinek kiszolgálásában az sokkal fontosabb lenne. Tehát Budapest németjei kedvéért történik a nagy német agyarkodás — s Budapest a lakosságának összesen tizennégy százaléka német. Hogy ez a tizennégy százalék erőszakolja ránk a maga nyelvét, az nem valószínű. Az igazság az, hogy a német nyelv kultusza régésrégi s bár fogy a német, átalakul magyarrá, a kultusz csak nehezen engedi detronizálni magát. Szükség már nincs a németnyelvre olyan mértékben, mint csak tíz esztendővel ezelőtt is, de a megszokáson egy csapásra változtatni nem lehet s különösen nem lehet akkor, ha az ember nem tudja azt, hogy Budapest már magyar. A népszámlálás adatainak összeszámolása kínáló alkalom arra, hogy tisztázza jöjünk a városunkkal s levonjuk a konzekvenciákat minden irányban, de különösen abban a tekintetben, hogy micsoda kvóta illeti meg ebben a városban a magyar mellett a német nyelvet. Jó volna, ha különösen a kávéosok, vendéglősök és kereskedők lelkükre vennék a numerosokból, a pozitív számadatokból levonható tanulságokat s szabályul kimondanák, hogy a nyolcvan százalék magyart legalább is nyolcvan százalék magyarság illeti meg.

Budapest lakosságából a most végbement népszámlálás adatainak biztonsága szerint néhány hiány *ötszázharmincz* magyar anyanyelvű. Német az anyanyelvé 98.515 embernek s ezenkívül mint számbavehető numerus van huszonegyezer tötünk. Az egyéb anyanyelvűek száma összesen nem nem egészen huszonegyezer.

Ezeket az adatokat abból a közműnikéből vettük ki, amelyet a statisztikai hivatal küldött be hozzánk kivonataképpen a polgármesterhez beadott jelentésnek. Ebben van a beszámolás arról, hogy Budapest lakosságában mennyi a magyar es mennyi az idegen elem — nyelv dolgában.

A kivonat különben egész hivatalos szövegében ez:

A fővárosi statisztikai hivatal igazgatója, dr. Körösi József Halmos János polgármester urnak jelentést tett a fővárosi nemzetiségi állapotairól. Ez a jelentés megelégedéssel emeli ki azt az örvendetes tény, hogy Budapest főváros immár tisztán magyar városnak tekinthető; amennyiben ugyanis a lakosságának nem kevesebb, mint négyötöd-része magyar nemzetiségű. Husz évvel ezelőtt midőn a nemzetiség első ízben vétetett föl, a magyarság számára alig tett többet felerészénél, tudniillik 57 százalékot, tíz évvel ezelőtt már kétharmadrészt, vagyis 67 százalékot, jelenleg pedig 80 százalékat.

A németiség számereje husz évvel ezelőtt a lakosságának egyharmadrészt, tíz évvel reá közel egy negyedrészét, ma egy hetedrészét teszi, míg a tóttság e husz év alatt 6%-ról 3,4%-ra fogyott. A polgári lakosságának nemzetiség szerint való eloszlása ugyanis a következő: magyar 659.965,

vagyis a lakosságának 79,5%-a, német 98.515, vagyis a lakosságának 14%, a tót 24091, vagyis a lakosságának 3,4%-a, egyéb 20.877, vagyis a lakosságának 2,6%-a.

Kitez tehát az utolsó évtizedben a szaporodás a magyaroknál 71,5%-ot, vagyis 233.422 lelket, egyéb nemzetiségeknél: 19,7%-ot, vagyis 3438 lelket; fogyott ellenben: a tóttság 11,2%-kal, vagyis 3035 lélekkel, a németiség 14,8%-kal, vagyis 17.058 lélekkel.

Az egyes kerületek közt legmagyarabb a Belváros 85%-kal, majdnem ugyanazon a fokozaton áll az Erzsébetváros, Józsefváros, Ferencváros és Terézváros is. Leggyöngébb a magyarság Ó-Budán, ahol számereje csak 54,5 százalékot tesz. A budai kerületek jóval németebbek, mint a pestiek, amennyiben a németiség számereje az I. kerületben 22 százalékot, a második kerületben 23 százalékot, Ó-Budán 37 százalékot tesz, mely utóbbi kerület egyuttal a főváros legnémetebb-jének tekintendő. A pesti kerületekben ellenben a németiség számereje 10–12 százalék közt ingadozik.

Ilyen arányok mellett majdnem komikus az, hogy nekünk még mindig nagy erőfeszítéssel kell küzdeni azért, hogy a magyar mivoltunk intenzívebb módon érvényesüljön Magyarországi fővárosában. Az indolenciánk az oka. Az az indolencia, amely eddig némi jogosultsággal táplálkozhatott abból a hibából, hogy Budapesten annyi a német, hogy valósággal *közös* jelleget kell adni a városnak. Most azonban már ennek is vége. Nem föltevésük beszélnek, hanem a számok.

Vera Gelot felmentették.

Páris, április 19.

Ma tárgyalják Párisban az esküdtszék előtt Vera Gelotnak, annak az orosz diákkisasszonynak bünpörét, aki merényletet követett el Deschanel tanár, Deschanel képviselőházi elnök atyja ellen s helyette halálosan taláta golyója egy Zelenin nevű társnőjét, aki saját testével védte Deschanelt. Nagy érdeklődés mellett nyílt meg a végtárgyalás. A tanuk padján megjelent Deschanel tanár, továbbá a vádlottnak több barátja és a szerencsétlen áldozatnak fivére, aki bejelentette, hogy testvére a halálos ágyon kérte őt, menjen el a tárgyalásra és kérje meg a bírakat, hogy mentseék fel Vera Gelot.

A vádlott diákkisasszony sötétkék ruhában, sűrűn lefátyolozva ült a védői emelvény alatt. A vádlóval felolvasása közben folyvást zokogott. Az orvosok véleménye Vera Geloról az, hogy hiszterika.

A kihallgatás alig tartott egy negyedórát. A vádlott leán csak annyit felelt az elnök kérdésére, hogy *tévedett*.

Elnök: Az orvosok vizsgálata szerint ön neuropathikus és a tudomány arra tanít, hogy a neuropathikusok az autoszuggestióra hajlandók. Eddig ön megtagadott minden felvilágosítást, hogy ki bántotta és mi volt a sértés. Hajlandó most megmondani az esküdteknak?

Vera Gelo sir és nem válaszol.

Elnök: Ön azt mondotta, hogy elnézte Deschanel tanárt, mert a bántalmazója fiatal, erőteljes ember volt s ismertető jele is volt. Mi az?

Vera Gelo: A balkeze néhány ujjá nyomorék!

Elnök: Még egyszer felszólítom, mondja meg, ki volt a bántalmazója? Ha a közönség előtt nem akar beszélni, akkor kiürittem a termet.

Vera Gelo folyvást zokog és nem felel.

Elnök: Nincs abban semmi szegény, ha valaki gaz merényletnek az áldozata.

Vera Gelo: Nem mondhatok semmit!

Elnök: Miért?

Vera Gelo: Van okom rá!

Elnök: Mik azok?

Vera Gelo: Nem beszélhetek.

Elnök: Az igazság nevében kérem, mondja meg az esküdteknak az igazat, mert különben megbánhatná.

Vera Gelo nem felel. Ekkor védője lehajlik hozzá és valamit sug neki.

Elnök: Kérem, hallgasson védőjére!

Vera Gelo nem felel.

Elnök konstatálja a vizsgálat adataiból, hogy Vera Gelo együtt halgatta Zeleninnel Deschanel tanár előadásait.

Vera Gelo: Akkor először voltam ott!

Elnök: Beszéljen tovább!

A vádlott hallgat.

Erre az *elnök* részletesen elmondja a merénylet történetét. Mikor arról beszélt, hogy mint áldozta fel önmagát Zelenin, akkor Vera Gelo hangosan zokog. **Elnök:** Attérünk a tanuk kihallgatására.

Deschanel tanár, egy 81 éves aggyastyán, botra támaszkodva áll a bíróság elé s körülmenyesen elmondja a történeteket. Ő nem is sejtette délutánig, hogy a revolvergolyó neki volt száva s csak akkor tudta meg, amikor délutáni pihenése után felébredt és temérdek névjegyet talált asztalán gratulációkkal. Végül hálájának adott kifejezést a boldogtalan áldozat emléke iránt és részvételt tolmácsolta a „szegény” önfeláldozó diákleány családja szembelen.

Ekkor Vera Gelo felsikoltott:

— Kegyelem! Kegyelem!

Elnök: Tanár ur, öntől a vádlott a merénylet után bocsánatot kért. Mit felelt?

Deschanel: Azt, hogy én megbocsátok!

Vera Gelo: Tévedtem, uraim, tévedtem, bocsásanak meg!

Még Zeleninnek a fivérét hallgatták ki tolmács utján, aztán a vád- és védőbeszédnek következtek.

Az államügyész is az enyhítő körülmények figyelembevételét kérte.

Az esküdtek kimondották a nem vétkest és a törvényszék felmentette Vera Gelot.

A khinaiak ujvéje.

Peking, február 28.

A khinaiak munkás életét ritkábban zavarják meg a vallási ünnepek, mint a keresztény népeket, melyek a vasárnapon kívül számos egyházi ünnepet sőt a szentek névnapját is meglik. Khinában mindössze egyetlen egy igazi ünnepnap van, melyet azonban az egész ország lakossága hűségesen megtart: az ujv ünnep, az egyetlen pihenő napja a munkában görnyedő khinai embernek. — A sárkányünnep, a halottak emlékünnepje és a Tohungcsüny ünnep alig szerepel a nyilvános életben. Ujv napja azonban a vigaszok és tékozlások napja, melyen mintha elszállna a khinainak minden gondja, amit egyébként megmagyaráz, az, hogy ezen az ünnepen minden ember kifizeti az adósságait s az istennek is megadja, ami az isteneké. A gazdag áldozati ajándék arra való, hogy az isten jóindulattal védelmezze meg az áldozó ügyét a főistenig előt.

Nagy érdeklődéssel vártam ez idén is ezt a nagy khinai ünnepet, sőt a szokottnál nagyobb érdeklődéssel várhattam, hisz ma a főváros idegen hatalom alatt görnyedez s idegen ördögök tartják megszállva a gazdagok palotáját, a hivatalnokok yameneit, sőt az ég fának székhelyét is. A karácsonyi békeföltételek kihirdetése után khinai hivatalnokok beszéltek, hogy Kwanghsü császár az ujv első napját fővárosában fogja tölteni s a nagy nemzeti ünnepre való tekintettel elhagyja schensii rejtekelyét. A misszionáriusok, akik értesüléseiket mindig a bennszülöttektől nyerik, egyre azt hangoztatták, hogy a keresztények ügyeljenek, mert Peking vérben fog uszni ujv ünnepén. A boxerek tolytatni fogják véres munkájukat. Az angol indiai őrségek is azt jelentették, hogy a keleti kapukon szokatlanul nagy számú mohamedán népség toltul a városba. A lakosság idegebb része már a földalatti aknafurók rémes munkájának zörejét is hallani vélte s így történt, hogy a február tizenhötödikéről tizenkilencedikére virradó hajnalra valóságos Bertalan-éji eseményeket vártak a keresztények. Nagy megnyugvást okozott a német hadparancsnokság ama rendelete, hogy egyetlenegy katona sem hagyhatja el szállását fegyver nélkül s hogy a telefon- és távirtd állomások egész éjjel kétszeres felügyelet mellett működésben maradjanak. A londoni hittérítő-társaság férfi- és hölgytagjai egyaránt meg voltak győződve, hogy a rettegett Tungfuhsiang vezér, kinek fejére a szövetséges hatalmak nagy díjakat tűztek, réges-régen a városba lopózott s hogy ő lesz az, aki a rémségek ez éjszakáján hárba viszi a boxereket a keresztények ellen. Megbízható kereszténybarát részről egyre azt hangoztatták, hogy a keletázsiai tízezered ideiglenes lakonyája, a nagy császári arzenál a levegőbe fog repülni ez éjszakán. Szóval, minden előkészület megtörtént, hogy az idegen ördögök ujvi éjszakáját kellemetlenné, rémsévé tegyék.

A nap leáldozott s lassan jött föl a hold, mely az ünnep beálltát jelenti a khinaiaknál. Kwangshii császár diadalmos uralkodásának huszonkilencedik éve kezdődött e pillanatan. Egy-egy puskadörrenés hangzott ugyan, de a vérszomjúság boxerek nem törtek elő házaikból, az arzenál nem repült a levegőbe, a rendőrség unatkozva várt a cselekvés pillanatára, mely helyett csak a csöndes éjszaka sötéte vonult föl a város fölé. Hajnalodott is már, pirkadt is, a vérfürdő még mindig nem kezdődött. A lövésék egyre hangoztak ugyan, de ezektől senki sem félt már, mert kitudódott, hogy ártatlan tüzijáték puffogásánál nem egyéb. Igaz, hogy olykor-olykor végigsivított az utcán egy-egy puskagolyó is, de ez minden valószínűség szerint valamelyik európai katona fegyveréből való volt. Az európai őrségek kedvenc szórakozása az, hogy az éjszaka csöndjét egy-egy lövés zajával

riasztják ízen, amár e szórakozást szigorú rendeletekkel több ízben megtiltotta a hadvezetőség.

Az ujv ünnepe az ujhold első negyedében egyre tart. A khinainak az a főfogása, hogy ha egyszer ünnepel, legalább alaposan ünnepel. Eddig azonban semmiféle rendezés nem történt s alig veheti észre az ember, ha egy milliókra menő népességű város ünnepel. Igaz, hogy a gazdagok elköltözték Pekingből, hogy ellenséges területen ünnepeljék meg az ujvet régi szokásaik hű követésével. Olykor lát, hogyan az ember egy-egy vadonat új selyemruhát Peking utcáin, a házak faláról integetnek ugyan a piros plakátok, melyekre nagy betűkkel van felírva az ujvi üdvözlés, mely így szól:

Ki! Fu!

Szerencsét és boldogságot kívánnak ezek a föliratok s meg kell vallani, hogy ilyen röviden a világ egyetlen népe sem mondja el ujvi üdvözlését, de azért nagy szomorúság van a menyei bírodalom fővárosában s az európai szuronyok nagyon zavarják a khinai ünnep békés hangulatát.

B. D.

FŐVÁROS.

(*) Az iparostanulók oktatása. Régióta vitakoznak már a városházán, hogyan szervezzék az inasiskolát, hogy az iparosokat is kielegítse, meg a pedagógiai érdekeket is. A tanügyi osztály most a szakzerinti tanítás behozására tesz javaslatot. Az inasokat mesterségük szerint akarja csoportosítani. A csoportosítás szerint hatvanöt osztályra kevesebb kell, mint most van. A tanítás idejére vonatkozólag azt javasolja az ügyosztály, hogy hetenkint két napon három-három órán át, még pedig délután négy órától hét óráig két csoportban tanítsák az inasokat, hogy a mester minden előadásra csak az inasainak a felét legyen kénytelen elküldeni.

(*) Vasuti ügyek. A székes főváros közlekedésügyi bizottsága ma délután ülést tartott Rózsavölgyi Gyula alpolgármester elnöklése mellett. Targyalás alá vette a bizottság a közúti vasutak nyári menetrendjét. Ennek során, minden nagyobb változtatás nélkül elfogadták a budapesti városi villamos vasut, a Ferenc József földalatti vasut, a budapest-üpest-rákos-palotai közúti vasut- és a budapest-budafoki h. é. villamos vasut menetrendjét. A városi villamos vasut menetrendjének a tárgyalások Csillag Benő azt kérte, hogy a nyári időszakban, a belső területeken, terjeszték ki a kocsik járatását legalább is éjjeli 12 óráig. Havós József vezérigazgató megnyugtató kijelentése után a bizottság eljettette Csillag javaslatát. A közúti vaspálya-társaság menetrendjének a tárgyalásánál némi vita indult meg az eskü-tér-óbudai vonal pesti végpontjának az elhelyezése tekintetében. A közlekedési ügyosztály tudvalevőleg a tanács utasítása alapján, azt javasolja, hogy a pesti oldalon az eskü-tér helyett a Ludovicum legyen a végső állomás. Jellinek Henrik vezérigazgató kifejtette, hogy a Belvárosnak tényleg széksége van az Eskü-tér óbudai vonalra, mire a bizottság meghagyta ezt a vonalat. A budaiak kívánságára, hozzájárult a vezérigazgató ahhoz, hogy a Zugliger-Margitid-Központi városháza viszonylat kiegészítéséül, május hónap 16-ikától szeptember 15-ikéig, a nyugati pályaudvartól a zugligerbe vasárnap és ünnepnapokon, ha az idő rossz, délután 2-6 óra közt külön vonatok közlekedjenek. Targyalták aztán a két közúti vaspálya-társaság előterjesztését, az átszálló forgalom további kiterjesztésére vonatkozólag. A bizottság által elfogadott javaslat 76 relációra szól és ezeket május 15-től fogva bevonják a forgalomba.

(*) A közterületek burkolása. A fővárosi pénzügyi és gazdasági bizottság dr. Bárczy István tanácsjegyző előadásán alapján ma a közterületek burkolásáról szóló szabályrendelet-tervezet módosításával foglalkozott. A szabályrendelet annak idején a pénzügyi bizottság egy albizottságának munkálata alapján készült s már a közgyűlés előtt is volt. Most a sűrűn beépített és kevésbé sűrűn beépített városrészek figyelembe vételével dolgoztak át újra. Ludvig János bizottsági tag ellenvetése Lukács József, Feleky Béla, Fejyessy Adolf, Springer Ferenc stb. pártoló indítványai után a bizottság hozzájárult az ügyosztály módosításaihoz.

(*) Adókövetés. A fővárosi adókövető-bizottságok folyó hó 20-án (szombaton) a következő helyrajzszámú házakban összeírt adókötelesekre vonatkozó III. osztályú keresetadó-javaslatokat fogják tárgyalni, ugyanint az I. ker. a tabáni Promontori-ut 48-tól végig és az Alsóhegy-, Gomba-, Tokaj- és Döbrentei-utcák-ból a külön meghívottakét, a II. ker. az 1647—1697 szám alatti külön meghívottakét az V. ker. A) bizottság a 792—825, az V. ker. B) bizottság a külön meghívottakét, a VI. ker. A) bizottság a külön meghívottakét a VI. ker. B) bizottság a 3233—3245 szám alatti meghívottakét, a VII. ker. A) bizottság a külön meghívottakét, a VII. ker. B) bizottság a 4276/78—4281—85.9 szám alatti külön meghívottakét, a IX. ker. a ferencvárosi 9163—9236 szám alatti külön meghívottakét.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** Ney Hermin vendéggjátéka. A Magyar Kir Operában holnap szombaton Ney Herminának, a prágai német színház drámai énekesnőjének vendégléptével Fidelio kerül színpad a következő szereposztással: Leonora — Ney Hermin, Marcellina — Szilágyiné B. J., Fernando — Kornai Pizarro — Ney D., Florestan — Broulik, Rocco — Szendrői, Jaquino — Kiss B. és a két fogoly — Gábor és Ney B. Az első és a második felvonás között a zenekar Beethovennek III. sz. (c-dur) Leonora-nyitányát adja elő.

** Hangverseny. Ma tartotta meg a Nemzeti Zenede harmadik hangversenyt díszes közönség érdeklődése mellett a Vigadó nagytermében. A változatos és gazdag műsor Siklós Albert nyitányával kezdődött. A zenekar nagy hatással mutatta be a fiatal szerző érdekes munkáját Gobbi Alajos tanár vezetése alatt, aki ezutal is bebizonyította, hogy nemcsak első-rangu zenepaedagógus, de kitűnő dirigens is. A klarinét-versenyben Kocsis János, (tanára Heikisch Henrik), Volkman versenyművének előadásában Harmos Blanka (tanára Aggházy Károly) és a hegedűversenyben Renner Árpád (tanára Arányi Frigyes) kapott elismerő tapsokat. Egyik kiemelkedő pontja volt a koncertnek Mészáros Jolán zongorajátéka, aki Liszt A-dur zongoraversenyét dicséretes precizitással és fejlett technikával adta elő. A talentumos fiatal leánykát elhalmozta a közönség tetszésnyilvánításával. A lelkes tapsokból méltán kijutott az elismerés a kisasszony érdemes tanárnőjének, Rennebaum Agota urhölgynék is. A nagy zenekar remek harmóniájú játéka lejezte be a szép hangversenyt, amelynek a sikere legnagyobb részben Gobbi Alajos művészetét dicséri.

** A Népszínház repríze. A Kisasszony feleségéből, Charles Lecocq egykori nagyszerű operettjéből, mely a Népszínház legkisebbi ujdonsága lesz, ma tartották meg az első színpadi próbát. Az operett szereplői — a korábbi előadásokhoz képest — teljesen újak. Így Marjolaine szerepét, melyet Blaha Lujza asszony kreált s aztán Pálmay Ilka, majd Komáromi Mariska, Hegyi Aranka, Pajor Emilia és Abonyiné játszott, most Fedák Sári fogja játszani; Palamedét, Egidy szerepét, melyet Vidar játszott: Kovács; Peter-schopót, Tihanyi szerepét: Tollagi; Hannibalt (Soly-mosi, Szombathelyi, Németh, Szilágyi után): Baskó, Frickelt (Kápolnai és Gergely után): Szirmai, Aevint (Horváth Paula, Sziklai Emilia, Kertész Irma, Kántor Gizella és Szigeti Irma után): S. Harmath Ilona játszása.

** Méaly kisasszony utolsó fellépése. Méaly kisasszony holnap, szombaton a L'auberge du Tohu-Bohu című zenés bohózatban lép föl. Méaly kisasszony ebben a darabban bucsuzik a budapesti közönségtől, amelyet senki oly hamar nem hódított meg, mint a bájós párisi szubrett. A L'auberge du Tohu-Bohu a Méaly-társulat leghíresebb előadása.

** Minden rendű Hazafiaknak. Hogy a mult század elején milyen intímus viszonyt ápoit a közönség a hazai színészettel, annak klasszikus igazolásaként közöljük az alábbi hiteles bizonyítványt, melyet az elhunyt Balogh István színigazgató egyik leánya bocsátott rendelkezésünkre:

Bizonyítvány.

Alólírt hitelesen bizonyítom, hogy Balogh István br. kormányozása alatt levő Nemzeti Színjártó Társaság, itt Baratsán 8. Hónapokig folyvást Játékdarabokat adván, azokkal a Közbirto-kossággal tökéletesen megelégedett, s minnyájan nagy gyon-orúsággal láttuk, hallottuk ezen elő-tűnk nagyon kedves Társaságnak mulattató dar-abjait és kellemetes énekléseit; ugyanígyra, hogy vélek szinte testvéreleg öszveszokván már előre a jövő Tétre telyes barátsággal ismét őket meg-hívtuk. Ugyan azért ezen Nemzeti Színjártó Tá-rsaságot, minden rendű Hazafiaknak lelkes párt-fogásokban ajánljuk.

Tegyünk a Nemzetiségért és nyelvért minnyájan, kiket a sors vagyonnal megáldott!! Isten véleik!!!

Bartskán, február 14-én 1837.

Efarnossi Kandó Josef, Fejér Megye Tábla-bírója és a Bartskai Közbirto-kosság meghatalmazott Curatora.

Eddig az okmány. Az épségben megtartott pe-csétje Efarnossi Kandó József nemesi címerét mutatja. A nagy időtávolságból ráosmerünk a liberális gond-olkozól igazi magyar táblabíróra. Megkapó egyszerű-séggel és őszinteséggel hangzik az utolsó kikezdés, melyben minden rendű hazafiaknak ajánlja Balogh István társaságát. Viágoosan, sans phrases mondja, hogy mindenkinek, aki teheti, kötelessége a nemzetiségért és a nyelvért áldozni. Tisztelettel és megilletődéssel olvastuk ezt a lakó okmányt, mely megösmertett bennünket Efarnossi Kandó Józseffel, ki rajongóan tudott hevülni a magyar művészetért, mikor még alig volt. Igazi típusa azoknak az embereknek, kik ebben a hazában először éreztek és gondolkoztak szabadon

a kultúra újabb intézményei felől. Az ő ép eszüknek és lelküknek köszönhetjük a magyar kultúrát. A *chauvin* szó még nem került közforgalomba. Körülbelül akkortájt hozta színpadra *Scirbe Monsieur Chovint*, kinek nevével azóta annyiszor visszaélték. A sovénizmus akkoriban nem az aikakon röpöködött hanem a lelkekben lobogott. Tánuság reá a közölt okmány.

Pálmay Ilka a Népszínházban. Gróf Kinsky-Pálmay Ilka holnap szombaton lép fel harmadszor a Népszínházban. A diva ezuttal a *Huszársínyben* lép fel újra.

A Városligeti Színkörben holnapután, vasárnap délután negyedik órakor *Katona* tragédiája: *Bánk bán*, este 7 órakor pedig *Szigligeti* népszínműve: *A szöktő katona* kerül színpadra. Mind a két darabot gondos szereposztással és féli helyarákon adják.

Miss Hulton a Népszínházban. Miss Marie Hulton, ki decemberben vendégszerepelt a Népszínházban, a jövő héten újra fellép a *San Toy* címszerepében. A vendégművésznő négy estén fog játszani: hétfőn, 22-ikén; szerdán, 24-ikén; csütörtökön, 25-ikén és szombaton, 27-ikén. Ezekre az előadásokra a jegyek már holnaptól fog válthatók a rendes áron a Népszínház elővételi pénztáránál és a jegyirodáknál.

Mascagni Bécsben. A bécsi zenebarátok egyesületének e hónap 28-ikán tartandó hangversenyén *Mascagni* fogja *Verdinek* előadásra kerülni *Messa du Requiem*-jét dirigálni. *Mascagni* hétfőn érkezik Bécsbe.

Hervieu új darabja. *Hervieu* Pálnak *La Course de Flambeau* című darabja, amely tegnap került bemutatásra a párisi Vaudeville-színházban, csak mérsékelt sikert aratott. A darabnak nagyon komor az alaphangja.

Patti Adolina párisi fellépése. *Patti Adolina* sok évi szünet után ismét fellép Párisban, még pedig a *Petit Journal* által rendezett jótékony matinéin *Patti* fellépésének egyszerű híre egy kezdtek kapkodni a jegyeket, hogy az első két nap alatt huszonnégyezer frank folyt be. A matinéin különben egyéb nevezetességek is működnek közre; ilyenek *Saint-Saëns*, *Yvette Guilbert* és *Judic*.

Operaelőadás a Telefon Hírműködésben. A Telefon Hírműködés előzeteli ma esti szórakozásul a Magyar Királyi Operaház előadásának közvetítését kánják. Előadásra kerül Beethoven rég nem hallott operája, a *Fidelio*, melynek címszerepét ezuttal Ney Hermina, az Operaház vendégművésznője emeli. Az opera közvetítése után 10 óráig a legújabb híreket olvastatja fel a szerkesztőnek, 10 óráig pedig *gigányzene* lesz hallható a kagylókön keresztül, melyet az Emke és az Elite kávéházból közvetít a Telefon Hírműködés.

Budapest—Berlin.

— A kölcsönös vendégszerepléshez. —

Budapest, április 19.

A berlini *Deutsches Theater* holnap, szombaton este kezdi meg vendégszereplését a *Vígszínházban* s rövid idő múlva utána a *Magyar Színházba* jön a *Berliner Theater* ensembelje.

Ezek a német vendégszereplések megbeszélés tárgyai voltak a sajtóban. Mi elmondtuk a *Deutsches Theater* vígszínházi vendégjátékának intím történetét. A *Vígszínház* bérőigazgatója ugyanis kijelentette, hogy a berlini *Deutsches Theater* ensembelének csak az alatt az előfeltétel alatt nyitotta meg a *Vígszínházat* tíz estére, ha budapesti *Nemzeti Színház* ugyanennyi estén vendégszerepelt volna a berlini *Deutsches Theater*-ben.

A tegnapi bécsi *Neue Freie Presse*-ben azonban *Lindau* Pálnak, a *Berliner Theater* igazgatójának egy nyilatkozata látott napvilágot, amelyben az foglaltatott, hogy dr. *Brahm* Ottó, a *Deutsches Theater* igazgatója előtte azt a kijelentést tette, hogy ő nem jött volna társulatával Budapestre, ha erre rá nem kényszerítik.

Lindau Pálnak ez a kijelentése azonban nem maradt válasz nélkül. Dr. *Brahm* Ottó ugyanis egyik budapesti lapírókat felkérte annak a kijelentésére, hogy ő határozottan tiltakozik a *Neue Freie Presse* és a nyomán induló lapoknak azon állítása ellen, mintha őt bárki is kényszerítette vagy sürgette volna, hogy Budapestre jöjjön. Ilyen természetű befolyásokra ő nem reagál, őt kizárólag művészi célok vezetik.

A két berlini színházgátnak ehhez az egymással homlokegyenest ellenkező kijelentéséhez nincs közünk, — ezt hozzá az urak rendbe egymás közt.

A berlini színházak budapesti vendégszereplése körül felmerült különféle versengéseket azonban érdekessé teszi a *Nemzeti Színház* igazgatójának alábbi nyilatkozata, amely arról ad hírt, hogy a *Nemzeti Színház* berlini vendégszereplése elmarad.

A *Nemzeti Színház* igazgatója egy igen szép és hazafias tervet kívánt valósítani, amikor a *Nemzeti Színház* művészeinek berlini vendégjátékai ügyében tárgyalásba bocsátkozott a berlini *Deutsches Theater* igazgatójával. A vendégszereplés keretében két olyan magyar művésznő mutatkozott volna be a külföldnek, aki bizonyára nagy elismerést és tiszteletet szerzett volna a magyar kultúrának. Ezért sajnáljuk, hogy a tervezett vendégjátékok éppen a berlini színházak budapesti vendégszereplései körül kifejtett versengés követke-

tében elmaradnak. Erről szól a *Nemzeti Színház* igazgatójának hozzánk intézett következő levele:

Nagyságos szerkesztő ur! Tisztelettel kérem Nagyságodat, legyen kegyes becses lapja legközelebbi számában megemlíteni, hogy a *Nemzeti Színház* tagjainak vezetésem alatt tervezett berlini vendégszereplése elmarad. A berlini *Deutsches Theater* szerződését sajnálkozásom kifejezésével aláíratlanul küldöttem vissza *Brahm* igazgató urnak. A *Nemzeti Színház* az vállalkozására és a vállalkozás súlyos anyagi terheire tisztán művészi sikerek reménye, a nemzeti dícsőség egy kis gyarapításának vágya lelkesítette. Minthogy pedig mások e tisztán ideális törekvést az utóbbi napokban üzleti célok igazolására használták föl, oki összekötöttesbe hozván a két vendégszereplést, én ez üzlet szolgálatába a *Nemzeti Színház* vállalkozását nem bocsáthatom. Fogadják igen tisztelettel szerkesztő ur kiváló tiszteletem kifejezését.

Budapest, 1901. április 19.

Beöthy László.

Ennek a nyilatkozatnak is támadt egy érdekes kiegészítője. Az esti órákban ugyanis a következő hivatalos kommunikék kaptuk a *Vígszínház*tól:

A *Vígszínház* igazgatósága megállapodott dr. *Brahm* Ottóval, a *Deutsches Theater* itt időző igazgatójával arra nézve, hogy a *Vígszínház* július 1-jétől tízedikéig a berlini *Deutsches Theater*-ben fog vendégszerepelt.

A *Vígszínház* igazgatósága.

Ennyiben van most a budapest—berlini kölcsönös vendégszereplésnek az ügye, amelynek további fejlődését, azt hisszük, Berlinben épp oly nagy figyelemmel és érdeklődéssel kísérik, mint itt Budapestben.

MŰVÉSZET.

□ **Az Országos Képtár kiállítás.** Dr. *Térey* Gábor, az *Országos Képtár* igazgató-őre, az intézetnek az Akadémia palotájában levő helyiségében *metszetkiállítás* rendezett, amelyet holnap, szombaton délelőtt mutat be a sajtó meghívott képviselőinek. Vasárnap, április 21-ikén nyílik meg a kiállítás a nagy közönség számára. — Az *Országos Képtárban* folyó hó 21-én vasárnap délelőtt 11 órakor dr. *Wollanka* József tanár műtörténeti előadást tart *Andrea del Sartórol*.

□ **A pécsi Zsolnay-szobor.** Amit sokan előre megjövendöltek, az úgy látszik ténynév válik: a *Zsolnay* szobrot valószínűleg új pályázat mellőzésével kiadják egy szobrásznak. Erre vonatkozólag a *Pécsi Napló* a következőket közli:

Az a terv merült föl, hogy miután a kiírt pályázat eredménytelen maradt, mert a beérkezett tervek között egyik sem nyerte meg a bíráló bizottság tetszését oly mértékben, hogy azt kivitelre ajánlhata volna a nagy bizottságnak, most *egysórangu magyar szobrásznak* adnak meghívást, hogy készítsen tervet, melynek alapján a szobor kivitelével fogják megbízni. A szóban lévő szobrász elvben már hajlandóan is nyilatkozott, hogy elvállalja a megbízást, ha azt a szoborbizottság neki megadja és bár aránylag csekély összeg áll csak rendelkezésre a szobor költségére, a művészt a feladat elvállalásánál kizárólag a *Zsolnay* emlékezete iránt való tiszteletre serkentene a szobor elkészítésére.

Vajjon ki lehet az az *egysórangu magyar szobrász*, aki ily könnyen teszi magát túl a magyar szobrászok sérelmein?

□ **Bécsi festő a magyar fővárosnak.** Bécsben tegnap délután meghalt *Delhaes* István történelmi festő, egy nagy magánképtár igazgató-őre. Mint ma Bécsből táviratozzák, a művész végrendeletig a magyar fővárosra hagyta értékes legyver-, érem- és mügyűjteményét.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

□ **Igazságügyi Törvénytár.** *Darády* Sándor népszerű és a maga teljességében nálunk egyedül álló gyümölcsös munkájának az *Igazságügyi Törvénytárnak* legújabb 5. kiadásából most jelent meg az első, második és ötödik kötet, úgy, hogy a néhány hónappal ezelőtt megjelent 3., 4. és 6. kötetekkel együtt már teljes egészében a közönség rendelkezésére áll. Csúpan a tárgymutató van még hátra, amelyet a szerző annyira kimerítően akar leoldozni, hogy azt külön, hetedik kötetnek szánja. Az első, második és ötödik kötet számos újítást, pótlást és kiegészítést tartalmaz. A könnyebb és kényelmesebb kezelhetőség szempontjából az előző kiadásnak tuivastag e-ső köteté az 5. kiadásnál kétfőre oszlik. Az egyik, az első kötet tartalmazza a perrendtartást és a végrehajtási eljárást, míg a második kötetben a telekkönyvi törvények és rendeletek óriási halmaza van rendszeresen egybegyűjtve. A 6. kötet az anyagi és alak büntetőjogi törvényeket és rendeleteket foglalja össze. A most megjelent 1. 2. és 5. kötet számos rendelettel és az időközben alkotott törvényekkel egészített ki, a mellett a szerző figyelemmel volt arra is, hogy az előző ki-

adások egyik-másik hiányát pótolja. Jelentősebb kiegészítés: a hágai nemzetközi egyezmény. (1899: XIII. t.-c.) az országgyűlési képviselőválasztások feletti bíráskodásról szóló (1899. XV.) t.-c. az összes vonatkozó rendeletekkel, több telekkönyvi törvény és rendelet és legfőképpen a büntetőjogi részben: az időközben megalkotott speciális büntető rendelkezésekkel bíró törvények leírólása, továbbá az új bünyádi perrendtartás az új büntető ügyvitel, ügyészégi utasításokkal, valamint az összes ideszólok rendeletekkel. A kiegészítések, pótlások és újítások révén az *Igazságügyi Törvénytár* e legújabb ötödik kiadása olyan jelentékeny haladást tett a tökéletesedés felé, hogy megszerzése még azok számára is nélkülözhetetlen, akik a régebbi kiadások egyikét már megszerezték. Külön meg kell említeni, hogy nyomdai és könyvkötészeti technikája kitűnő. A betűk jól olvashatók, a nyomás világos és a papirus tartós. Az egész 6 kötet ára a külön 7. kötetet képező és rövid idő múlva megjelenő tárgymutatóval együtt diszes és tartós vászonkötésben csúpan 60 korona, kiadta az *Athenaeum* r.-t.

SPORT.

* **Football.** A *Ferencvárosi Torna Club* I. csapata 21-ikén, vasárnap, a *Magyar Uszó Egyesület* I. csapatával mérkőzik az 1901. évi bajnoki címért. E küzdelem iránt sportkörökben általános érdeklődés nyilvánul, amennyiben ez a két csapat eddigi szereplésével a közönség teljes rokonszenvét érdemelte ki. A F. T. C. az, amely a most elítávozott svájci válogatott *Servette* csapattal szemben a legsikeresebben megállta helyét, amennyiben az arány 4:4 volt. A mérkőzés helye a F. T. C. (Külső-Soroksári-ut 57. sz. a.) pályája, hová a közbiztonsági kocsikon lehet kijutni.

* **Fred Windett.** A richmondiai budapesti mérkőzése alatt az a bonmot járta a football-barátok közt, hogy egyetlen magyar van, aki igazán jól játszik a mi csapatunkban és az is — angol. Ez az angol *Fred Windett*, aki mióta nálunk megtelepedett, a Budapesti Torna Klub csapatában mérkőzik. Most azonban az *Atletikai Klubba* lépett be s már vasárnap részt fog venni az atléták csapatában a gráciak ellen. *Windett* brillians játékos s mindenféle szerepre használható.

* **Ügét és távhajtási versenyek.** A versenyek első napja vasárnap április 21-én lesz. A verseny 3 órakor kezdődik a következő programmal: I. tavaszi díj belöldi nyeretlen 4 éves és idősebb lovak részére, táv 300 méter, nyitva bárkinek, futni fog 9 ló. II. Nemzetközi díj bármely származású lovak részére, táv 300 méter, futni fog 7 ló. III. Vasárnapi díj belöldi 4 éves és idősebb lovak részére, táv 300 méter, futni fog 9 ló. IV. Háromévesek versenye, belöldi lovak részére, táv 2900 méter. V. Belöldi kettes belöldi lovak részére, táv 6000 méter kettes fogatoknak. A következő verseny április 18-án vasárnap délután 3 órakor lesz.

* **Bécsi löversenyek.** A freudenau program egyszerre egy megeléknék, hogy a Derby-meeting akármelyik napja megirigyelhetné a holnapi versenynapot — ha nem is érdeklődés, legalább sport szempontjából, amelyből eddig még egy nap sem ígért annyit, mint a holnapi. Pedig nagyobb díj csak a tavaszi verseny, a többi apróbb ügy, de azért mind egyiknek megvan a maga érdekessége, nem is szólvá arról, hogy a versenyek legnagyobb részében sok ló fog futni. Maga a tavaszi verseny egyike lesz a leg szebb futásoknak; félíg-meddig ismétlődése a *Przedswit* handicapnak, s nincs is kizárva, hogy valamelyik *Przedswit* crack kerül ki győztesének. Annyi bizonyos, hogy *Sarkantyú* és *Rózs* jól fognak futni. Nemesak kitűnő futás várható *Tarantella II.*-től, mely a három éves klasszist képviselheti sikeresen, meg az idősebbek közül *Lilinek* van még elvitázhatatlanul jó kilátása. A többi versenyekre vonatkozólag csak az alábbi tipekre utalunk:

- I. *Cordal* — *Cartell*.
- II. *Passe partout* — *Repülj*.
- III. *Tarantella II.* — *Lili*.
- IV. *Aranyeső* — *Carmela*.
- V. *Melfitano* — *Bulucayo*.
- VI. *Avar II.* — *Bolygó*.
- VII. *Boheme* — *Kötyög*.

* **A bécsi löversenyek eredményét** a fogadó közönség a leggyorsabban és legmegbízhatóbban a Telefon Hírműködés utján tudhatja meg. A Telefon Hírműködés kiküldött tudósítója ugyanis két futamoknál telefonjelentést ad le közvetlenül a verseny lefutása után, úgy hogy a Hírműködés keresztül már délután 4, illetve 6 órakor és az összeredményt fél 7 óra tájban a leg részletesebben kapják az előzetők. Minden versenyeredményt felolvasást kétszeres riadófék előzi meg.

EGYESÜLETEK.

(A magyar írők segélyegylete) vasárnap, április 21-ikén délelőtt 11 órakor tartja rendes közgyűlését. E közgyűlést, melyre az alapítók, a szerkesztőségeket, az egylet pártolóit és az irodalom barátait meghívják, az ujonnan választott elnök vezetése alatt, a megújított igazgató-bizottság ülése fogja nyomban követni, a két másodelnök és az ellenőrző-bizottság három tagjának megválasztása végett.

(A Mária Dorottya-egyesület) tanítónői szakosztálya e hó 20-ikán, szombaton délután 5 órakor az Andrássy-ut 65. szám alatt helyiségében ülést tart. Tárnyai: 1. *Suppán Vilmos*: A párisi kiállításról. 2. *Gárdonyi Zsigmond*: Az anyák egyesületéről.

Nyiltér.

Dr. Hajdu Viktor

ügyvédi irodáját

Budapest, VI., Teréz-körút 50. sz. alatt megnyitotta.

Ifj. Deutsch Manó

férfiszabó műtermei

Budapest, V. Ferencz József-tér 3. I. em.

Kitünő szabászat.

Nagy választék
valódi angol szövetekben.

„Önsegély“

Takarék- és Hitelszövetkezet

VII., Dohány-utca 4. I. (Károly-körút mellett, Dreher-palota).
4 évig tartó VI-k évtársulatsunk 1901. május 1-én kezdődik. Kölcset nyújt kereskedőknek, iparosoknak és hivatalnokoknak, könnyű visszafizetési feltételek mellett. Míg más szövetkezetnél mindig az eredeti kölcsönösség után fizeti a kölcsönöző a kamatokat, nálunk a második évben az eredeti kölcsönösség csak $\frac{1}{4}$ része, a harmadik évben csak $\frac{1}{2}$ része, a negyedik évben csak $\frac{3}{4}$ része után fizet kamatot. Heti betétel mindazonáltal kamattalan. A kamatok nem 4 óra előre és egyszerre, hanem a betétbevitellel együtt 32 betétüzletben évről-évre rendelkezésre bocsátandók.

(Az e rovat alatt közlötteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **Örnagy és ékszerész.** Ma került tárgyalásra a budapesti törvényszéken az a pör, amelyet *Buchwald Imre* cs. és kir. örnagy indított zsarolásért *Grünberger Simon* fővárosi ékszerkereskedő ellen. A pör előzménye még a múlt télen játszódtott le a Haris-bazárban, ahol a kereskedő üzleti helyisége van. 1900 december 12-ikén beállított oda az örnagy s átadott Grünbergernek egy tizenkét személyre való ezüst evőeszközt. Megbizta az ékszerészt, hogy a haszonnégy darab régi villát új francia villával cserélje ki, a régiékből pedig csináljon hat nagy kést és villát. Megállapodott 106 forint munkadíjban s az örnagy 30 forint előleget adott rá. Grünberger néhány nap múlva elküldte az örnagnak a megrendelést, aki azonban nem volt megelégedve vele s visszavitte a kereskedőhöz. Grünberger ajánlotta, hogy új villát csinál, de az örnagy ezt sem fogadta el. Az ékszerész elvitette Buchwaldtól az ezüstneműt s megint átalakította. Megrendelőjét az új munka sem elégitette ki és fölkereste Grünbergert. Heves tárgyalás után kérte az ékszerészt, adja vissza ezüstneműjét. Grünberger, mint az örnagy vallotta, hátával betámasztotta az ajtót s kijelentette, hogy a mig nem fizet, nem enged el távozni. Buchwald örnagy erre kardot rántott, végigvágott az ékszerész karján s aztán eltávozott, a nélkül, hogy ezüstneműjét elvitte volna. Az eset után még föl is jelentette Grünbergert zsarolásért. A törvényszék mai tárgyalásán az örnagyot dr. *Szilágyi Artur* Károly, az ékszerészt pedig dr. *Bleuer Samu* ügyvéd képviselte. A vádlott azzal védekezett, hogy őt az örnagy szeszélye dühösítette fel. Tagadja azonban, mintha sértő szóval illette volna. *Buchwald* örnagyot is kiballagta a bíróság. Beismerte, hogy kardot rántott Grünbergerre, de erre kémszerűen volt, mert ez megsértette. A törvényszék ezután a tárgyalás folytatását e hó 23-ára halasztotta el.

§§ **A mármaroszigeti népbank bűnpöre.** Négy év e őtt történt, hogy a mármaroszigeti népbank ellen megnyitották a csődöt. Óriási pánikot idézett elő az intézet bukása, nemcsak azért, mert az 50,000 forint alapítke elveszett, hanem a betevők is elvesztették pénzüket. Az intézet bukását egy öngyilkosság követte. *Kutka* alispán agyonlőtte magát, mert az ő iniciatívára történt, hogy a megyei árva-pénzek jó részét s az alapokat a népbanknál helyezték el. Az intézet igazgatója, *Huber* Rudolt ugyanis sógora volt az alispánnak s a szerencsétlen embert *Huber* bírta rá, hogy a közpénzeket az ő bankjánál helyeztesse el. A bukás után megindították a bűnvizsgálatot s a szakértőknek hónapokig tartó lelkiismeret munkája kiderítette, hogy a bukást az idézte elő, hogy évek óta hamis mérlegeket készítettek. illetéktelenül fizettek oszlatókat, hogy *Huber* igazgató hamis könyvelésekkel palástolta az intézet szomorú állapotát s hogy saját üzleteit, vállalkozásait s tőzsei spekulációkból eredő veszteségeit a bank hitelével fedezte. *Hubert* letartóztatták s vele együtt *Fehér* János könyvelőt. A törvényszék sikkasztás és okirathamisítás miatt *Huber* Rudoltot négy év fegyházra ítélte, *Fehér* azonban felmentette a vád alól. A debreceni ítélőtábla *Huber* büntetését két esztendő börtönre szállította le. egyebekben helybennagya az elsőfokú bíróság ítéletét. Az ügyész ez ellen semmisségi panaszszal élt, amelyet ma a királyi Kuria II. büntető tanácsa, *Tarnay* János bíró előadása alapján elutasított.

VIDÉK.

— (Beregszász új polgármestere.) Beregszász város a dr. *Euzáth* Kamill nyugalmába vonulása után megüresedett polgármesteri székbe *Gáthy* Zsigmond hitelintézet pénztáros 37 szavazata ellenében 42 szavazattal *Szabó* Albert királyi tanácsos, nyug. királyi pénzügyigazgatót választotta meg.

— (Hontvármegye) e hó 16-án tartotta megyei gyűlését *Czobor* László alispán előktele alatt. A közgyűlésen a megyei bizottság elhatározta, hogy a távozó főispánnak, *Horváth* Bélának, életnagyságu arcképét a megyeház nagyterme számára megfesteti, ugy szintén *Czobor* alispánét is azon alkalomból, hogy 25 év óta működik a vármegye szolgáltatásában. Azután megválasztották főjegyzővé: *Forster* Ferenc, I. aljegyzővé *Somogyi* Béla II. aljegyzővé gróf *Wilecz* Frigyes dr., III. aljegyzővé *Laudauer* szobbi szolgabíró. Az új főispánt *magus* 2-án iktatják be.

— (Csongrád vármegye) törvényhatósági bizottsága 1.800.000 koronát szavazott meg a törvényhatóság területén lévő közutaknak műtáka való kiépítésére. A megyét e határozat meghozatalára első sorban a vármegye területén mutatkozó munkahiány és az ezzel járó inség csökkentésére való igyekezet vezette. Kérvényt intézett a kereskedelmi miniszterhez, hogy a kormány is járuljon hozzá az inségmunkák keresztyűviteléhez. *Hegedűs* miniszter értesítette a vármegyét, hogy a maga részéről 600.000 korona államsegélyt biztosít a vármegye részére. A vármegye közgyűlése ma foglalkozott a miniszteri leirattal s örömmel vette tudomásul. *Hegedűs* miniszternek, valamint *Vadnay* főispánnak és *Enyedy* Lukácsnak, akik az államsegély kiészakölése érdekében sokat fáradtak, jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak. A munkálatokat haladéktalanul megkezdik.

Legujabb.

Császárok és királyok ellen.

New-York, április 19.

Mint a *New-York Herald* Buenos-Ayresből értesül, a rendőrség *Rosario*ban irományokat foglalt le, melyek *Vilmos* császár, *II. Miklós* cár, az olasz király és királyné és a *turini* gróf élete ellen szőtt összeesküvésről tettek tanúságot. Az összeesküvés Pattersonban szervezték. A lefoglalt iratokból kiderült, hogy *Romagnolo* anarchista, akit Németországban le tartóztattak, Pattersonból utasításokat kapott.

TAVIRATOK.

Ferdinánd fejedelmet hazahívják.

Szófia, április 19. A kormány táviratot küldött *Ferdinánd* fejedelemnek a Rivierára, amelyben felszólítja, hogy azonnal jöjjön haza, mert az országban rendkívül komoly események készülnek.

Akadémiák kongresszusa.

Páris, április 19. A tudományos akadémiák nemzetközi szövetségének kongresszusa a tegnapi ülésen elhatározta, hogy a legközelebbi kongresszust 1904-ben Londonban tartják meg.

A macedón kongresszus.

Szófia, április 19. A macedón kongresszus holnap választja meg a bizottság vezetését. Az a körülmény, hogy a kongresszus elnökségébe mérsékelt elemeket választottak be, világosan mutatja, hogy a Szarajev-párt diadaláról szóló tendenciózus jelentések valótlanak.

A londoni koronáció.

Bécs, április 19. VII. *Edvárd* király koronázásán július 20-ikán *Ferenc József* királyt *Ferenc Ferdinánd* főherceg fogja képviselni Londonban.

A kongregációk Portugálban.

Páris, április 19. A Havas-ügynökség jelenté Liszabomból: A lapok jelentése szerint a hivatalos lap holnap a miniszteriúrnak egy a király által ellenjegyzett rendeletet fogja közzétenni, amely megerősíti régibb törvényeknek a vallásos kongregációknak Portugáliában való elnyomására vonatkozó rendelkezéseit. Csupán a pápai játékonyági- és nevelő-intézeteknek adnak e rendeletben 6 havi határidőt a szekularizációra.

Delcassé a cárnál.

Páris április 19. A kormányhoz közel álló körökben *Delcassé* külügyminiszter oroszországi utjának nagy jelentőséget tulajdonítanak. Azt beszélik, hogy a cárnál való audienciájának és gróf *Lambsdorff* külügyminiszterrel való tanácskozásának az a célja, hogy Kelet-Ázsiára vonatkozólag francia-orosz egyezmény jöjjön létre.

Páris, április 19. A *Petit Parisien*, a földművelésügyi miniszter orgánuma *Delcassé* külügyminiszter pétervári látogatásáról ezt írja: Azok a beszélgetések, amelyek *Delcassé* és *Miklós* cár, valamint gróf *Lambsdorff* között folytak, elő jogak módosítani az egyetértő eljárást Kelet-Ázsiában, ahol komoly problémák várnak megoldásra. Az sem lehetetlen, hogy tanácskozás tárgyává teszik a nemzetközi egyensúly feltételeit egy esemény tekintetében, amelyre nézve kívánatos volna valamennyi európai hatalmasság megegyezése. Az olasz hajráj touloni látogatása erre nézve kedvező előjel volt.

Tudományos lég-utazások.

München, április 19. Nemzetközi tudományos megállapodás értelmében ma délelőtt itt és Augsburgban léggömbök szálltak fel. Augsburgban *Lipót Szalvátor* főherceg is felszállt a léggömbbel.

München, április 19. *Bludenz*ből táviratozzák, hogy *Lipót Szalvátor* főherceg léghajója ma ott leereskedett. Augsburgban szállott fel a léghajó a főherceggel és *Hinterstoisser* századossal s nyolc órai ut után *Thüringen*ben, *Bludenz* közelében ért földet.

Anglia költségvetése.

London, április 19. Az alsóház ülésén *Hicks-Beach* pénzügyminiszter előterjesztette a költségvetést és a múlt költségvetési év mellátásával kiemelte, hogy a külső kereskedelem növekedett ugyan, de csak az árak értékére és nem mennyiségére nézve. Az egész összeg, amelyet a pénzügyminisztérium a múlt évben előteremtett 198 millió font volt. Az államadósság 688 millió fontra rug. A mostani költségvetés 157 millió font kiadást és az eddigi jövedelmi forrásokból 182 millió font bevételt irányoz elő. A pénzügyminiszter aztán a rendes kiadások növekedésének okait ismerteti és azt mondja, hogy az adózás mostani alapját ki kell terjeszteni. Azután áttér a javaslatba hozott cukorvám mellátására, majd pedig a köszön kiviteli vámjárolt beszél s megjegyzi, hogy Anglia egész szénkivitele negyvenhat millió tonna, amiből nyolcvannyal százaléka megy Európába és a Földközítenger melletti országokba. A javasolt kölcsönre vonatkozólag azt mondja a miniszter, hogy *Barbour* Edvárd, akit Transvaalba küldtek, hogy jelentést tegyen az ország pénzügyi helyzetéről, egyelőre olyan megfigyeléseket tett, amelyek nem nagyon biztatók. (Tetszés az irek részéről.) *Barbour* azt hiszi, hogy a béke helyreállítása után még két-három évbe telik, míg Transvaal olyan helyzetben lesz, hogy hozzájárulhat a hadiköltségek fozedéséhez. A délafrikai háború nem volt kis háború. Már eddig is 153 millióba került. (Tetszés az irek részén.) A miniszter azzal végzi beszédét, hogy semmit sem titkolt el és nem tett olyan javaslatokat, amelyek muló népszerűséget biztosíthatnának neki.

A pénzügyminiszter beszéde két óra hosszat tartott. Utána *Harcourt* beszélt. Beszédét azzal kezdte, hogy a pénzügyminiszter nyíltan beszélt. A kormány százszazonnét millió font sterlinget vett föl a háború céljaira, tehát négyezer annyit mint a krími háborúra. A délafrikai háború költségei eddig száznyolcvan millióra ruktak és azt hiszi, hogy a kormány a háború betegezése előtt felhasználja az egész kétszáz milliót, amelyet az utolsó ötven év alatt megtakarítottak. *Milner* Londonba való utazása azt mutatja, hogy Dél-Afrikában mind rosszabbul állanak a dolgok. A háború Angliában megakasztott minden re.ormot és gyűlöletessé tette Angliát a külföld szemében. A kormány dél-afrikai politikájának eredménye a leggyászosabb pénzügyi nyilatkozat, amelyet angol pénzügyminiszter valaha tett. A szónok végül megjegyezte, hogy mint olyan kerületnek a képviselője, amelyben köszönbányák vannak, ellenzi a köszönbányai vámat.

Néhány más szónok szintén a köszönbányai vámat

ellen nyilatkozik. A cukorvámra vonatkozó javaslatot erre 188 szavattal 128 ellenében, a közszénkivitelére vonatkozó javaslatot pedig 171 szavattal 127 ellenében elfogadták. A szavazatok megoszlásának ezt az arányát az ellenzék nagy tetszéssel fogadta.

A délafrikai szabadságharó.

London, április 19. Lord *Kitchener* táviratza Pretoriából tegnapi kelettel: A 9. dicsőítőezrednek egy csapatát *törbe csalta az ellenség*. Egy hadnagy és három ember elesett, öt ember megsebesült.

Fokváros, április 19. Az *Onsland* és *South African News* szerkesztőit pörbe fogták igazgatás és angol csapatok mngsértése miatt. A vádlottakat bűnösöknek nyilvánították. Az ítélet kihirdetését elhalasztották.

London, április 19. A *Standard*nak jelentik Fokvárosból 17-iki kelettel: Hivatalosan közlik, hogy a *pestis terjed*. Attól tartanak, hogy még sok megbetegedést eltitkolnak. Több lap azt jelenti Fokvárosból, hogy *Port-Elisabethben* is kiütött a *pestis*.

Brüsszel, április 19. *Krüger* barátai azt hiszik, hogy az angolok engedményt tettek a boeroknak azzal, hogy *Milnernek* három hónapra szabadságot adtak, mert *Milner* egyetlen akadály a tisztességes béke létrejövételének. Azt hiszik, hogy *Milner* távozása után azonnal *újra megkezdik a békétárgyalást*.

Brüsszel, április 19. *Krüger* nagyon pesszimistikusan nézi a helyzetet *Milner* elutazása dacára. Nem hisz a békekötés lehetőségében, mert Angolország semmi körülmények közt sem fogja megadni a teljes függetlenséget a boer államoknak. *Milner* visszahívásában *Krüger* különben Angolország gyöngeségének jelét látja.

A szerb szenátus.

Belgrád, április 19. Az újonnan kinevezett szenátorok között vannak: *Dr. Vuics* miniszterelnök és *Pasic* *Nikola*, *Jovanovic* *Alexa*, *Nikolajevics* *Szvetomir*, *Szimics* *György*, *Gruics* *Száva* tábornok és *Novakovics* *Sztojan* volt miniszterelnökök.

Szerencsétlenség Lourdesban.

Lourdes, április 19. A nagy kőkereszt felállításakor az állvány összeesett, két munkás meghalt és egy munkás megsebesült.

A kínai bonyodalom.

London, április 19. A *Standard*nek jelentik Sanghaiból tegnapi kelettel, hogy *Tuan* herceg és *Tungfuszang* Kanszuanban van, ahol ötszékötletében állanak a transzbajkáliai orosz hivatalokkal. Ugyanannek a lapnak jelentik Tienciből tegnapi kelettel, hogy a *szövetségesek katonai expedíciót készülnék küldeni Szinganfuba*. Kína az alatt állítólag sok katonát toboroztat össze azzal a szándékkal, hogy az előnyomulást megakadályozza.

London, április 19. A lapok értesítése szerint Oroszország kijelentette, hogy hajlandó kártérítési követeléseit 10 millió font sterlingre lecsökkenteni, ha Kína a nemrég visszautasított *mandauriai szerződést elfogadja* és még néhány, a szibériai vasutal összefüggő koncessziót tesz.

London, április 19. Pekingből táviratozzák, hogy a hatalmak hajlandók egy közös összegben megállapítani Kínával szemben a hadikárpótlást. Eddigig csak azok a hatalmak jelentették be kártérítési igényeiket, amelyek nagy haderőt küldtek Kínába.

Pétervár, április 19. A *Petersburgszkija Vjedomosti* nyugtalanító jelenséget lát a pekingi császári palota felgyújtásában és abban, hogy *Pecsil* tartományban megint mutatkoznak kínai csapatok. A nevezett lap attól tart, hogy a vérengzések és a zavarok ismétlődni fognak, ami Oroszországot új csapatmozgósításokra kényszerítheti, mert Kínában is ismétlődhetik, ami Oroszországban történt 1812-ben. Ez okból a nevezett lap azt tanácsolja Uhtomskaj hercegnek, hogy új bajoknak és nyomorúságnak elejét veendő, engedje át Pekinget mihamarabb a császárnak, irtse ki *Pecsil*t és tegye jóvá az elkövetett hibákat.

Paris, április 19. A *Havas-ügy*nek jelentik Pekingből: A követek és különösen a francia követ érélyes felszólalására a császár e hó 16-án rendeletet bocsátott ki, amely a huailui kínai rendes csapatokat utasítja, hogy rögtön vonuljanak vissza a kínai fal mögé.

Berlin, április 19. A pekingi tüzvéz Németországban a *kína-ellenes áramlatot határozottan megerősítette*. Az összes lapok *pártkülönbség nélkül kifejezést* adnak e hangulatnak és több lap azt a kérdést veti fel, vajjon szükséges volt-e a hadsereg egy olyan tekintélyes és kiváló tábornokát, mint aminő *Waldersee*, olyan szomorú szerepre juttatni, mint amilyenben most van.

Köln, április 19. A *Kölnische Zeitung*nak jelentik Pekingből tegnapi kelettel: Az első kelet-ázsiai gyalogezred második zászlóaljának három százada *Mühlenfels* őrnagy parancsnoksága alatt és az egész pa-

tingtúi helyőrség 400 ember kivételével *Lessel* és *Kettler* tábornokok vezérlete alatt elindult a hugilói szorosok felé. A csapatok azt a parancsot kapták, hogy *Liu* tábornokot, akinek serege az azelőtti nankingi csapatokból áll, támadják meg. *Gayl* tábornokot visszarendelték Pekingbe.

Közgazdasági táviratok.

Berlin, április 19. Az angol új cukorvám és a közszénkivitelére vámi miatt itt nagy az aggodalom, mert e két új vámnak Németország bevitelére és kivitelére minden bizonynyal káros hatása lesz. Mikor először jött szóba az angol cukor-vám behozatala, akkor attól félték itt, hogy az ki fogja szorítani a nyers és a raffinált cukrot és az angol cukorfinomító gyárakat nagy előnyökben fogja részesíteni. Ez az aggodalom azonban az államtitkár beszéde után megszűnt. Mint az eddigi jelentésekből kitűnik, az új cukorvám kizárólag pénzügyi vámi lesz. Aggodalom merült fel abban a tekintetben is, hogy látszólag az államtitkár haldandóságot mutatott a nyugat-indiai cukornak differenciális kezelésére. Mindenesetre be kell várni az új vámnak az Angolországba való exportra ható befolyását.

Itt azt a lehetőséget is mérlegelik, hogy az összes cukorkiviteli államok versenyezni fognak az angol piacok megtartása érdekében és a vámmal az exportot logják megróni. Az angol államtitkár beszéde is sejtette ezt. Németország legutóbb nagy mennyiségű cukrot szállított Angolországba az új cukorvám behozatalára való tekintettel.

Ami a közszénkiviteli vámot illeti, itt azt hiszik, hogy az feltétlenül a belöldi közszén árának emelkedését fogja maga után vonni. A mai tözsdén máris emelkedtek az árfolyamok és a közszénrészvényeket vásárolták. A cukorgyár-részvények azonban nyomotak voltak.

Bécs, április 19. (A *Budapesti Napló telefonjelentése*.) A new-yorki kedvezőbb jelentéstől eltekintve a külföldi piacokról nem jött olyan hír, amely az itteni tözsdére élenkítő hatással lehetett volna. A budapesti tözsdé kedvező magatartása következtében a forgalom mégis élénkült és az iránzat szilárdult. Az árfolyamok átlag 2-3 fillérrel javultak, tengeri pedig 3-4 fillérrel emelkedett. Kötettek: buza tavaszra 7.87, május-juniusra 7.88-7.89-7.88, őszre 7.94, rozs tavaszra 7.96, május-juniusra 7.88-7.90, őszre 7.05-7.06-7.05, zab tavaszra 6.90-6.91, május-juniusra 6.88, tengeri május-juniusra 5.50-5.51, július-augusztusra 5.63-5.64, szeptember-októberre 5.82-5.83 K. Zárlatkor maradtak: rozs tavaszra 7.95, őszre 7.06, tengeri május-juniusra 5.52, szeptember-októberre 5.84 korona.

New York, április 19. (Terménytözsdé.) (Zárlat.) *Gyapot*: New Yorkban helyben 8.9/8 (8.9/8), májusra 8.09 (8.10), júliusra 8.08 (7.08), New-Orleansban helyben 8.9/16 (8.9/16). — *Petróleum*: Stand white New Yorkban 7.65 (7.65). Stand white Philadelphianban 7.60 (7.60). Refined in Cases 8.70 (8.70). Credit Balances at Oil City 1.20 (1.20). — *Zsír*: Western steam 8.60 (8.55). Rohe és Brothers 8.75 (8.70). — *Tengeri iránzata* állandó. — Májusra 39.9/4 (49.1/2). Júliusra 48.9/4 (48.9/4). — Szeptemberre 48.9/8 (48.1/4). *Buza* iránzata állandó. Piros őszi helyben 79.9/8 (79.9/4). Áprilisra —. —. —. Májusra 77.1/4 (77.9/8). Júliusra 76.9/4 (77.—). Szept.-re 76.— (76.1/4). *Gabona* szállítási díja Liverpoolba 1.1/4 (1.1/4). — *Kávé*: iair Rio 7. sz. 6.1/2 (6.9/8). Áprilisra 4.95 (5.—). Júliusra 5.15 (5.10). — *Liszt*: Spring Wheat clears 2.75 (2.75). — *Cukor*: 3.9/8 (3.9/8). — *Őr*: 26.— (26.05). — *Réz*: 17.— (17.—). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, április 19. (Terménytözsdé.) (Zárlat.) *Buza* iránzata állandó. — Májusra 70.9/4 (71.—). Júliusra 71.1/4 (71.9/8). *Tengeri iránzata* szilárd. — Májusra 44.1/8 (43.9/8). — *Zsír*: Májusra 8.07 (8.05). — Júliusra 8.02 (7.97). — *Szatona* sbort clear 8.37 (8.32). — *Sertésus*: Májusra —. — (14.10). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

Revanche. Az esetről sokat gondolkoztam és több kollegámnak — persze a nevek elhallgatásával — elmondtam. Lássu, nagysád, ezek a nékűl, hogy belemertek volna a kérdés feszegetésébe, már eleve arra az álláspontra helyezkedtek, hogy a feleség ilyen társadalmi kérdésekben is engedelmességgel tartozik az ő urának. A férj nevét viseli az asszony és a férj az őre mindkettejük becsületének. Ha tehát nagysád ura akként járt el, bizonyára tudta, hogy miért teszi. Ez volt kollegáimnak a véleménye, akik azonban bevallom, kivétel nélkül nős emberek. Én legényember vagyok, másként gondolkodom és ha nagysád bosszút akar állani, ime tanácsom: Megemlékezvén a

régi barátságáról, hívja meg azt az urat, de a feleségét ne. Ez eléggé „revanche”. De ha baj lesz a dolgotból, engem ne okoljon, mert végül én is csak azt mondom, hogy nem kell bosszút állni és hogy a megbocsátás szép dolog.

162.862. sz. előzető. Az elintézésnek bizonyára komoly okok állanak utáiban, mert a belügyminisztérium máskülönb rendszerint egy hónap alatt, sőt hamarabb is el szokta intézni az ilyen kérvényeket. Ha a Névgyarostól Társasághoz (Budapest, I., Attila-utca 137.) fordul, az szívesen és ingyen jár utána a dolgnak.

Nagymanók. A szónoklatok édes keveset lendítenek, többet ér a tett. És a munkából kiveszi az illető a maga részét.

K. J. Gyoma. Ebben a formában nem adhattuk közre. Különbben is az akció megindult, ezt pedig csak a kezdeményezés kezdetén lehetett volna hangzatosítani.

Dárda. A további előléptetések ideje még nincs meghatározva.

Kasszói tag. Köszönjük, el vagyunk látva. **A. A.** Méltóztassék megírni, hogy mikor jelent meg az irás akor szívesen elintézzük a dolgot. Sorsjegyeiről legközelebb.

X J Nagyvárad. Előttünk ösmeretlen. Nehéz az ilyet kikutatni.

W. P. Szf. Bárd Ferenc zeneműkereskedése (Kossuth Lajos utca) megírja az árát. Könyvialakban, úgy tudjuk, nem jezent meg.

B. N. Budapest. Fáy Nándor nevű munkatársa nincs a Budapesti Naplónak.

Népdal. Ahogy tetszik, lehet hat is hét is.

Sz. L. A példaszó azt jelenti, hogy: — ha te nem teszed meg a kezdeményező lépést, megteszem én. **E. J. Csolnok**. Dicséretre méltó törekvés. Ime, a kértezett cím: *Schuler József*, VI. Dainok utca 26.

P. A. Székelyudvarhely. Szíves üdvözléssel viszo- nozzuk figyelemességét.

Napirend.

Naptár. Szombat, április 20. — Római katolikus: Tivadar hv. — Protestáns: Tivadar. — Görög-orosz: (április 7.) György pk. — Zsidó: 1. S. Ijor Th. Mez. — Nap két: 4 óra 46 percek. — Nyuszik 6 óra 40 percek. A nap a bika jegybe lép délután 8 óra 13 percek. — Hold két: délután 5 óra 35 percek. — Nyuszik: délelőtt 9 órakor.

A miniszterek nem fogadnak. **Nemzeti Múzeum**. Képtár és a néprajzi osztály a Csillag-utca 15. szám alatt. Nyitva délelőtt 10 óratól 1 óráig. Többi tárai 1 korona belépődíjjal tekinthetők meg.

Országos Képtár az Akadémiaiban zárva.

Iparművészeti múzeum zárva.

Teknológiai iparmúzeum zárva.

Mezőgazdasági múzeum nyitva délelőtt 9-11 óráig.

Földtani intézet múzeuma nyitva délelőtt 10 óratól 1 óráig. Belépődíj 1 korona.

Közlekedési múzeum zárva.

Szabadalmi levéltár d. e. 9-11 óráig.

A Tudományos Akadémia Goethe-szobája zárva.

Múzeumi könyvtár nyitva d. e. 9-11 óráig.

Adami könyvtár nyitva délután 3-7 óráig.

Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9-12 óráig és délután 3-8 óráig.

Iparművészeti múzeum és iskola könyvtára d. e. 10-12 óráig és este fél 7-től fél 9-ig.

Az új országgház kupolacsarnoka és lépcsőháza megtekinthető d. e. 10 óratól 1 óráig 40 fillér, azonutl este 6 óráig 1 korona.

Állatkert a Városligetben nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi számkönyvtár és keleti miniat. V. kerület Váci-körút 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-től délután 2 óráig. Hazai termékek állandó kiállítása és kereskedelmörténeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzemeltetés árusításokat is eszközi) a városligeti iparcsarnokban nyitva: délelőtt 9 óratól 12 óráig és délután 3 óratól 6 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-körút 32. szám alatt.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Április 19. —

Kinevezések. A kereskedelemügyi miniszter dr. Rudán Amadó miniszteri titkári címmel felruházott miniszteri segédtitkár valóságos miniszteri titkár, dr. Ott János miniszteri segédtitkár címmel és jellegel felruházott miniszteri fogalmazó valóságos miniszteri segédtitkár, dr. Fináczy Béla miniszteri segédfogalmazó miniszteri fogalmazóvá, végül dr. báró Vranyczány D. Simon fizesnéltküli miniszteri segédfogalmazó valóságos miniszteri segédfogalmazóvá; a vallás- és közoktatásügyi miniszter Fallér Ferenc Budapesti székesfővárosi tanácsost az országos ipari és kereskedelmi oktatási tanács tagjává kinevezte; a kereskedelemügyi miniszter Szarvady Lajosnak szegedi kereskedelmi és iparkamara elnökévé, Weiner Mikának és Rainer Károlynak ugyanazon kamara alelnökeivé történt megválasztását megerősítette.

Névgyarostítás. A belügyminiszter megengedte, hogy Romits Simon baracsai lakos Bodroghira, kiskuru Fleischmann Dező pécsi lakos Szentiványra, Heid István zagrabi lakos Havasira, Schleginger Márk budapesti lakos, valamint kiskuru gyermekei Dániel, Margit, Endre L., Endre H., Iona, Paula, Ferenc és Olga Somlóra, kiskuru Gebel János csiklovabányai lakos Görögre, Friedmann Jakob budapesti lakos Fodorra, Adler Tódor budapesti lakos Aczélra, kiskuru Krumpshink Gizella. Krumpshink Kálmán és Krumpshink Ede budapesti lakosok Királyra, Weiszfelder Benjamin kolozsvári lakos Erdélyre, kiskuru Fischben Zsigmond budapesti lakos Hajnalra, kiskuru Brodmann Ernő és Brodmann Sarolta budapesti lakosok Burjánra, Wertheimer Gizella budapesti lakos Vértésre, Deutsch Vilmos aradi lakos Darvasra, Manheim Árpád pátyi lakos Martonra változtatthassa vezetéknévét.

Pályázatok. Telekönyvi átalakító díjra állásra a vingai járásbírósnágnál 2 hét alatt. — Több joggyakorónki állásra a kassai ítélőtábla területén 15 nap alatt. — Aljegyzői állásra a kassai törvényszéknél 2 hét alatt. — Pénzügyi fogalmazó-gyakorónki állásra a zala-egereszezi pénzügyigazgatóságnál 2 hét alatt. — Számítási állásra a löcsei pénzügyigazgatóságnál 2 hét alatt. — Állami végrehajtoti állásra a kolozsvári pénzügyigazgatóságnál 2 hét alatt.

KÜLÖNFÉLEK.

Este.

Az a szöke asszony, az elérhetetlen,
Gondol-e még én rá? Szerete-e engem?
Annyi tiszta könnyesepp, mely szemében égett,
Nem jelentett-e mást, csakis hűtlenséget?

Vajjon hazug volt-e minden esküvése?
Nem érzett csakugyan semmit a szívére?
A mistral szél zúg, búg, hab-hullámot kerget...
Az én kérdéseimre vajjon ki felelhet?

Mély sötét az este: kőd száll déli széllel,
Nagy, fekete felhők terjeszkednek széllel,
Csillag egy se villan, fény nincsen, se árnyék...
Mi volna az életem, ha nem magam járnék?

Mi volna az élet, ha, akit szerettem
Nem a karba fűzve, itt volna mellettem?
Hogyha szöke fejt a vállamra téve,
Szemem beragyogna az ő két szemébe?

Mi volna az életem, ha, akit szerettem
A fülembé sugná: — Egyedül mi ketten!
A mi boldogságunk nem ér sohasé véget,
Örökkön örökké, én szeretlek téged!

A mistral szél zúg, búg. Azt mesélt nekem,
Hogy a szöke asszony, ott, a messzeségben
Gondol néha én rá. Vajjon szeretett-e?...
Fekete felhőktől mély, sötét az este...

Dénés Tibor.

A lovak volapükje.

Mindenki ismeri azokat a nógató hangokat,
amelyekkel a kocsisok a lovakat gyorsabb menésre,
elindulásra, vagy megállásra ösztönzik. A *gyi, gyio, hó, húb, stb.* — igen népszerű szöcskák, de nem elég
általánosok — gondolta egy *Decroix* nevű párisi állatorvos,
aki most megcsinálta a lovak saját külön volapük-nyelvét.

A ló-volapük *Decroix* ur tervei szerint nem lesz
valami gazdag nyelv, mindössze csak négy szó lesz
benn: *hi, hé, ha* és *ho*. Ime az állatorvos nyelvtana:

Hi, előre

Hé, balra | Ha, jobbra

Ho, állj.

— Ez — mondta *Decroix* ur egy öt meginterjúvuló
újságíróknak — csak az elemi része az én nyelvtana-
monnak. A komplikáltabb részt szintén ilyen ke-
szettel jelzem, ime:

Hi, hi, előre, trappban.

It, előre, lépésben.

Hé, balra és előre | Ha, jobbra és előre

Hé, hé, csak balra | Ha, ha, csak jobbra

Ho, állj.

Ho, ho, hárfafelé.

— És így aztán, ha például azt akarom, hogy a

REGÉNY.

Cine mintye.

— REGÉNY. —

Irtá: DÓZSA ENDRE.

(32)

— De tele van a szivem káprázatos izga-
lommal, ha látom égő arcát, fénylő szeméit.
Ilyenkor nem érzek erőt, nem érzek tettvágyat,
nem érzek nagyravágyást. Egyet érzek csak:
hogy a maga körében élni, nap-nap után kijátszva,
megcsalva a barátságot, hazudva és elárulva a
szerelemet, egy édes élő kárthat és maga nélkül
élni a megsemmisülés.

— Jöjjön tovább, — sottogta *Rodvitz* grófné, —
itt utban vagyunk és utunkban vannak az emb-
erek. — Előre haladt és a nagy terembe átmenve,
az erkélyre nyíló üveges ajtónál megállt. *Djербу-
lesku* nyomon követte. A függöny teljesen fedte
az ajtó bemélyedésében elrejtőzött alakokat.

A grófné megragadta *Djербуlesku* kezét
szenvélyesen. Keblére nyomta, azután merően
nézett szeme közé. E tekintetben a lázas szenved-
elem és a győző féltékenység egyszerre égette
Djербуlesku arcát.

— Te... te, tulmentél a kiszabott határo-
kon, megszeretted *Zelmát*, nem csak ő téged. Így
a féltékenység izzó zsarátnoka az én szivemre szállt.
Djербуlesku kiszabadította gyöngéden bal
kezét. Kinyitotta azzal az erkélyajtót, kilépett az
erkélyre, magával vonva mintegy a grófnét.

Az erkélyen azután váratlanul, hevesen ka-
rolta át, csókokkal árasztá el arcát, keblét, vállait.
— Te... te mondd ezt nekem! ki előtt
mély lélekzetet venni nem tudok, mert sóhajjál
vállk az, sóhajzni nem tudok, mert könnyekké
vállk az, és könnyezni nem tudok, mert égő fájda-
lomná vállk az. Te... te mondd ezt nekem?!

ló egészen megforduljon, addig kiáltom neki, hogy
hé, hé, hé... amíg folyton balra fordulva, egészen
meg nem fordul.

Decroix ur úgy vélekedik hogy ha az egész
világ összes kocsisai elfogadják ezt a nyelvet, nagy
könnyebbégük lesz, mert minden ló meg fogja ér-
teni a szavukat. Csak éppen erre a négy szóra kell
megtanítani valamennyit. Az új nyelvet feltaláló: a be-
mutatta a párisi állattani egyesületben, ahol nagyon
tetszett. Csak éppen a kocsisok nem akarják elfogadni,
azzal az egyszerű megokolással, hogy akkor nem le-
hetne a lóval — görömbösködni...

+ *Preciosa* és a szép *Lujza*. Sokszor nem
tudja a közönség megérteni, hogy egyes szindarobok
miért adnak csak évek múltával megleljenésük
után. Az okok igen sokszor olyanok, amelyek kívül
esnek a művészet és a színházi kritika határán. Ilyen
okból késett például olyan hosszú ideig *Wolff Sándor*
Preciosa is, amelynek zenéjét *Weber* írta. Ezt a szin-
darabot csak 1821-ben adták először Berlinben, pedig
Wolff, aki 1812-ben Weimarban drámai színész volt,
már ekkor elküldte a darabot a berlini udvari szin-
ház igazgatójának: *Iffland*nak. *Iffland* egy hét múlva
a következő levél kíséretében küldte vissza a darabot
a szerzőnek:

„Egy 130 tagból álló rab'obanda pöre folyik
most Berlinben, amely már három év óta gyujtogatott
és rabolt a város környékén. A rablók cigányok és
Berlin közelében már két falut is fölgyujtottak. Pörü-
ket, különféle okokból, többé-kevésbé mindenki figye-
lemmel kíséri. Főképpen a főbűnös keltette föl az ál-
talános érdeklődést. Ez egy *Lujza* nevű szép leány,
aki gyermekzsréből készített fáklýákat és a legnagyobb
nyugalommal végezte a gyujtogatást. Vannak embe-
rek, akiket igen érdekel e leánynak rabló-naivitása,
mások ismét szépségét csodálják. A közönség egy
része máglyára akarja vitétni, másik része pedig, ősi
vadsága miatt, szabadonbocsátását követeli. Az udvar
ennelögvá nem engedi meg a darab előadását.”

Az okolta, hogy a *Preciosa* csak kilenc évvel
később került színre, mert Berlinben cigánypört tár-
gyaltak, és így ez a *Preciosa* cigányalakjairól elvonta
az érdeklődést. Pedig a darab a legjobbak közé tar-
tozik és mind a mai napig fenntartotta magát a szin-
padon. Egyes dalrészei népszerűek is.

+ A megcsalt kecske. A madridi újságok most
egy vidéki állomásfőnök kedves ötletéről irnak. A
Madridhoz közel fekvő *Leganeba*, amely a Madrid-
Lissaboni vonal mentén fekszik és tébolydájáról ne-
vezetes, történt. Amikor ugyanis a város a kis város
állomására berobogott, az utasok meglepődve látták,
hogy az egyenruhás állomásfőnök helyett egy női
ruhába öltözött férfi rendelkezik az állomás alkalmá-
zottaival. Ezek konstalták, hogy a női öltözetben
tényleg az állomásfőnök van, de azt hitték róla, hogy

Ki miatt feladtam ifjúságomat összes vágyaival,
reményeivel. Ki miatt tigris létemre játszom a
settenkedő macska szerepét és kockázatok min-
dent, a tisztességet, a becsületet... A nélkül,
hogy egyetlenegy lépést tennék előbb...

— Mindent remélhet az, aki kockázatni
mer mindent.

— De mindent kockáztat az, aki hiába
remél... Hajtsa fejt a harmas-szobor román
alakjára hirtelen — sottogta gyorsan kibonta-
kova *Rodvitz* grófné öleléséből *Djербуlesku*, az-
után egy ugrással az erkély vasrácsán termett
és azon macskatűgyűgyével kuszott alá. Az
üvegajtónál sápadtan az izgatottságtól báró *Gött-
fersen* Heinrich jött, vagyis inkább rohant az er-
kélyre ki. Szétesapta az üveges ajtót, átütve ök-
lét egyik üvegablán úgy, hogy az üveg szilánkjai
keztüjén át kezdte furódtak.

A grófné pihegni látszott, reá dölve a vas-
szobor román alakjára, karját annak nyakán át-
fonta. Amint a hajnszürküllet gyér világlátása
rájok esett, ölelőző párhöz hasonlítottak.

Göttfersen báró sorra vizsgálta mindent az
erkélyen... Sehol semmi. Pedig a grófné és
Djербуlesku a termekben sehol sem voltak lát-
hatók... Pedig mikor az üvegajtó felé jött, a
grófnét *Djербуlesku*val a félhomályban mintha
együtt... mintha ölelőzni látta volna... Pedig
a *Zelma* öreg komornája, ki neki is mintegy daj-
kája volt, megszokva sok ok nélküli figyelmez-
tetést, most egyenesen arra hívta fel, hogy *Djербу-
lesku*ket nejjével az erkélyen meglepheti... És
mégis sehol semmi...

Eltűnni a nagy, erőteljes férfinak sehol nem
lehetett. Bizonyynal a szobor vezette a téves fel-
tevésre és alaptalan vádra a komornát... Egő
gyűlölettel vizsgálta a szobrot.

Lelkében a pokol kékes, bizonytalan lángjá-
nál égett valami. A fellelkényes zöld szemű ször-
nyetege befészkelte magát. Amint nejjét halványan
pihegve ott látta, összefonódva a vas-szoborral, a
vas-szobor meglevendenél látszott, az arc, a szem,
a tömött haj állása minden, minden *Djербуlesku*...

megőrült. Hívtak hát csendőrdöket, hogy a tébolydába
vitessék. Amikor az állomásfőnök ezt észrevette, be-
surrant a szobájába és néhány pillanat múlva előírás
szerint, kitögzőstalan egyenruhában jelent meg. És
megmagyarázta a fura öltözet történetét.

Az állomásfőnöknek kis gyermeke van, akit
kecsketejen nevelnek. Az anya a kecskét, amelyet a
gyerek táplálása végett vett, reggelenként maga fejte.
Néhány nap előtt azonban Madridba kellett utaznia és
a férjére bízta a gyermek ápolását és kecske fejését.
Az állomásfőnök az istállóba ment, hogy a kecskét
megfejje, de az rugott, és sehogy sem akart nyugod-
tan állni. A gyerek pedig sírt, sivitott keservesen.
Szegény ember nem tudta, mit csináljon. Végre is az
az ötlete támadt, hogy fölöltözzék a felesége ruhájába.
És a kecske nem vette észre a csalást. Amint éppen
a kecske körül foglalatzkodott, hallotta a vonat fű-
tyülését és anélkül, hogy a ruhájára gondolt volna,
kiszaladt a pályaudvarra.

+ *Schubert* eredeti kézirása. *Döblingben* a
napokban elhunyt *Wissnag* János törvényszéki bíró,
aki több százezer koronát érő vagyonát szülőváro-
sára, *Radkersburg*ra hagyta. Hagyatékában megtalál-
ták *Schubert* egy kvartettjének az eredetijét. A
négyes ösmert volt ugyan, de a nagy zeneszerző
eredeti kézirását évtizedek óta hiába keresték. A fűzet
első oldalán *Schubert* következő jegyzete áll:

Quarteto

für 2 Violinen

Viola u. Violoncello.

Franz Schubert.
März 1844.

A kézirat hitelességét az elhunyt bíró igazol-
ványa bizonyítja:

„*Schubert* eredeti kézirata és pedig: Négyes,
(D-moll, oeuvre posthume Nr. 29.) *Witzendorfnál*
jelent meg. Az első tétel és a scherzo (Es-dur) meg-
jelent ilyen címmel: *Grand quatuor pour 2 violons, alto*
et violoncello. Nouvelle édition Oeuvre posthume. Ára 3
frt 60 kr. A. O. *Witzendorfnál*, Bécs, Graben 1144. és
Peter olos kiadásában is. *Schmid wäbringi* állami
könyvtől kaptam 1862. március 18-ikán. A kézirás
hitelességét *Spina* és *Schmid*, valamint *Schubert*
András, a zeneszerző mostohatestvére is bizonyítja.”

+ Az ibolya. Az első ibolya, őshit szerint, ott
nyílt, ahova a tavasz istenasszonya lépett jártában.
Egy keleti monda szerint *Adám* földre hullott könnyei
nyomán fakadt az első ibolya akkor, amikor *Gábor*
arkangyal tudtára adta, hogy az Ur megkegyelmez és
megbocsájt neki.

A görög mítosz így meséli az ibolya születését:
Apolló, a fény sugárzó istene, üldözöbe vette egyszer
Atlasz egyik szép leányát. A szép szűz, hogy *Apolló*
vesztét ne okozza, *Zeusz*hoz folyamodott segítségért.

Csakis a ruha más... Ugy érezte, hogy lelké-
nek minden keserűsége karjába száll, csakányt
akart ragadni, hogy a szobor-csoportozatot saját-
közüleg üsse le... Pusztá ököllét rácsapott a
szoborra, keze még véresebb lett az erős csapás-
tól. Azután káromlások között mormogta: leditte-
tem... leütettem... A grófné az erős hangra
merengéséből feleledni látszott:

— Te vagy az *Heinrich*? Olyan rosszul let-
tem a forró teremben, jer simids végig homlokom!

Göttfersen *Heinrich* gépiesen engedelmes-
kedett. Talán nem is tudta, hogy simogató keze,
amint az izzó homlokot végighúzta, otthagya a
véryomokat. Talán azt sem tudta, meddig ültek
együtt az erkélyen, bizalmas közelen, míg szíveit
a legnagyobb bizalmatlanság marangolta.
Minden érzéke visszaadta ezer meg ezer árnya-
latban a hűség, öreg komorna figyelmeztetéseit.
Kereste az areon, a ruhán, a hajzat illatán
Djербуlesku ölelésének, csókjainak nyomát. Látá-
sára, hallására, érzékeire ránehédezt egy áthat-
atlan sűrű sötétség. Egy megfejthetetlen kérdés,
hogy a féltékenység erős képzelgése adhatott-e
életet a vas-szobornak? Vagy csak a bizalmas
helyzet, melyben nejjét a vasszoborral találta, verte
fel a féltékenység erős képzelgését?

A gyanyu a kimagyarázhatatlan körülmények
sáncaiba bevette magát és ezeknek egész sorozat-
tát tárta fel. Azok a gyakran udvariatlan, csak-
nem megvett tekintetek, melyek *Radniszky* ö-
nag szeméből egy a grófnéra, mint *Djербуlesku*ra,
valahányszor együtt voltak, mintegy rá nehezede-
tek. Azok a gunyos megjegyzések, melyekkel
Zelma sógornejának érzelmesebb nyilatkozatait
kísérte. A csodátság titkolózása olykor *Djербуlesku*
érkezése és távozása felől. És maga a grófné az
6 kiszámíthatatlan, megindokolatlan szeszélyeivel.
Ma busongó, holnap életunt, majd kétségbeesett,
sokszor aztán vidám a könnyelműségig és gyer-
mekes a léhaságig.

(Folytatása következik.)

Zeuszt meghatotta a könyörgés s parancsára ibolya lett a menekülő szép leányból. A görögök és rómaiak szerették nagyon az ibolyát s tavasi italuk borba főzött ibolya volt. A középkorban orvosságnak használták a cukorban íótt ibolyát.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

A boszniai vasutak. A bosznia-hercegovinai vasutat a következő kimutatást közlik:

Szállított: Január 1-jétől február 28-ikéig 109.735 személyt, 115.463 tonna árut. Ezért bevett 588.807 koronát (a mult évvel szemben + 36.755).

Szállított: Március 1-jétől március 31-ikéig 69.912 személyt, 102.077 tonna árut. Ezért bevett 515.603 koronát (a mult évvel szemben + 51.208). Összesen 179.647 személyt, 217.540 tonna árut szállított. Az összes bevétel 1.369.410 korona (+ 87.963).

A vetések állása. A földmivvelésügyi miniszterhez a gazdasági tudósítókól beérkezett jelentések alapján a vetések állása április hó 15-ikén a következő volt:

Április első felében változó, csaknem szépségesnek mondható időjárás uralkodott. Eső és a hegyekben hó gyakran volt. Mind a mellett a csapadéknak, de főleg az enyhébb időnek ország egészére hiányát érzik nemcsak az ősziek, hanem a már kikelt tavaszaiak is.

A hideg és főképp a szeles időjárás következtében a vetések fejlődése lassú és a bokrosodás sem kielégítő. Mindennek ellenére az őszi buza- és rozs-vetések bár néhol sárgulnak, egészben véve még mindig kielégítően, sőt részben jól állanak.

A gazdasági munkálatok ország szerte serényen folynak. Ahol csak az idő engedi, mindenütt künn vannak a munkálkodók: szántanak, vetnek, illetnek s a szőlőkben és gyümölcsösökben is foglalatosskódnak. Férgek és egerek az ország némely részében most is károsítják a vetéseket. Különbösen meglehetősen sok a drótféreg okozta kár az ország keleti részében és itt-ott az Alföldön, illetve néhol a Duna jobbpartján is.

A tavasi vetéssel, nevezetesen az árpával és zabbal az ország több részében, az Alföldön és a Duna jobb partján, nagy részt elkészültek; sőt itt még a kukorica vetése és a burgonya ültetése is megindult. Répát is nagyon sok helyen vetettek már. A dohánypálmánták a melegyagokban elég jól fejlődtek; mindamelllett ez is, mint általában minden növény nagyon kívánja már az enyhe tavasi időt.

A takarmánytermő földeken a fejlődés elég kedvező. Az ország több vidékén panaszokkódna a szűk takarmány fogytáról, mind a mellett az állapot itt-ott még viszonylag türheto, sőt néhol, ahol tavaly bővebb aratás volt takarmányfelekből, még némi időös készlettel is rendelkeznek.

A szőlők metszésével az ország nagy részében elkészültek. A szőlők téli károsodása felől itt-ott halani ugyan panaszokat, de a kár még sem olyan jelentékeny, mint amínónek képzeltek.

A gyümölcsök gazdag virágzását alighanem károsítani fogja a folytonos hideg, illetve esős és szeles időjárás.

Szelesárak. A kontingens nyerveess az áru Budapest 42.- korona pénzben, 42.60 korona árban. Bécsben 39.80 korona pénzben, illetve 40.20 korona árban.

Borjувásár. 1901. évi április hó 19-ikén. (A budapesti marhavásártéri vásár-pénztár részvényátársaságtól.) Felhajtás: Belföldi élő borjú 1496 drb, leölt borjú — db, bécsi borjú — db — db., növendékmarcha 8 darab, bányi élő 210 darab, leölt bányi 28 darab. Argyjegyzék. — Belföldi élő borjú L rendű 74-80 l-ig, kivétel 84 i., II. rendű 50-72 l-ig, I. kilóntón, leölt borjú L. r. — l-ig, II. r. — l-ig, l-ig, k-ig, k-ig. — kilóntón levonas nélküli. Bécsi leölt borjú — l-ig. Növendék marha — l-ig, l-ig, l. r. — l-ig, k-ig, k-ig, k-ig. — l-ig, alarendelt — l-ig, 1 kilóntón. Bányi élő 10.—16.— k., leölt bányi 8.—13.— k. kivétel 8 ar — k-ig páronként. — Elénk kereslet mellett a vásár gyors letyolása volt. Az árak 4 fillérrel emelkedtek kilogrammonként.

Budapesti sertés-konsumvásár. A ferenovárosi petróleum-rakodónál lévő székes-lövárosi sertés-konsumvásár argyjegyzése 1901. évi április 19. Készlet 427 darab, Erkezett 537 darab. Összesen 1264 darab. Eladatott 805 darab. Maradt 459 darab. Napi árak: 120-180 kilogramm sulyban 84-92 koronáig, 220-280 kilogramm sulyban 86-92 koronáig, 320-380 kilgr. sulyban 84-92 k-ig. Öreg nehéz páronként 400-500 kilós 76-84 koronáig. Malac — kgrig — korona. A vásár hangulata lanyha volt.

A budapesti gabonatözsde.

Budapest, április 19.

Javult hangulat mellett ma 18.000 métermáza buza került forgalomba; egyes tételek néhány fillérrel magasabb árakat értek el. Rozs tartott, változatlan árakkal.

Eladatott:

Buza. Tiszavidéki: 100 mm. 82 k. 8 K. 15 f., 100 mm. 80 k. 8 K. 15 f., 100 mm. 79 k. 8 K. 15 f., 800 mm. 75 k. 8 K. 10 f., 100 mm. 79 k. 8 K. — l., 200 mm. 78 k. 7 K. 9 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 95 f., 200 mm. 78 k. 8 K. 10 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 97 1/2 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 80 f., 100 mm. 75 k. 7

K. 75 f., 100 mm. 76 k. 7 K. 75 f., 1000 mm. 73 k. 7 K. 40 f. Pestvidéki: 300 mm. 77 k. 7 K. 70 f., 500 mm. 76 k. 7 K. 70 f., 100 mm. 75 k. 7 K. 40 f. Bácskai: 3500 mm. 75 k. 7 K. 65 f., 500 mm. 74 k. 7 K. 60 f. Zentai: 800 mm. 74 k. 7 K. 72 1/2 f. Erdélyi: 100 mm. 78 k. 7 K. 75 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 75 f. Budai: 400 mm. 77 k. 7 K. 82 1/2 f. Ó-Kanisai: 2000 mm. 75 k. 7 K. 57 1/2 f. H. M. Vásárhelyi: 3000 mm. 78 k. 8 K. — f. Bánsági: 100 mm. 75 k. 7 K. 62 1/2 f., 100 mm. 75 k. 7 K. 75 f. Cservenkai: 3900 mm. 74 k. 7 K. 61 1/2 f. Mind három hónapra. Rozs: 100 mm. 7 K. 65 f., 200 mm. 7 K. 75 1/2 f., 200 mm. 7 K. 65 f., 100 mm. 7 K. 55 f. Tengeri: 200 mm. 5 K. — l., 200 mm. 5 K. 27 1/2 f.

Készpénzfizetés mellett. A készru hivatalos jegyzése a budapesti áru- és értéktözsde sokasági szerint készpénzben 50 kilogrammonként. — A minőség hektoliterenként és kilogrammonként.

B u z a	Kilóe	50 kilogramm ára		Kilóe	50 kilogramm ára	
		K.-tól	K.-ig		K.-tól	K.-ig
Tiszavidéki	o	75	7,65	70	7,95	8,65
"	"	75	7,68	70	7,95	8,65
"	"	75	7,75	75	7,95	8,65
"	"	75	7,65	75	7,95	8,65
Fehérmegyei	"	75	7,65	75	7,95	8,65
"	"	75	7,65	75	7,95	8,65
"	"	75	7,75	75	7,95	8,65
"	"	75	7,85	75	7,95	8,65
Poetvidéki	"	75	7,45	75	7,85	7,95
"	"	75	7,55	75	7,85	7,95
"	"	75	7,65	75	7,85	7,95
"	"	75	7,75	75	7,85	7,95
Bánsági	"	74	7,45	70	7,95	8,65
"	"	75	7,55	70	7,95	8,65
"	"	75	7,65	75	7,95	8,65
"	"	75	7,75	75	7,95	8,65
Bácskai	"	75	7,65	75	7,95	8,65
"	"	75	7,75	75	7,95	8,65
"	"	75	7,85	75	7,95	8,65
"	"	75	7,95	75	7,95	8,65

Egyéb gabonafélék	Kilóe	50 kilogramm ára	
		K.-tól	K.-ig
Rozs új elsőrendű	70-72	7,50	7,65
" másodrendű	70-72	7,40	7,55
Árpa takarmány	68-70	6,50	6,65
Árpa élelmi való	68-70	6,40	6,55
Zab elsőrendű	68-70	6,60	6,75
Tengeri ó bánsági	68-70	6,80	6,95
Répe új káposztás	68-70	6,90	7,05
Kéles	68-70	6,10	6,25

A határújszlet folyamán a következő kótesek történtek:

- Buza április 7,57-7,60
- Buza májusra 7,60-7,61
- Buza októberre 7,66-7,67-7,68-7,67
- Rozs áprilisra 7,75
- Rozs októberre 6,63
- Zab áprilisra 6,64-6,66-6,67-6,70
- Zab októberre 5,59-5,57-5,58-5,60-5,59
- Tengeri májusra 5,21-5,22-5,24-5,25
- Tengeri júliusra 5,35-5,34

Déli egy órák a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

- Buza áprilisra . . . . . 7,58 pénz 7,59 árú
- Buza májusra . . . . . 7,59 " 7,61 "
- Buza októberre . . . . . 7,66 " 7,67 "
- Rozs áprilisra . . . . . 7,72 " 7,73 "
- Rozs októberre . . . . . 6,65 " 6,66 "
- Zab áprilisra . . . . . 6,72 " 6,73 "
- Zab októberre . . . . . 5,59 " 5,60 "
- Tengeri májusra . . . . . 5,24 " 5,25 "
- Tengeri júliusra . . . . . 5,34 " 5,35 "
- Répe augusztusra . . . . . 12,65 " 12,75 "

Délután fél 5 órakor zárul:

- Buza áprilisra 7,59-7,60
- Buza májusra 7,61-7,62
- Buza 1901. októberre 7,66-7,67
- Rozs áprilisra 7,73-7,74
- Rozs októberre 6,65-6,67
- Zab 1901. áprilisra 6,73-6,75
- Zab októberre 5,58-5,60
- Tengeri májusra 5,26-5,27
- Tengeri júliusra 5,35-5,36
- Répe augusztusra . . . . . 13.——

A budapesti értéktözsde.

A mai előtözsde szerény határok között mozgott; a hangulat bágyadt volt. A helyi piacon igen alárendelt forgalom volt megfigyelhető. A déli tőzsde nagy kínálat folytán és lanyha külföld befolyása alatt ellanyhult s miközben az összes értékek lényegesen visszafelődtek, igen gyengén zárul.

A helyi piac forgalomba került értékei is alacsonyabb árak mellett cseréltek gazdát.

A járadékpia üzletelen. A valutapia változatlan. Az előtözsde bágyadt.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 701.—701,75. Osztrák hitelrészvény 699.—700,25. Államvasuti részvény 694,25-696.—. Rimamurányi vasműrészvény 512,50-513.—. Salgótarjáni kőszénbánya 606.—korona.

A déli tőzsde lanyha. Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 698,50-700,50. Osztrák hitelrészvény 696,75-699,25. Államvasuti részvény 692.—695.—. Jéizálogbank 442.—445,50.

Leszámlítóbánk részvény 443,75. Rimamurányi vasmű 508,50-513.—. Közüti vasut 583.—korona. Forgalmob került: Anglo-Bank 282-284. Kereskedelmi bank 2513-2523. Pannonia biztosító társaság 1075-1125. Ganz és társa 3025-3125. Magyar villamos 249-250. Adri tengerhajozás 459-460. Városi vasut részvény 304-306. Dunagőzhajózási részvény 845-850 korona. Utótözsde. A 4 órai zárlatkor maradt: Osztrák hitelrészvény 695,75. Magyar hitelrészvény 698.—. Leszámlító bank részvény 445.—. Rimamurányi vasműrészvény 512.—. Osztrák-Magyar államvasut 694.—. Közüti vasut részvény 583.—. Városi villamos vasut részvény 306.—korona.

A budapesti terménytözsde.

A terményüzletben a szezonzerű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő ár-folyamokat állapította meg: Jegyzetek: Heremag; lucerna magyar 42.—48.—korona, vörös aprószemű 40.—45.—korona, vörös erdélyi — korona, vörös bánsági — korona, középsemű 43.—51.—korona, nagyszemű 52.—58.—korona. Disznószi: budapesti: 53,50-54.—korona, vidéki — korona. Táblaszalonna: légeszárított vidéki — korona, városi 4 darabos 44.—44,50. korona, 3 darabos 46,50-47.—korona, üstölt — korona. Szilva: bosznai, szokás szerinti minőség 12.—12,75 korona 120 darabos — korona, 100 darabos 14.—14,25 korona, 85 darabos 15,25-15,75 korona. Azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 12,25-12,75 korona 100 darabos 13,25-13,50 korona. 85 darabos 14,25-14,50 korona. Szilvaiz: szlavóniai 19,25-19,75 korona, szerbiai 18.—18,50 korona, azonnal való szállításra.

A bécsi értéktözsde.

Az előtözsde üzletelen, ár-folyamok azonban tartottak.

Déli tőzsdén gyengült a forgalom, ár-folyamok is Zárlat teljesen gyenge.

Bécs, április 19. (Magyar értékek zárlata.) 4%-os aranyjradék 117,50. Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegy 141.—. Magyar vasuti kölcsön ezüsten 100,10. Magyar keleti vasuti állami kötvény 118.—. Magyar leszámlító-és pénzvártóbank —. Rimamurányi vasműrészvény 511.—. Magyar koronajradék 92,95. 4%-os Magyar földterem. kötvény 92,75. Magyar hitelbank részvény 696.—. Magyar nyeremény kölcsön sorsjegy 174,50. Kassa-oderbergi vasuti részvény 359.—. Magyar kereskedelmi bank 25,10. Magyar cukoripar —.

Bécs, április 19. (Osztrák értékek zárlata.) 4 2/3%-os papírjradék 98,35. 4%-os osztr. aranyjradék 117,70. 1800-os sorsjegy 141.—. Osztrák hitelsorsjegy 399.—. Angol-osztrák bank 283.—. Bécsi bankjegysütlet 494,50. Osztrák-magyar bank 167,5. Déli vasut 102,50. Dunagőzhajózási részvény 846.—. Dohányrészvény 296,50 Cézarási és királyi arany 11,33. Német bankváltók 117,60. 4 2/3%-os ezüst jradék 97,95. Osztrák koronajradék 97,45. 1864-iki sorsjegy 208.—. Osztrák hitelintézeti részvény 695.—. Unionbank 563.—. Osztrák Länderbank 425.—. Osztrák-magyar államvasut 693,50. Elbavölgyi vasut 515.—. Alpési bányarészvény 484.—. 20 frank. arany 19,03. Londoni váltóár 240,27. Bécsi Tramway Litt B. 287.—. Bécsi Tramway Litt A. 289.—. Lipót kohó 460.—. Az irányzat nyomott.

Bécs, április 19. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A déliudáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 695,50. Magyar hitelrészvény 597.—. Angol-Osztrák bank 283,50. Bécsi bankjegysütlet 494,50. Union bank 563,50. Länderbank 425,50. Osztrák-magyar államvasut részvény 693,50. Lombard 102.—. Elbavölgyi vasut 517.—. Északnyugati vasut részvény 495.—. Dohányrészvény 296,50. Rimamurányi vasmű 512.—. Alpési bányarészvény 488.—. Májsai jradék 98,35. Magyar koronajradék 92,95. Török sorsjegyek 109,25. Német birodalmi márká 117,66. Napoleon d'or 19,09.

Külföldi értéktözsde.

Berlin, április 19. (Tőzsdéi tudósítás.) Az angol elsőháznak a közénkiviteli vám behozatalára vonatkozó határozata azt eredményezte, hogy az ár-folyamok mindjárt a tőzseforgalom elején 3-4 százalékkal emelkedtek, amiből főleg fedezések is hozzájárultak. Az általánosságban kedvező hatott ugyan az irányzatra, de azért az üzlet szük keretben mozgott. Bankok eleinte kissé emelkedtek. Vasutak közül anatóliai vasut jelentékenyen emelkedtek, míg a belföldiek közül a dortmund-gronau vasut részvénye javultak. A második tőzseóránban a bányarészek realizációi következtében gyengültek. A többi értékpapirok általában tartották magukat. Osztrák értékek Bécsre gyöngén állottak. Magánleszámlítási kamatbál 3 1/2%.

Berlin, április 19. (Zárlat.) 4 2/3%-os papírjradék —. 4%-os osztrák aranyjradék 100,10. Elbavölgyi vasut —. Magyar koronajradék 93,50. Osztrák-magyar államvasut 143,30. Kassa-oderbergi vasut —. Bécsi váltóár 84,90. Magyar vasut beruházási kölcsön 102,90. Alpési bányarészvény —. Disconto-Commandit 185,40. Általános villamossági Edison 202,80. Gelsenkircheni 182,95. Laura-kohó 214,10. 4 2/3%-os ezüstjradék 97,90. 4%-os magyar aranyjradék 98,90. Osztrák hitelrészvény 217,50. Déli vasut 24,90. Károlyi Lajos vasut 102,30. Orosz bankjegy 216,10. 4%-os új orosz kölcsön 96,10. Török dohányrészvény —. Olasz jradék 96.—. Magyar hitelbank —. Dynamit Trust 162.—. Harpeni 179,10. Az irányzat gyengébb.

Berlin, április 19. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Leti forgalom. 4%-os magyar aranyjradék 98,90. Magyar koronajradék 93,50. Osztrák hitelrészvény 217,75. Osztrák-magyar államvasut 148,25. Déli vasut 24,90. Északnyugati vasut —. Elbavölgyi vasut —. Orosz bankjegy közpénz 216,10. Buschtiehradi —. Orosz bankjegy —. (Ültimo.) Lombard —.

Frankfurt, április 18. (Zárlat.) 4 2/3%-os papírjradék 98,30. 4%-os osztrák aranyjradék 100,05. Magyar koronajradék 93,50. Osztrák-magyar bank 120,30. Déli vasut 25,10. Elbavölgyi vasut 130,50. Londoni váltóár 204,12. Bécsi bankjegysütlet 124,75. Villamos részvény —. 3%-os magyar aranykölcsön —. 4 2/3%-os ezüstjradék 97,80. 4%-os magyar aranyjradék 98,95. Osztrák hitelrészvény 218.—. Osztrák-magyar államvasut 148,75. Északnyugati

vasut 121.80. Bécsi váltóár 848.83. Párisi váltóár 8110.—. Unio bank —.—. Alpesi bányarészvény 240.—. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, április 19. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Ártolyamok januárra. Esti forgalom Osztrák hitelrészvény 218.25. Osztrák-magyar államvasut 203.30. Déli vasut —.—. Osztrák aranyjárdék 25.—. Olasz járdék 185.40. Laura-kohó 148.50. Harpeni 182.50. Discont 179.70. Alpesi 184.70. Bécsi bankjegyet 213.10.

Hamburg, április 19. (Zárta.) 4²⁰/100 ezüstjárdék 97.80. 1880. sorsjegy 141.—. Déli vasut 2.75. 4¹⁰/100 osztrák aranyjárdék 100.10. Osztrák hitelrészvény 217.80. Osztrák-magyar államvasut 148.25. Olasz járdék 96.—. 4¹⁰/100 osztrák aranyjárdék 98.70. Az irányzat csendes.

Páris, április 19. (Zárta.) Osztrák-magyar államvasut —.—. 4¹⁰/100 osztrák aranyjárdék 99.50. Osztrák Landerbank —.—. 3¹⁰/100 osztrák aranyjárdék 101.25. Ottomanbank 551.—. 3¹⁰/100 osztrák aranyjárdék 102.80. Alpesi bányarészvény —.—. Déli vasut —.—. 4¹⁰/100 osztrák aranyjárdék 100.—. Párisi bankrészvény 1080. Olasz járdék 96.40. Francia törleszt. járdék 99.95. Osztrák földhatalintézet részvény 1306. Török dohányrészvény 324.—. Az irányzat szilárd.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Április 19. A sertésüzlet irányzata csöndes. A) Hízott sertések ára: I. A) Magyar elsőrendű: Öreg nehez (pársonkint 400 kilogramm felüli súlyban) 86-88 fillérig. Creg közep (pársonkint 300-340 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Fialat nehez (pársonkint 320 kilogramm feletti súlyban) 95-97 fillérig. Fialat közep (pársonkint 251-320 kilogramm terjedő súlyban) 82-84 fillérig. Fialat könnyű (pársonkint 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. II. Magyar szedett: Nehez (pársonkint 280 kilogramm felüli súlyban) — fillérig. Közep (pársonkint 240-280 kilogramm súlyban) — fillérig. Fialat (pársonkint 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. III. Romániai: Nehez (pársonkint 320 kilogramm felüli súlyban) — fillérig. Közep (pársonkint 250-320 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Fialat (pársonkint 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. IV. Romániai eredetű (Stachl). Nehez (pársonkint 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Fialat (pársonkint 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. V. Szerbiai: Nehez (pársonkint 280 kilogramm felüli súlyban) 88-90 fillérig. Közép (pársonkint 240-280 kilogramm terjedő súlyban) 86-88 fillérig. Fialat (pársonkint 240 kilogramm terjedő súlyban) 84-86 fillérig. Sertéslelészám 1901. április 17. napján volt készlet 48.774 darab. — 1901. április 18. napján elküldött 322 darab. 1901. április 18. napján elszállított 284 darab. 1901. április 19. napjára maradt készletben 48.812 darab.

TAJÉKOZTATÓ. A nagy kir. diógyári vas- és acélgyár és a m. k. Államvasutak alkalmazottainak szállítói SCHWEITZER TESTVÉREK kerekpár- és vasgépgyártó-kereskedése. Központi forrásként: Miskolc-on és Debrecenben. Fióktelek: Szolnok, Nyíregyháza, Iásberény, Zólyom és Balassagyarmaton. Elsősorban angol és német gyártmányú kerekpárok és vasgépek 20-30%-al lezállított gyári árak, kényelmes részletfizetésre. Javításokat olcsón és jól készítettünk. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Viz állás. Apr. 18. Apr. 19. Apr. 18. Apr. 19. Inn Duna Scharding 1.00 1.40 Passau 4.00 3.80 Linz 1.45 1.12 Bács 2.06 1.60 Pozsony 4.10 3.82 Komárom 4.82 4.46 Budapest 4.41 4.08 Fels. 6.25 5.27 Mohács 4.98 4.12 Győr 4.41 4.14 Páncsova 9.48 8.24 Orsova 3.95 4.42 Magyarfalva 2.33 2.28 Zsolna 1.70 1.50 Tomszén 1.45 1.21 Szered 2.14 1.84 Sz. Gotthárd 0.95 0.90 Sárvár 1.48 0.84 Győr 7.88 4.41 Pottau 1.70 1.55 Zákány 0.90 0.80 Barca 1.58 1.88 Ecsék 2.81 2.84 M-Szerdah. 1.45 1.45 Zárab 2.45 2.45 Sziszek 4.44 5.10 Mitrovica 4.83 4.86 Dées 0.96 0.90 Szatmár 2.22 2.00 Kraszn. N.-Magány 0.41 0.41 Latorca Munkács 0.81 0.82 Laborca Homonna 1.08 0.72 Ugy 1.22 0.90 Tisza M.-Sziget 1.10 0.95 Tokháza 0.71 0.96 V-Namény 3.60 3.80 Tokaj 4.68 4.08 Tisza-Püred 4.94 5.08 Szolnok 4.75 4.68 Csengőrd 4.94 4.68 Szeged 4.9 6.18 Török-Bocsa 3.68 3.72 Tisza 4.20 4.20 Ondóva Barta 0.71 0.69 Topolya Bór 0.95 0.95 Bodrog Zemplén 4.17 4.30 Sajó Zselca 2.68 2.93 Hernád H.-Németi 1.43 1.14 Berettyó Margus 0.45 0.45 H.-Újfalu 0.47 0.48 Körös Csusza 0.47 0.73 N.-Váradi 0.60 0.62 Belényes 0.90 1.11 Tonka 0.80 0.71 Gurahono 0.80 1.00 Borosjenő 0.72 1.42 Bócsa 2.30 3.30 Gyoma 0.66 0.92 M.-Újfalu Gy.-Fehérvár 1.56 1.44 Branyicska 2.12 1.94 Soborsin 0.41 0.41 Arad 0.93 1.11 Gyula 1.72 2.68 Tócsa K.-Kostály 1.58 1.30 Kiszéto 1.06 1.10 Temevár 0.41 0.41 Beacskerek 0.73 0.76

Időjelzés. — Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. — Budapest, április 19. A lassan előrenyomuló maximum Nyugat- és Közép-Európát borította el és kiszorította a depressziókat az északi és délkeleti határokra. Az idő a maximum hatása alatt nyugatról derült és szárazra fordult és ma már csak a távol északi és keleti depressziók mentén csapadékos. A hőmérséklet viszonylagos eloszlása jelentékenyebben nem változott. Nálunk az idő az ország nyugati felében — szórványos gyenge esőkötő eltekintve — száraz, míg nyugati felében még mindig jelentékeny csapadékos volt. A hőmérséklet süllyedt és az éjjel az ország északnyugati felében hevenként der és gyenge fagyok, az Álládon és Erdélyben pedig havazások voltak. Küldés. Nyugatról fokozatos derülés és hűvös idő várható, esetleg éjjeli fagyokkal.

Gummi. Halhólyag és gummi, elismert legjobb francia gyártmány, eredeti párisi csomagolásban tucatonta: 2, 4, 6, 8, 10, 12, 16 korona. Capot americains (rövid): 6, 8, 10 korona. Párisi hőlyg óv-szivacsok 4, 6, 8, 10, 12 korona. Női óvszerek (Pely porus), Pesarium oclusivum, Menzinger tanár szerinti — 5 korona, bevezető hozzá 3 korona. Diana-öv (havi kötszer) darabonként: 1 kor. Dusan felszerelt traktor: irrigátorok, bidék, mindennemű suspensoriumok, stb. Ujdonság! Női retrenchisseur! Elismert nőgyógyászok által mint legbiztosabb óvszer ajánlja. Ara 15 kor. Kimerítő árjegyzékeket zárt borítékban, titoktartás mellett, díjtalanul küld szét: KELETI J. orvos-sebész mű- és kötszer-gyár Budapest, IV., Koronaherceg-utca 17/b. 20 korona utáni vásárlásnál 20% árkedvezmény.

Szigorúan szabott árak! Saját készítményű férfi- és fiuruha-áruházzal LUKÁCS GYULA férfitiszabó ezeltől KRAUSZ LIPÓT FIA Kossuth Lajos-utca 18. (Az Újvári-kávéház mellett.) Dus választék fűt és gyermekruhákban! Vidéki megrendelések pontosan és lelkismeretesen eszközöltetnek. Mértéktiszta megrendelések jutányos áron eszközöltetnek.

Legszébb Legjobb Legelőszőbb PAP PAP PAP. 1. Szabható vasgép 8 ft. 1. Kiváló matracok 10. 1. Rongy paplan 1.50. 1. Prima 2.50. 1. Ochnir paplan 3.40. 1. Satin 3.80. 1. Selyem ochnir 4.80. 1. Selyem szőcs paplan 8.50. 1. Földes selyem stb. papl. 13.50. 1. Jó váson paplan lepedő 2. 1. Ágy 1.50. 1. Ágytakaró pokróc 1.50. 1. Gyapjn 5.50. 1. Jó ágytakaró 1.50. 1. Téli pokróc 4.60. 1. Szép fali szőnyeg 7.50. 1. Acsi szőnyeg ágybetét 6.50. 1. Rongyfehér matrac 4.50. 1. Ágytakaró 5. 1. László 12. 1. Ablak köpör függöny 3. 1. Tunis 1.50. 1. Gyapjn 4.50. 2. Ágy. 1. Karizálított bouret 5.60. 2. Gyapjn 3.60. 1. Nagy szőnyeg 6.30. 1. Ágy 1. 1. Ágytakaró L. 0.85. 1. Táposty ágytakaró 1.50. 1. Mír. jó futószőnyeg 4.40. 1. Mintázott 7.74.

AKAR ELEGÁNS CIPŐT. ugy legyen egy próba-rendelés, miután minden cipőméret 1 évi iradébi jóállást vállalok, ha az Állam felületi Guzi kenőcsesl vizeselt helyett bekenik, melyet ingyen küldök. Ezennel kijelentem, hogy nem megfelelő cipőt visszavesszek és a penzt minden levonás nélkül visszadom. Névtelen elegáns, ha harminyban egy papirlapra állva a talp lezárthatik. Képe több száz képes árjegyzékem ingyen. Vidéki rendelésnél 30 kr. portó fizetés. Férfi víz, sima cipő, erős — 3.— Férfi víz, betétes, finom kivitel 3.20 Elegáns víz, fűzős cipő — 3.40 Divatos barna, bagaris fűzős 3.80 Balonlanc fűzős v. cugos, gar. 4.— Párisi divat boxall bőrű fűzős feltűno eleg. szabás, ang. varrt: 4.50 Női zergebörg csugos v. fűzős. 3.— Zergebörg, gombos, elegáns — 3.50 Divatos barna, fűzős, elegáns 3.— Balonlanc fűz. v. cug. ang. var. 3.50 Félcipő, ágyra v. fekete, zergeb. 2.40 Gyermekcipők 3 évig 1.20, 3 év föl 8-ig 1.50, 8 év föl 1.80. Deák-tér és király-u. sarok.

Uj gyógymód Kataphorese Uj gyógymód IDEG és NEMI BETEGSÉGEK. radikális gyógyítására legjobban ajánljuk Dr. Mitzger kiváló gyógyhatásairól elismert intézet Budapest, VI., Terev-körút 44. I. em.

Titkos betegségek ellen. 25 évi, részben katonasorvisi (a bécsi és budapesti katonakórházakban), részben magánorvos tapasztalatai után legmelegebben ajánlható DR. KAJDACS, v. es. és k. e. redorvos. Electrotherapiai rendelő intézete Budapest, Váci-körút 4. sz. I. em. A legelhanyagoltabb húgyveszélyeseket, leg súlyosabb húgyhólyagbajokat, bujakóros sebeket, syphilist, az önfertőzést utóbbait Elgyengült férfierőt az orvosi világ által legújabbban olyannyira felkarolt és hatásában páradán sikerű Electro-Massage vagy Psychrophor által, magómléseket, nőknél férfelyvást befecskendezés nélkül, a legmakaosabb börtöbetségeket, valamint ifjúkori bűnök következtében beállt ideg és ennek utókövetkezményeképp létrejött háternebbajokat gyógyít a legújabb gyógymód szerint alaposan és biztos, állandó sikerrel. Rendel: délelőtt 9 órától 4 óráig; este 7—8 óráig Nőknek úgy mint férfiaknak külön be és kijáratt Külön várótermek. Levelekre díjtalanul azonnal válaszoltak és esetleg gyógyszerkezelés is gondoskodva lesz.

Titkos betegségek gyógyítására a specialista legjobban ajánlható számos éven át szerzett gazdag kórházi tapasztalatai alapján Dr. FABINYI J. v. kórházi orvos, specialista gyogyit legrövidebb idő alatt biztos sikerrel felrakná és nöknél: húgyveszélyes, bujakóros sebeket, syphilist, ennek következményeit, makacs börtöbajokat és az önfertőzéstől támadt idegbetegségeket. Meglepő az radmeny férfui gyengeség (Impotentia) úgy fiatal, mint öregkorban gyéknél. Biztos siker folytat a honorkurium utólag is észlelhető. Levelekre díjtalanul válasz; kívánatra gyogyiszerek. Lakás: Budapest, Erzsébet-körút 12. sz., (Bóhány-utca sarok, I. emelet). Bejárati a lépcsőnél. Külön várótermek. Rendelés délelőtt 9—3-ig, este 6—8-ig.

Magy. kir. Államvasutak. Pályázati hirdetőmény. A magyar kir. Államvasutak Püspök-Ladányi állomásán lévő pályaveudéglis bérletére ezenel zárt ajánlati pályázat birtettetik. A bérlet 1901. augusztus hó 1-vel kezdődik és tart ezen időponttól számított 3 éven át, vagyis 1904. évi június hó 31-ig. A bérleti feltételek a magy. kir. Államvasutak aradi üzletvezetőségének I. osztályában a rendes hivatalos órákban megtekinthetők vagy kívánatra postán megküldetnek, miert is ajánlattevőköl feltételeztük, hogy azokat ismerik és egeez terjedelmükben kötelezőnek elfogadják. Az 60 koros bályeggel ellátott és Államati a püspök-ladányi pályaveudéglis bérletére feliratú borítékba zárt ajánlatok lepecsételve 1901. évi május hó 3-án, déli 12 óráig szulított felvezetőség általános igazgatási (I.) osztályánál nyujtandók be. Bányászati fejeben 200 kor., azaz ketteszáz kor. kérszénzebe, vagy állami letétkre alkalmas értékpapirokban legkezőbb 3. évi május hó 2-án, déli 12 óráig a magy. kir. Államvasutak aradi üzletvezetőségé gyűjtőpénztárnál Aradon letendő. Takarékpenztári betétkönyvek letét gyanánt nem fogadtatnak el. Ezen feltételektől eltérő, vagy nem a kitűzött határidőre beérkezett ajánlatok nem vétetnek figyelembe. Az ajánlatok közt a választás szabadon a börtöbzszege való tekintet nélkül történik. Aradon, 1901. március hó 21-én. A magyar kir. Államvasutak aradi üzletv. (Utánnyomás nem díjazt.) Virágnyelv. Minden ismert virág jelentősege meg van írva ebben a könyvben, melyet szerkesztője a legjobban ismert forrásokból állított össze. Ara szines kötetben 80 fill. Az öszeg előzetes beklüdeése esetén bérmentve küldetik meg. Megrendelhető Lampel Robert (Wodianer F. és Fial) es. és kir. udvari könyvkereskedésében, Andrássy-út 21. sz.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Szombat, 1901. április hó 20-án.
Ney Hermina k. a. mint vendég.
Fidelio.

Nagy opera 2 felvonásban. Zenéjét szerz. Beethoven
Lajos. Szövegét írta Treitschke. Fordította Lengyel.
Személyek:
Fernando Kornai Jaquimo, kapus Kiss B.
Pizarro Ney D. 1-ső fogoly Gábor
Florestán Bronik 2-ik Ney B.
Leonora Ney Hermina 1-ső tiszti Zolnay
Rocco Szendrői 2-ik Fodor
Marcellina Szilágyiné
Kezdeté 7 óraker.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szombat, 1901. április hó 20-án.

Endre és Johanna.

Tört. szomorudjáték 5 felvonásban. Irta Rákosi Jenő.
Személyek:
Róbert Ujházi Ferenc Rózahegyi
Endre Beregi Battista Iványi
Tarrantói Lajos Dez-6 Sancha királyné Prielle
Durrázói here Horváth Erzsébet Jászai
Monte Scaglioso Minályi Va. os Katalin Szacsayné
Térizsi Gyenes Perigord Agnes Helvey
Melazzo Pálí Johanna Márkus
San Severino Náday B. Mária Halmi
Bertram Császár Pálípa Vizvári
Róbert barát Szavay Mar. aretta Maróthy
Fra Giacomo Vizvári Sancia Hegyesi
Fra Nicola Gatányi Catella Ligeti J.
Apród Nagy Ib. Etekfogó Zilahi
Kezdeté 7 1/2 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Szombat, 1901. április hó 20-án.

L'auverge du Tohu-Bohu.

Operette-Vaudeville en 3 actes de MM. Ordonneau.
Musique de M. Victor Roger.
Kezdeté 7 1/2 óraker.

Jegyek a M. kir. Operaház, Nemzeti és Magyar Színház előadására kaphatók és előjegyezhetők Bárd Ferenc és Testv. zeneműkereskedésében Kosuth Lajos utca 4. sz. és Andrássy-ut 42. sz. a., valamint a New-York kávéházban. (Telefon)

VIGSZÍNHÁZ.

Szombat, 1901. április hó 20-án.

A berlini Deutsches Theater tagjainak előadása:

Henschel fuvaros.

Színhmü 5 felvonásban. Irta Gerhart Hauptmann.
Kezdeté 7 1/2 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.

Szombat, 1901. április hó 20-án.

Pálmay Ilka asszony mint vendég.

Huszárcsinny.

Eredeti népszínhmü dalokkal, 3 szakaszban. Irta: Vahot Imre. — Személyek:
Virág Marci Kiss M. Mogyoró Szabó A.
Borcsa Pálmay Kardos Deli
André Szirmai Vékony Kovács
Kezdeté 7 1/2 óraker.

URÁNIA SZÍNHÁZ

Szombat, 1901. április hó 20-án.

Zárva.

KISFALUDY-SZÍNHÁZ.

Szombat, 1901. április hó 20-án.

Először: Falusi nász.

Eredeti népszínhmü 3 felvonásban. Irta Krémer Jenő.
Zenéjét szerző Köváry Ernő.
Kezdeté 7 1/2 óraker.

FOLIES CAPRICE.

Ma:

Ein Chamber.

Bocskai traktéros.

Végül:

Hotel Narrenhaus.

Cigányzene reggeltől 5 óráig a pompás télikertben.

Petánovits

„Metropole-szálloda“

VII. kerület, Kerepesi-ut 58. szám.

Ma nagy hangverseny

Pongrácz Lajos

kolozsvári zenekara által.

A hét színházi mősora.

	Nemzeti színház	M. Kir. Operaház	Vigszínház	Népszínház	Magyar Színház
d. n. Vasárnap este	Az ember tragédiája	Hoffmann meséi	Ocskay brigádéros ifjúság	A tolongó Cirkusz-élet	Szulamit Az asszonyregement

Szerencsekerék

van felállítva

VII., Erzsébet-körut 14.

BÁNÓ GYULA

BANKHÁZÁBAN

és minden osztálysorsjegy megrendelő részére

szerencseszámot

• • • • • húz egy • • • • • árvaleány

a magyar gazdasszonyok országos egyesületének árvaházából

1/1 sorsj. 12 kor. 1/2 sorsj. 6 kor.

1/4 „ 3 „ 1/8 „ 1.50 „

Huzás már május 22-én.

Budapesten a Tattersallban. Határozottan utolsó hét.

Barnum & Bailey

a világ legnagyobb látványossága egyszerű nemzetközi mulatóhely.

Alapították Amerikában.

Jelenleg a Kontinens körutazást tesz, saját, külön e célra épült 67 órás vasúti kocsiában, mely 4 teljes vonatot képez. A teljes „Ensemble“ 19 hatalmas sátor-pavilonban tesz elhelyezve, melyeknek legnagyobbika kb. 12.000 négyzetes lábterület foglal magában.
70 fő egy „Manège“-ban elővezetve
3 előtűző csorda 3 „Manège“-ban elővezetve
3 akrobata 2 színpadon
50 szék és műlovas
12 bajnoklóvas
20 állat mint bohóc
20 a világnak legelőcsébb bohóc.
100 számból álló válogatott műsor.
3 „Manège“-ban, 2 színpadon és 1 vöröspályán.

300 gyakorlott művész. 2 állatsereglet.

A belépőjegy árnyékai a hirdetőt összes látványosságokhoz és jogot adnak a jegy birtokosnak egy ülőhely elfoglalására. Utánfizetés nélkül.
Naponta 2 előadás, délután 2 óraker és este 7 1/2 óraker, az előadást megelőzőleg 1 1/2 órával a kapuk megnyitottak a nagy közönség számára, hogy alkalm legyen az állatseregleteket, az előcsodásműveket és a csodálófogásokat és ritkaságokknak egész grúliárányát megtekinteni.

Az ének a helyek felvétele szerint igazodnak:

Belépőjegy és ülőhely ... 1 kor. 20 fill. és 250 kor.
Zártékek ... 4 „ „
Égnetartott hely ... 4 „ „
Pályaszék ... 6 „ „
10 Áven alatti gyermeknek az összes helyeken, (kivéve az 1 kor. 20 fill. helyet) a felét fizetik. A helyek az 1 kor. 20 fill. és 2 kor. 50 fill. helyek kivételével mind számozva vannak és megnyitáskor a beljőre előtt kaphatók az 5 és 6 kor. helyekre jegyek kaphatók Bárd Ferenc és Testv. zeneműkereskedésében, VI., Andrássy-ut 42.

Somossy-Mulató

(Nagymező-utca).

Albrecht Ferenc, igazgató.

Pénztárnítás 7-ker. Kezdeté 8-ker.

A szerződött balett és operett-személyzetnek hatásos sikere!

Ma: Tündéres kiállítással, új diszletekkel pontban 10 óraker:

Ferde világ.

(Die verkehrte Welt.)

Ballett-operette L. Krenn és C. Lindautól, zenéje Kappeller Károlytól.

Nagy ballet-egyveleg rendezi Gundlach Louis.

Fellépte a 18 személyből álló eredeti amerikai

Aurora Zuávoknak

külön katonai mutatványaikban. Ugyint az összes művészek. Jegyek elővételeiben kaphatók Weisz A. nagytűzsdéjében, Károly-körut 26., tőzsdé Andrássy-ut 26. és 38. sz. alatt ugyint a Somossy Mulató pénztáránál.

Figyelem! A híres MAUTHNER FÉLE MAGVAK zacskóin rajt áll a MAUTHNER-NÉV. A melyen nincs rajt az

Jobb és megbízhatóbb gazdasági és kerti magvak nem léteznek, mint a minőket 27 év óta szállít MAUTHNER ÖDÖN cs. és kir. udvari magkereskedése BUDAPESTEN.

Irodák és) VII. ker., Rottenbiller-utca 33. szám. raktarak:) (Közüti villamos megállóhely.)
Elárnsító) VI. kerület. Andrássy-ut 23. szám. helyiségek:) (A m. kir. Operaház szomban.)
226 oldalra terjedő képes árjegyzékét kívánatra ingyen és bérmentve küldi.

Állandó . . . . . BUTOR . . . . . Kiállítás . . . . .

Budapesten, IV., Kecskeméti-utca 6. I. em.

Nemes és Lengyel

kárpitis és butoriparosoknál.
Butorvevők figyelmebe ajánljuk, hogy saját érdekükben tekintsk meg, mielőtt szükségletük beszernek.
Nagy választék mindennemű modern háló-, ebédülő-, szalon stb., berendezésekből.
Elvállalunk terv utáni megrendeléseket.
Pontos kiszolgálás. — Legszerényebb árak.

A tentatartó!

Mindenki rendszerint egyforma összetételű tentával ír. A tentában alig van különbség, de azért mégis milyen különböző, amit egyik vagy másik ember ír. Egyik ember alig keres meg irással a napidíját, a másik ember irásatáruval fizetik. Attól függ, ki irányítja a tollat, így van ez a szerencsével is. Sok függ tehát attól, hogy a Hecht-bankháznál veszszük-e a sorsjegyeket, a hol e sorsjegyek már annyiszor nem halmi csekély nyereséget, hanem 600,000 2. 0 000 stb. koronás főnyeresémet nyertek. Vásároljon tehát osztálysorsjegyet a Hecht-bankháznál, Budapest, Ferenciek-tere 6. Huzás május 22. és 23. Egész 6 forint, fél 3 forint, negyed 1 forint 50 kr., nyolcad 75 kr.

PAPIER WLINSI

Több mint 30 ezredéig esztendő óta ismerjük, hogy a mell bántalmait, náthát, nyakfájást, rheumatizmust, toszszagot a leggyorsabb módon gyógyítsuk. Tessék a Wlinsi nevet kérni.
Paris, 31 Rue de Seine, Paris.
Kapható Budapesten Török Józsefnél.

Olcsó operák zongorára 2 kézre.

- Auber. Portici néma ... 1.80
  - Körmives és lakások ... 1.80
  - Beethoven. Fidelio ... 1.80
  - Egmont ... 1.80
  - Bellini. Norma ... 2.40
  - Alvajáró ... 1.80
  - Purissana ... 1.80
  - Boieldieu. Fohér nő ... 1.80
  - Donizetti. Lucia ... 1.80
  - Lucresia ... 1.80
  - Ezred leánya ... 1.80
  - Flolov. Mártír ... 3.60
  - Stradella ... 3.60
  - Halévy. Zaidón ... 3.60
  - Händel. Messias ... 2.40
  - Haydn. Teremtés ... 1.80
  - A négy évszak ... 2.40
  - Horold. Zampa ... 1.80
  - Kreutzer. Granada éji szálás ... 1.80
  - Loitra. Oszkár és áca ... 2.40
  - Pegyerkovács ... 2.40
  - Vadorz ... 2.30
  - Mondoloh, Szentivánéji ... 1.80
  - Meyerbeer. Ördög Róbert ... 3.60
  - Hugonották ... 4.80
  - Proféta ... 4.80
  - Afrikai nő ... 3.60
  - Mozart. Don Juan ... 1.80
  - Figaró lakodalmá ... 1.80
  - Titus ... 1.80
  - Taraszefuval ... 1.80
  - Nicola. Windsor vig nők ... 1.80
  - Rossini. Sevillai borbély ... 1.80
  - Schumann. Faust ... 3.60
  - Verdi. Trovatore ... 4.80
  - Tevett nő ... 4.80
  - Rigolero ... 2.60
- Két koronán felüli megrendelések utánvétel is eszközöltnék. Kisebb rendeléseknél az összeg és 20 fill. portóköltség előre küldendő be.
Kapható Lampol Róbert (Waldner F. és Fiai) cs. és kir. udvari könyv- és zeneműkereskedésében Budapest, Andrássy-ut 21. sz.

BUTOROK

úgy készpénzt, mint részletfizetésre

maglegyszerűbből a leginómbb kivitelű legjutányosabban

Elhretren és Fuchs testvérekél, BUDAPEST, VI., Teréz-körut 8. Andrássy-ut közelében. Képes árjegyzék ingyen.

Képes levelező-lapok

a legkedveltebb budapesti színésznők

brom-zsüst kivitelű arc-képeit díszítve.

Páratlan szép gyűjtemény. Eddig megjelent 4 sorozat. Egy sorozat 12 dbot tartalmaz, ára bérmentes ajándék küldésé 1 fnt 80 kr. (3 K. 60 fill.). Az összeg beküldése után küldi „Budapesti Napló“ kiadóhivatala

József-körut 18. sz.

Aki mind a négy sorozatot egyszerre hoztatja, az 45 helyett 62 képet kap.

A).
Ábrányiné W. Margit
Blaha Lujza
Felekiné M. Flóra
Gazi Marika
Gombaszögi Margit
Jászai Mari
Kürty Klára
Ligeti Juliska
Szojyer Ilonka
Vasquez M. grófnő
Vizvári Marika
Székely Irén.

!! Most jelent meg!!

III-ik olcsó kiadásban
Dr. Kiss Arnold veszprémi főorvos

MIRJAM

első imádságos könyve, széles nők számára.

Ára: eulvas vázonkötésben 2 koroná 40 fillér.

Kapható: **KÖVES BÉLA** könyvtudós Veszprémben és minden hazai könyvtérkedésnél

APROHIRDETÉSEK

A hirdetesekre díjmentesen ad felvilágositást a kiadóhivatal: József-körút 18. szám.

Minden aó egyseri beiktatás nonpareille betükböl 6 fill. Vastagabb betükböl 8 fillér.

Levélbéli tudakozására ingyen adunk felvilágositást, csak a válaszra szükséges belyeget kell mellőkelni. Tudakozásoknál a hirdetés számát a kiadóhivatallal mindig közölni kell.

Apró hirdeteseket közsémi iródnakban és országos napokban lehet feladni: Breuer névrek, Engelman Mór, Franke Pál, Jambrikovits, Eckstein Bernát, Fischer J. D., Goldberger A. V., Haasenstein és Vogler, Leopold Gyula, Mosse Rudolf, Mezei Antal, Tenczer Gyula, Sikray Samu, Kernberg Rozália, Ifj. Nagel Ottó, Nemetsék A. J., Rebozni Ilona, Szánó Mór, Sopronyi V., Toldi Lajos, Zipsér és König, Benda József, Deutsch Miksa, Wetzendorf Jakab, Goldgruber Mór, Csütörtök, Bella, Elin és Gizli, Ruhavarróné, Vendéglo, Házak, telkek, Borügynök, Kereslet, Borügynök.

Pénzemberek? Ki volna halott, gazdag szülők? Hirdetéseket kiadunk...

Házak, telkek, ingatlanok... 10.000-12.000 ft értékben...

Kereskedelmi... szaktanfolyamot végzett kasszószerző, ki egy helybeli nagyobb cégnek...

Kitünö... iskolai bizonyítványokkal rendelkező egy férfi...

A Szábhgyen... egy szobát teljes ellátással keres a nyári hónapokra...

Alkalmazást keres... intelligens fiatal hölgy pénztárnok vagy elárulósnak...

KINÁLAT... Gazdasszonyok... szakközségnek ajánljuk...

Nyelvteszt... ki több év óta tanítja az angol, francia, német és magyar nyelvet...

Massneur... egy egyéb vizsgálmunkákat elvégzésére ajánljuk...

Kitünö... bizonyítványokkal rendelkező, erősebb tanárjelölt...

Kiadó szoba... Elegáns butorított tiszta, fergeteges...

Butor... legjobb minőségben helyiség változtatás miatt...

Ruhavarróné... kitünö házas, olcsón elvált munkát...

Vendéglo... (besszálló) a fővárosból 10 perc, budapesti országút...

Házak, telkek... eladó a fővárosban és területén...

Butor... szobák eladó, tisztaság, világosság...

Kiadó szoba... a Keresleti utca és a Népszínház szomszédságában...

Butor... Háló és ebédlő (barokk) egészen új...

Kereslet... keresek balatónyári borsalm eladáshoz...

Borügynök... keresek balatónyári borsalm eladáshoz...

Olcson eladó... egy szabóüzlet-berendezés...

Motor tricikl... olcsón eladó, Hora Nándor VII. ker...

Hizómárka-máza... 4 db 1500 kilogramm hordós...

Gyermekágy... Egy jó karban levő vasgyermekágy...

Butor... Faragott hálozóba, kredenc, diván...

Középsikolai... tantárgyak elismert legjobb mővelés...

Csinosan butorított... szoba intelligens családnak, különbejárattal...

Szeker hímázása... 8 darab 9000 kilogramm hordó...

Balaton-Almádi... fűrdő, felszerelt nyaraló 2 hold...

Szatócsüzetlemek... dohányszővelés és italok árúszályaival...

Vendéglo... melyet mint egy igényes jóménetű...

Cukorka... és csomagolóüzlet, főváros legnagyobb...

Butorok... Elegáns, valamint egyszerű háló, ebédlő...

Gyors és alapos... letelek az biztos módszer szerint...

Pénkzkesítés... kezes nélküli, kizárólag fővárosban...

Cselédhelyezök... intézet 150 forint ellenőrzök mellett...

Cukorka... 82 gyártmányú üdít eladó, nagy...

Hentes üdít... csinosan berendezett jezsuiták, mérleg...

Segítséért... eszedik egy örvény, négy gyermeke...

Jónsó... lakik József-körút 17. lételek...

Egy szép lakás... a Gellérthegy közepében, villa, nyári lakás...

Bérlház... három emeletes, tőrből (adómentes)...

Szép... fűszer-alkonyra, kevéssé használják...

Szép... szobák eladó, tisztaság, világosság...

Privát kutató... Budapest, Váci-körút 89. H. 15. könyves...

Egy szép lakás... a Gellérthegy közepében, villa, nyári lakás...

Bérlház... három emeletes, tőrből (adómentes)...

Szép... fűszer-alkonyra, kevéssé használják...

Ki üzlet... venni vagy eladni óhajf, forduljon...

Szép... és kényelmes butorított szoba...

Zongora... feleke, keresztúros, kevéssé használják...

Zongora... rövid, keresztúros, kevéssé használják...

Angol-francia... nyelvteszt, ki több év óta tanítja az angol...

Butor, olcsón eladó... Eluzás miatt szoba butor eladó...

Csinosan... butorított, különbejárattal utcai szoba...

Valódi Echo-Phonograph... teljes felszereléssel együtt...

Megjelentek... Zöld Marcinak a hóvendő feladnájából...

Kitünö szabóné... díjazott házakhoz mérsékelt áron...

A ki herédüt... cimbalom, harmonika, mechanikai hangszerek...

Butor... Berakított szobák mellett csak a hó vendő...

Olcson telkek... Kis-Tetőn és Budafokon gazdasági...

Butor... Berekított szobák mellett csak a hó vendő...

Férfiaknak... fontos találmány férlegyengeség ellen...

Butorok... Remekek szőnyegdíván, egy hálószoba...

CSILLÁROK... légszűrő és villanyra, légszűrő és villany...

Butorok... Remekek szőnyegdíván, egy hálószoba...

Butorok... Remekek szőnyegdíván, egy hálószoba...

Butorok... Remekek szőnyegdíván, egy hálószoba...

CSIZ... a kontinensen a legerősebb jöd-brom-forrástördő.

CSIZ... a kontinensen a legerősebb jöd-brom-forrástördő.

CSIZ... a kontinensen a legerősebb jöd-brom-forrástördő.

CSIZ... a kontinensen a legerősebb jöd-brom-forrástördő.

CSIZ... a kontinensen a legerősebb jöd-brom-forrástördő.

CSIZ... a kontinensen a legerősebb jöd-brom-forrástördő.

CSIZ... a kontinensen a legerősebb jöd-brom-forrástördő.

CSIZ... a kontinensen a legerősebb jöd-brom-forrástördő.

CSIZ... a kontinensen a legerősebb jöd-brom-forrástördő.

CSIZ... a kontinensen a legerősebb jöd-brom-forrástördő.

CSIZ... a kontinensen a legerősebb jöd-brom-forrástördő.

CSIZ... a kontinensen a legerősebb jöd-brom-forrástördő.

CSIZ... a kontinensen a legerősebb jöd-brom-forrástördő.

CSIZ... a kontinensen a legerősebb jöd-brom-forrástördő.

CSIZ... a kontinensen a legerősebb jöd-brom-forrástördő.

CSIZ... a kontinensen a legerősebb jöd-brom-forrástördő.

CSIZ... a kontinensen a legerősebb jöd-brom-forrástördő.

CSIZ... a kontinensen a legerősebb jöd-brom-forrástördő.

CSIZ... a kontinensen a legerősebb jöd-borrá-tördő.

CSIZ... a kontinensen a legerősebb jöd-brom-forrástördő.

CSIZ... a kontinensen a legerősebb jöd-brom-forrástördő.

CSIZ... a kontinensen a legerősebb jöd-brom-forrástördő.

CSIZ... a kontinensen a legerősebb jöd-brom-forrástördő.

CSIZ... a kontinensen a legerősebb jöd-brom-forrástördő.

Zsakot 2 frrt, Nyári loden-sacco 4 frrt, Havelok 6 frrt, Roiberger Jakab, Budapest, IV. Kristóf-tér 2. I.

Cimbalom... iskolákat, a melyből mindenki tanító nélkül megtanulhat, 4 koronéért adom.

Varga Pál... cimbalom gyártó Budapest, VIII. Róka Eszter-utca 3

Aki lakást keres a vagy kiadó lakása a a van a a

Aki lakást keres a vagy kiadó lakása a a van a a

Aki lakást keres a vagy kiadó lakása a a van a a

Aki lakást keres a vagy kiadó lakása a a van a a

Aki lakást keres a vagy kiadó lakása a a van a a

Aki lakást keres a vagy kiadó lakása a a van a a

Aki lakást keres a vagy kiadó lakása a a van a a

Aki lakást keres a vagy kiadó lakása a a van a a

Aki lakást keres a vagy kiadó lakása a a van a a

Aki lakást keres a vagy kiadó lakása a a van a a

Aki lakást keres a vagy kiadó lakása a a van a a

Aki lakást keres a vagy kiadó lakása a a van a a

Aki lakást keres a vagy kiadó lakása a a van a a

Aki lakást keres a vagy kiadó lakása a a van a a

Aki lakást keres a vagy kiadó lakása a a van a a

Aki lakást keres a vagy kiadó lakása a a van a a

Aki lakást keres a vagy kiadó lakása a a van a a

Aki lakást keres a vagy kiadó lakása a a van a a

Aki lakást keres a vagy kiadó lakása a a van a a

Aki lakást keres a vagy kiadó lakása a a van a a

Aki lakást keres a vagy kiadó lakása a a van a a

Aki lakást keres a vagy kiadó lakása a a van a a

Aki lakást keres a vagy kiadó lakása a a van a a

Aki lakást keres a vagy kiadó lakása a a van a a

Aki lakást keres a vagy kiadó lakása a a van a a

Aki lakást keres a vagy kiadó lakása a a van a a

Aki lakást keres a vagy kiadó lakása a a van a a

Aki lakást keres a vagy kiadó lakása a a van a a

Aki lakást keres a vagy kiadó lakása a a van a a

Aki lakást keres a vagy kiadó lakása a a van a a

Aki lakást keres a vagy kiadó lakása a a van a a

Aki lakást keres a vagy kiadó lakása a a van a a

Aki lakást keres a vagy kiadó lakása a a van a a

Aki lakást keres a vagy kiadó lakása a a van a a

Aki lakást keres a vagy kiadó lakása a a van a a

Aki lakást keres a vagy kiadó lakása a a van a a

Aki lakást keres a vagy kiadó lakása a a van a a

Aki lakást keres a vagy kiadó lakása a a van a a

Aki lakást keres a vagy kiadó lakása a a van a a

Aki lakást keres a vagy kiadó lakása a a van a a

Aki lakást keres a vagy kiadó lakása a a van a a

Aki lakást keres a vagy kiadó lakása a a van a a

Aki lakást keres a vagy kiadó lakása a a van a a

Aki lakást keres a vagy kiadó lakása a a van a a